

„Zpráva o plnění Národního akčního plánu podporujícího pozitivní stárnutí pro období let 2013 až 2017“ za rok 2016

Praha, červen 2017

Obsah

I.	Úvod	3
II.	Plnění opatření „Národního akčního plánu podporujícího pozitivní stárnutí pro období let 2013 až 2017“ za rok 2016, na základě indikátorů.....	4
	Tabulka č. 1 – Celkové plnění NAP	4
	Tabulka č. 2 – Ministerstvo práce a sociálních věcí.....	5
	Tabulka č. 3 – Úřad práce ČR.....	9
	Tabulka č. 4 – Český statistický úřad	9
	Tabulka č. 5 – Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy	10
	Tabulka č. 6 – Ministerstvo vnitra	13
	Tabulka č. 7 – Ministerstvo zdravotnictví.....	14
	Tabulka č. 8 – Ministerstvo spravedlnosti.....	16
	Tabulka č. 9 – Ministerstvo dopravy	16
	Tabulka č. 10 – Ministerstvo kultury	17
	Tabulka č. 11 – Úřad vlády ČR	18
	Tabulka č. 12 – Ministerstvo životního prostředí.....	19
	Tabulka č. 13 – Ministerstvo pro místní rozvoj	20
	Tabulka č. 14 – Ministerstvo zemědělství	21
	Tabulka č. 15 – Ministerstvo obrany	22
	Tabulka č. 15 – Ministerstvo průmyslu a obchodu	23
III.	Příloha č. 1, Podrobné hodnocení NAP podle kapitol	24
	Oblast A – Realizace politiky přípravy na stárnutí v České republice.....	24
	Oblast B – Zajištění a ochrana lidských práv starších osob	30
	Oblast C – Celoživotní učení	41
	Oblast D – Zaměstnávání starších pracovníků a seniorů.....	44
	Oblast E – Dobrovolnictví a mezigenerační spolupráce	53
	Oblast F – Kvalitní prostředí pro život seniorů	63
	Oblast G – Zdravé stárnutí.....	74
	Oblast H – Péče o seniory s omezenou soběstačností	79
IV.	Příloha č. 2, Plnění NAP krajskými úřady a magistráty statutárních měst Prahy, Brna, Plzně a Ostravy	87
V.	Příloha č. 3, Plnění NAP seniorskými a proseniorskými organizacemi	104
VI.	Seznam zkratk.....	106

I. Úvod

Předkládaná hodnotící zpráva obsahuje informace o implementaci politiky stárnutí v ČR v roce 2016. Tato implementace plně vychází z plnění opatření „Národního akčního plánu podporujícího pozitivní stárnutí pro období let 2013 až 2017“ (dále jen „NAP“), konkrétně jeho aktualizované verze z 31. 12. 2014, která byla schválena usnesením Vlády ČR ze dne 30. března 2015, č. 218. V tomtéž usnesení je zanesena povinnost každoročně do 30. června tuto zprávu předkládat Vládě ČR pro informaci. Pro informaci je zpráva rovněž pravidelně předkládána Radě vlády pro seniory a stárnutí populace.

Na základě opatření NAP z kapitoly A, strategický cíl A1, specifický cíl 3., bod d), ve kterém bylo uloženo „Navrhnout mechanismus hodnocení NAP s tím, že budou vytvořeny měřitelné indikátory, které umožní efektivní hodnocení a evaluaci plnění opatření NAP“, byly v roce 2015 zahájeny práce na těchto indikátorech a v roce 2016 dokončeny a pilotně otestovány. Indikátory byly zpracovány externím dodavatelem vybraným na základě výběrového řízení prostřednictvím Technologické agentury ČR (TAČR). Tímto dodavatelem byla Mendelova univerzita v Brně. Z uvedeného důvodu tvoří hlavní část této zprávy, na rozdíl od zpráv předchozích, zhodnocení plnění opatření NAP za rok 2016 pomocí vytvořených indikátorů.

Největší a nejdůležitější přílohou zprávy o plnění NAP je první příloha, která se již co do formy neliší od přechozích verzí zprávy o plnění NAP, obsahuje podrobný komentář k plnění jednotlivých opatření a je zároveň doplňkem hodnocení pomocí indikátorů. To se na jednu stranu může zdát příliš stručné, na druhou stranu však poskytuje okamžitý přehled o plnění NAP a čtenáři se zájmem o bližší informace mohou vždy nahlédnout právě do přílohy č. 1.

Příloha č. 2 obsahuje již tradiční hodnocení plnění NAP z pozice krajů, případně vybraných statutárních měst. Hodnocení zaslala všechna oslovená města (Praha, Brno, Plzeň, Ostrava) a všechny kraje.

Třetí a poslední příloha je vyhrazena pro neziskové organizace, které mají zájem prezentovat svoji činnost související s naplňováním opatření NAP. Z oslovených organizací nabídku prezentovat svoji činnost využila organizace Rada seniorů ČR.

II. Plnění opatření „Národního akčního plánu podporujícího pozitivní stárnutí pro období let 2013 až 2017“ za rok 2016, na základě indikátorů

Indikátorové hodnocení NAP bylo navrženo týmem Mendelovy univerzity tak, aby znázorňovalo, jak jsou opatření plněna jednotlivými resorty. Proto byla každému resortu/organizaci věnována samostatná tabulka. Jednotlivá opatření dle indikátorů hodnotili vždy příslušné resorty, které byly o způsobu hodnocení proškoleny. Sloučení hodnotících tabulek všech angažovaných resortů poté umožnilo získat celkový náhled na plnění NAP v roce 2016. Údaj „stav plnění“ v níže uvedených tabulkách znázorňuje, kolik procent opatření, za která je daný resort odpovědný, bylo *nějak* plněno. V celkové tabulce tato hodnota ukazuje plnění všech opatření za všechny resorty. Hodnota „procentuální vyjádření“ ukazuje, na kolik procent byla plněná opatření splněna - implementována. **NAP byl v roce 2016 plněn z 93%, plněno bylo 152 z celkových 163 opatření¹. 152 plněných opatření bylo plněno průměrně na 90%.** Sledovat je ještě možné „stupeň plnění“, který odpovídá procentuálnímu vyjádření, a čím je jeho hodnota vyšší, tím lépe bylo dané opatření plněno. Celkově byl NAP plněn na stupeň 4, přičemž maximum je 5. Protože do indikátorového hodnocení nebyla zahrnuta všechna opatření NAP a protože resorty zároveň ve stručném indikátorovém hodnocení neuvádějí podrobně důvody tohoto hodnocení, odkazujeme čtenáře, kteří by se chtěli o hodnocení dozvědět bližší informace, na přílohu č. 1, kde je hodnocení jednotlivých opatření podrobně slovně vysvětleno, a to podle kapitol NAP.

Tabulka č. 1 - Celkové plnění NAP

Útvar	Stav plnění	Průměr	
		Procentuální vyjádření	Stupeň splnění
Ministerstvo práce a sociálních věcí	98%	90%	5
Úřad práce ČR	71%	60%	3
Český statistický úřad	100%	100%	5
Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy	91%	70%	3
Ministerstvo vnitra	92%	90%	5
Ministerstvo zdravotnictví	100%	100%	5
Ministerstvo spravedlnosti	100%	100%	5
Ministerstvo dopravy	86%	80%	4
Ministerstvo kultury	100%	100%	5
Úřad vlády	60%	60%	3
Ministerstvo životního prostředí	80%	60%	3
Ministerstvo pro místní rozvoj	100%	90%	5
Ministerstvo zemědělství	100%	100%	5
Ministerstvo průmyslu a obchodu	80%	80%	4
Ministerstvo obrany	100%	100%	5
Celkový souhrn	93%	90%	4

¹ Jedná se o 163 opatření, která byla zpracovatelem indikátorů zahrnuta do indikátorového hodnocení. Skutečný počet opatření NAP je 185. 163 vybraných opatření však podle zpracovatele indikátorů vypovídá a je relevantní pro hodnocení celého NAP.

Tabulka č. 2 – Ministerstvo práce a sociálních věcí

Zařazení opatření v rámci NAP	Indikátor	Stav splnění	Úroveň splnění		Odůvodnění, případně další poznámky
			Procentuální vyjádření	Stupeň splnění	
A: 1- 3 b)	Jsou opatření NAP začleněna do koncepčních materiálů a strategií ministerstva?	ANO	100%	5	
A: 1- 1 a)	Kladou ministerstva při implementaci NAP důraz na roli rodiny pro zdravý vývoj společnosti?	ANO	100%	5	
A: 1- 3 c)	Vyjadřuje a uplatňuje ministerstvo požadavky na finanční zdroje pro realizaci opatření NAP ve svých rozpočtech?	ANO	100%	5	
A: 1 - 3 d)	Navrhlo ministerstvo mechanismus hodnocení NAP s tím, že budou vytvořeny měřitelné indikátory, které umožní efektivní hodnocení a evaluaci plnění opatření NAP?	ANO	100%	5	
A: 1- 3 e)	Spolupracuje ministerstvo s akademickou sférou a zohledňuje další související výzkumné potřeby, které povedou ke zkvalitnění naplňování politiky přípravy na stárnutí?	ANO	100%	5	
A: 1- 3a)	Byl ustanoven rezortní koordinátor (Age Focal Point) na ministerstvu pro spolupráci s mezirezortním koordinátorem (MPSV)? (GR ŮP, ČSÚ)	ANO	100%	5	
B. 1 – 1 c)	Byla zpracována informační brožura k tématice přípravy na stárnutí v ČR v česko-anglické verzi? (počet kusů, ČSÚ)	ANO	100%	5	
B:1 -1 b)	Realizuje ministerstvo vzdělávací kurzy pro soudce nebo úředníky, policisty, zdravotní a sociální pracovníky, pečující osoby, advokáty a další odborníky v problematice práv seniorů? (počet kurzů)	ANO	100%	5	
B: 1 -1 a)	Vydalo ministerstvo informační a vzdělávací materiály zaměřené na ochranu práv starších osob? (počet kusů, popř. počet stran, kopie exempláře)	ANO	60%	3	
B: 1 – 1 f)	Byla zřízena webová stránka s legislativou upravující život a práva starších osob? Byl vydán sborník s touto legislativou? (počet kusů)	ANO	60%	3	
B: 2 – 1 e)	Byl realizován výzkum o seniorském abusu?	NE	0%	0	MPSV jako spolugestor.
B: 2 – 1 b)	Podporuje ministerstvo vzdělávací aktivity zaměřené na předcházení věkové diskriminaci? /Jakým způsobem?	ANO	100%	5	

B: 2 – 1 c)	Byla připravena výzva z OP Zaměstnanost na poradenství pro seniory?	ANO	80%	4	
B: 2 – 1 f)	Byly zjištěny neregistrované sociální služby?	ANO	100%	5	
B: 2 – 1 h)	Byla zahájena debata ohledně dostatečnosti právní úpravy ochrany seniorů?	ANO	100%	5	
B: 2- 2a + 2b)	Spolupracuje ministerstvo v oblasti lidských práv seniorů v otevřené pracovní skupině OSN a podílí se ministerstvo v rámci skupiny EHK pro stárnutí na zpracování „Zprávy o plnění Regionální implementace strategie Evropského hospodářského prostoru k Madridskému mezinárodnímu plánu aktivního stárnutí pro léta 2012 – 2016“?	ANO	100%	5	
C: 2 – 1 h)	Byla zahájena debata ohledně podpory vzdělávacích aktivit starších lidí pro alternativní uplatnění po odchodu z trhu práce?	ANO	100%	5	
D: 1 – 1 a)	Byla provedena analýza ohledně nastavení důchodového systému s ohledem na časování a způsob odchodu do starobního důchodu?	ANO	100%	5	
D: 2- 2 a)	Pokračuje ministerstvo v činnosti pracovní skupiny pro rozvoj Age managementu, vzniklé při Radě vlády pro seniory a stárnutí populace, složené ze zástupců státní správy, expertů a zaměstnavatelů?	ANO	100%	5	
D: 2 2- c)	Formulovalo ministerstvo dle výsledků expertní analýzy a dostupných statistických šetření návrhy za účelem zlepšení pracovních podmínek a zaměstnatelnosti starších lidí na trhu práce?	ANO	100%	5	
D: 1 – 1 b)	Byla v rámci Odborné komise otevřena debata ohledně důchodové reformy a navrženy změny v nastavení starobního důchodu vedoucí k delšímu setrvání na trhu práce? (ÚP ČR, ČSSZ)	ANO	40%	2	
D: 1 – 1 c)	Byla zpracována analýza o kvalitě života seniorů v ČR (v souvislosti s Memorandem Rady seniorů ČR)?	ANO	100%	5	
D: 1 – 1 d)	Byly na základě výsledků odborných analýz o kvalitě života seniorů v ČR a Odborné komise formulovány návrhy, které by vedly ke zkvalitnění života českých seniorů?	ANO	100%	5	
D: 2 – 2 e)	Byl proveden výzkum dopadů zavedení změn v ergonomii práce pro starší zaměstnance?	ANO	100%	5	
D: 2 – 2 f)	Podporuje ministerstvo vznik informačních a vzdělávacích materiálů týkajících se nástrojů Age managementu? /Jakým způsobem?	ANO	100%	5	
D: 2 – 3 a)	Byla realizována kampaň o Age managementu a aktivním stárnutí a mezigenerační spolupráci?	ANO	100%	5	

D: 2 - 3 b)	Byla vyhodnocena úspěšnost projektu k pilotnímu ověření sdíleného pracovního místa?	ANO	100%	5	
D: 2 – 3 c)	Zapojilo se ministerstvo do mezinárodních projektů o Age managementu? (počet projektů)	ANO	40%	2	
D: 2 – 3 d)	Podpořilo ministerstvo starší uchazeče o zaměstnání v návaznosti na OP Zaměstnanost?	ANO	100%	5	
E: 1 – 1 a)	Byly vydány materiály (publikace, brožury apod.) týkající se potenciálu a přínosu starších pracovníků pro společnost?	ANO	100%	5	
E: 1 – 2 e)	Podporuje ministerstvo mezigenerační subjektivní ústní předávání historie 20. století žákům základních a středních škol?	ANO	100%	5	
E: 1 – 3 a)	Podporuje ministerstvo rozvoj mezigenerační center pro neformální setkávání, Family Pointy, Senior Pointy, senior kluby nebo centra pro setkávání generací apod. poskytujících zázemí pro setkávání napříč věkovými a sociálními skupinami?	ANO	100%	5	
E: 2 – 1 d)	Podporuje ministerstvo zapojení seniorů do sousedské a širší komunity se vzájemnou výpomocí mezi seniory (např. časové banky)?	ANO	100%	5	
E: 1 - 1 b)	Vytváří ministerstvo podmínky pro veřejnou diskusi zaměřenou na destigmatizaci seniorů, proces stárnutí a postavení seniorů ve společnosti, detabuizace smrti, šíření příkladů dobré praxe mezigenerační spolupráce aj?	ANO	100%	5	
E: 1 - 2 d)	Zohledňuje ministerstvo při realizaci aktivit vedoucích ke zvyšování úcty ke stáří, rozvíjení dialogu a spolupráci znevýhodněné a zranitelné skupiny (např. oběti totalitních režimů, osamocené seniory aj.)?	ANO	100%	5	
E: 2 – 1c)	Podporuje ministerstvo zapojení seniorů do projektů podporujících dobrovolnické aktivity ve veřejných službách a institucích (pěší doprovod dětí do škol, hlídání přechodů, doučování atp.)?	ANO	100%	5	
F: 1 – 1a +b)	Podporuje ministerstvo spolupráci krajské a místními samosprávy se seniorskými organizacemi ve prospěch života seniorů a sbírá podněty pro nové koncepce práce se seniory a podporuje jejich přenos do praxe na místní a krajské úrovni?	ANO	100%	5	
F: 1 – 3 a)	Připravilo ministerstvo výzvu na podporu víceoborových komunitních programů (tzv. ageing in place) a Systému integrovaných podpůrných služeb (SIPS)?	ANO	20%	1	

F: 1 -3 b)	Byla otevřena diskuze o podpoře a rozvoji komunitních center a senior cohousingu?	ANO	100%	5	
F: 2 – 2 d)	Podporuje ministerstvo aktivity vedoucí ke zvýšení dostupnosti bydlení seniorů včetně návrhů změn v legislativě?	ANO	100%	5	
G: 2 – 3 a)	Podporuje ministerstvo témata se zaměřením na zdravé stárnutí prostřednictvím akreditace kurzů celoživotního vzdělávání zdravotnických a sociálních pracovníků?	ANO	100%	5	
G: 2 – 2 a)	Podporuje ministerstvo realizace dotačních programů na podporu zdraví a zdravého životního stylu pro seniory?	ANO	100%	5	
H: 1 – 1 a)	Připravila mezirezortní pracovní skupina legislativní návrh k řešení problematiky dlouhodobé péče?	ANO	100%	5	
H: 1 -3 b)	Realizuje ministerstvo Konceptci rozvoje technologií a služeb asistovaného života pro seniory?	ANO	100%	5	
H: 1 – 3 c)	Provedlo ministerstvo standardizaci informačních systémů v oblasti asistivních technologií?	ANO	100%	5	
H: 1 -4 a)	Zpracovalo ministerstvo návrh zákona o sociální práci stanovující minimální úroveň kvality sociální práce jako profese?	ANO	100%	5	
H: 1 – 5 a)	Monitoruje ministerstvo příklady dobré praxe poskytovatelů sociálních služeb?	ANO	100%	5	
H: 2 – 1 b)	Zabývá se ministerstvo koncepčně podporou neformálně pečujících o osobu blízkou v domácím prostředí, pokud spolu nežijí ve společné domácnosti?	ANO	100%	5	
Souhrn		98%	90%	5	

Tabulka č. 3 – Úřad práce ČR

Zařazení opatření v rámci NAP	Indikátor	Stav splnění	Úroveň splnění		Odůvodnění, případně další poznámky
			Procentuální vyjádření	Stupeň splnění	
D: 2 -1 a)	Vyrobilo ministerstvo informační materiály pro veřejnost o možnostech uplatnění starších pracovníků na trhu práce? (počet kusů)	NE	0%	0	
D: 2 -1 b)	Monitoruje ministerstvo u osob 50+ problematiku návratu na trh práce? Kolik osob bylo podpořeno, nepodpořeno, úspěšnost a neúspěšnost navrácení na trh práce?	ANO	60%	3	
D: 2 – 1c)	Byly otevřeny nové rekvalifikační kurzy pro starší pracovníky? (počet kurzů)	ANO	60%	3	
D: 2 – 4 c)	Byl pilotním výzkumem ověřen koncept Age managementu jako modul poradenských programů pro cílovou skupinu 50 a více let?	ANO	100%	5	
D: 2 – 4 a)	Proškolil ÚP své vedoucí pracovníky a poradce pro práci s věkově staršími uchazeči o zaměstnání a zaměstnavateli pro vytvoření věkově příznivé atmosféry?	NE	0%	0	Plněno v roce 2015, předpokládají se další školení v roce 2017.
D: 2 – 4 b)	Vyhodnocuje ÚP pravidelně projekty na podporu rozvoje Age managementu na svých úřadech?	ANO	100%	5	
D: 2 – 4 d)	Hledá ÚP možnosti zapojení starších pracovníků na pozici mentorů ve firmách při vedení absolventů škol a na pozicích vedoucích kroužků apod.?	ANO	100%	5	
Souhrn		71%	60%	3	

Tabulka č. 4 – Český statistický úřad

Zařazení opatření v rámci NAP	Indikátor	Stav splnění	Úroveň splnění		Odůvodnění, případně další poznámky
			Procentuální vyjádření	Stupeň splnění	
G: 1 – 2 a)	Zpracovává ČSÚ z dostupných statistických dat statistický přehled o seniorech?	ANO	100%	5	
Souhrn		100%	100%	5	

Tabulka č. 5 – Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy

Zařazení opatření v rámci NAP	Indikátor	Stav splnění	Úroveň splnění		Odůvodnění, případně další poznámky
			Procentuální vyjádření	Stupeň splnění	
A: 1- 1 a)	Kladou ministerstva při implementaci NAP důraz na roli rodiny pro zdravý vývoj společnosti?	ANO	60%	3	
A: 1- 3 c)	Vyjadřuje a uplatňuje ministerstvo požadavky na finanční zdroje pro realizaci opatření NAP ve svých rozpočtech?	ANO	100%	5	
A: 1- 3 b)	Jsou opatření NAP začleněna do koncepčních materiálů a strategií ministerstva?	ANO	80%	4	
A: 1- 3a)	Byl ustanoven rezortní koordinátor (Age Focal Point) na ministerstvu pro spolupráci s mezirezortním koordinátorem (MPSV)? (GŘ ÚP, ČSÚ)	ANO	100%	5	
C. 1 – 1 a)	Byly vydány podpůrné materiály pro pedagogické pracovníky k tématice úcta ke stáří a posílení mezigenerační solidarity? (počet kusů)	ANO	100%	5	
C. 2 – 1 b)	Podporuje ministerstvo vznik center celoživotního vzdělání v rámci U3V?	ANO	60%	3	
C: 2 – 1 c)	Vyhodnocuje ministerstvo více zdrojové financování pro kurzy U3V?	ANO	100%	5	
C: 2 – 1 d)	Vyhodnocuje ministerstvo poptávku a nabídku po nabízených kurzech U3V?	ANO	80%	4	
C: 2 – 1 e)	Informuje ministerstvo obce a regiony o přínosech virtuální U3V?	NE	0%	0	
C: 2 – 1 g)	Byly realizovány seniorské aktivity v návaznosti na Strategii vzdělávací politiky ČR do roku 2020?	ANO	60%	3	
C: 3 – 1 a)	Byly realizovány propagační aktivity (např. semináře cílené na seniorské organizace, vydány publikace s příklady projektů, propagační články v časopisech určených seniorům) a byl tak podpořen zájem seniorských organizací o zapojení se do aktivit programu Erasmus +?	ANO	100%	5	
E: 1 – 2 a)	Vyhlašuje ministerstvo ve Věstníku MŠMT den otevřených dveří pro seniory ve školských zařízeních? Školy a školská zařízení nejsou povinna hlásit MŠMT aktivity podobného charakteru a MŠMT nedisponuje prostředky, jež by umožňovaly informace o podobných aktivitách škol a školských aktivitách sbírat, tudíž je nelze ani zveřejňovat ve věstníku MŠMT.	NE	0%	0	

E: 1 – 2 b)	Motivuje ministerstvo instituce předškolního, základního, středního a vyššího odborného vzdělávání prostřednictvím své záštity nad soutěžími a akcemi k mezigenerační spolupráci?	ANO	60%	3	
E: 1 – 2 c)	Podporuje ministerstvo projekty zaměřené na mezigenerační učení ve školách prostřednictvím kurzů se zapojením žáků ve spolupráci s knihovnami?	ANO	80%	4	
E: 2 – 1 c)	Podporuje ministerstvo zapojení seniorů do projektů podporujících dobrovolnické aktivity ve veřejných službách a institucích (pěší doprovod dětí do škol, hlídání přechodů, doučování atp.)?	ANO	100%	5	
G: 1 – 1 d)	Spolupracuje ministerstvo se vzdělávacími institucemi (včetně U3V) k rozvinutí tématu zdravého životního stylu a jeho dopadu na zdraví populace?	ANO	60%	3	
G: 2 – 3 b)	Zahrnulo ministerstvo oblast stárnutí do rámcového vzdělávacího programu pro střední odborné vzdělávání ve zdravotnických oborech?	ANO	100%	5	
H: 1 – 3 d)	Podporuje ministerstvo zapojení do mezinárodních programů pro rozvoj asistivních technologií pro seniory ve spolupráci s akademickou a soukromou sférou?	ANO	100%	5	
H: 1 – 3 e)	Byla projednána možnost zapojení ČR do Společného programu aktivního a asistovaného žití?	ANO	100%	5	
Doplňující indikátor a)	Vydalo ministerstvo souhlasná stanoviska ke vzdělávacím programům nelékařského personálu pro VOŠ a VŠ? (počet souhlasných stanovisek za rok)	ANO	60%	3	
Doplňující indikátor b)	Podporuje ministerstvo nestátní neziskové organizace, které se věnují neformálnímu vzdělávání seniorů (v rámci CŽU), zájmovým aktivitám seniorů a mezigeneračnímu dialogu?	ANO	20%	1	
Doplňující indikátor c)	Podporuje ministerstvo nestátní neziskové organizace, které vytvářejí příležitosti pro dobrovolnictví seniorů v organizacích pracujících s dětmi a mládeží?	ANO	20%	1	
Doplňující indikátor d)	Podporuje ministerstvo informovanost ověřování a uznávání dalšího vzdělávání i prostřednictvím dobrovolnictví?	ANO	60%	3	
Souhrn		91%	70%	3	

Komentář ke čtyřem doplňujícím indikátorům MŠMT:

- a) MŠMT nevydává souhlasná stanoviska ke vzdělávacím programům oborů poskytujících vyšší odborné vzdělání, ale uděluje jim (těmto programům) akreditaci, na jejímž základě mohou (vyšší odborné) školy uskutečňovat vzdělávání. MŠMT průběžně akredituje studijní programy VŠ a VOŠ připravující zdravotnické nelékařské pracovníky v souladu se zákonem č. 69/2005 Sb. a vyhláškou č. 39/2005 Sb. Předpokladem pro projednání žádosti o akreditaci programu poskytujícího vzdělání pro výkon nelékařských zdravotnických povolání je právě souhlas Ministerstva zdravotnictví s programem. Uvádět plnění v % považujeme za nerelevantní (není plán akreditací na rok, školy žádají podle potřeby.) V roce 2016 bylo uděleno 21 akreditací (+ dvakrát akreditace změny a prodloužení platnosti akreditace programu), tedy celkem 23 a dále byla čtyřikrát prodloužena platnost akreditace vzdělávacího programu.
- b) NÚV realizuje projekt Senior, který se věnuje vzdělávání seniorů v centrech ČŽU a to prostřednictvím mezigeneračního učení. Komplexní podpora neformálního vzdělávání seniorů ze strany MŠMT je komplikovaná, jelikož senioři jsou konkrétní cílová skupina a MŠMT se zabývá dalším vzděláváním obecně, tedy směrem k široké veřejnosti, ale zejména v rámci akreditací rekvalifikačních programů, které cílí na ekonomicky aktivní občany. Finanční zdroje cílené na tyto aktivity MŠMT nemá, legislativně jsou senioři mimo gesci MŠMT.
- c) Podpora MEZIGENERAČNÍHO DIALOGU
V rámci Programů státní podpory toto přímo MŠMT nepodporuje, ale může k tomu v projektech podporovaných MŠMT docházet nepřímo (například dobrovolníci, kteří pomáhají v organizacích, mohou být senioři, bývalí členové organizace – časté např. u Junáka – Českého skauta). Tito žadatelé totiž musí naplnit podmínku, že práce s dětmi a mládeží je jednou z hlavních činností jejich organizace (ne práce se seniory) a z dotace je hrazena práce s dětmi a mládeží do 26 let. Proto tyto aktivity MŠMT nesleduje a ani se o nich většinou nedozví ze závěrečných zpráv.
V rámci Programů na podporu Informačních center pro mládež dochází v omezené míře k mezigeneračnímu dialogu, neboť návštěvníky některých ICM a jejich akcí (zejména u SVČ, DDM) bývají i senioři.
V rámci soutěže „Brána k druhým“ MŠMT a NIDV podporuje dobrovolnictví seniorů v organizacích pracujících s dětmi a mládeží (5. ročník proběhl v roce 2016).
- d) V rámci NSK je vytvořena 1 profesní kvalifikace pro tuto oblast - Koordinátor dobrovolníků.

Tabulka č. 6 – Ministerstvo vnitra

Zařazení opatření v rámci NAP	Indikátor	Stav splnění	Úroveň splnění		Odůvodnění, případně další poznámky
			Procentuální vyjádření	Stupeň splnění	
A: 1- 1 a)	Kladou ministerstva při implementaci NAP důraz na roli rodiny pro zdravý vývoj společnosti?	ANO	100%	5	
A: 1- 3 c)	Vyjadřuje a uplatňuje ministerstvo požadavky na finanční zdroje pro realizaci opatření NAP ve svých rozpočtech?	NE	0%	0	
A: 1- 3 b)	Jsou opatření NAP začleněna do koncepčních materiálů a strategií ministerstva?	ANO	100%	5	
A: 1- 3a)	Byl ustanoven rezortní koordinátor (Age Focal Point) na ministerstvu pro spolupráci s mezirezortním koordinátorem (MPSV)? (GŘ ÚP, ČSÚ)	ANO	100%	5	
B:1 -1 b)	Realizuje ministerstvo vzdělávací kurzy pro soudce nebo úředníky, policisty, zdravotní a sociální pracovníky, pečující osoby, advokáty a další odborníky v problematice práv seniorů? (počet kurzů)	ANO	100%	5	
B: 2 -1 g)	Vede ministerstvo statistiku případů domácího násilí pro osoby 65 let a více? (počet případů, PČR)	ANO	100%	5	
E: 2 – 1 b)	Zaneslo ministerstvo do zákona o dobrovolnické službě podmínky k získávání certifikátu ověřených pracovních zkušeností získaných v průběhu dobrovolnických činností?	ANO	100%	5	
F: 2 – 4 a)	Organizuje ministerstvo semináře, besedy a další aktivity (lokální a rozhlasové stanice, periodika, webové stránky) s tematikou ochrana člověka v seniorském věku? (počet přednášek, seminářů)	ANO	100%	5	
F: 2 – 5 a)	Organizuje ministerstvo semináře a přednášky zaměřené na prevenci kriminálních útoků, zabezpečení majetku, poškozování spotřebitele apod. ve spolupráci s Policií ČR? Kolik přednášek, seminářů se uskutečnilo?	ANO	100%	5	
F: 2 – 5 b)	Zohledňuje ministerstvo seniory jako účastníky silničního provozu a posiluje vzájemnou spolupráci ze strany Policie ČR a městské policie?	ANO	100%	5	
F: 2 – 5 c)	Pořádá ministerstvo semináře a přednášky pro seniory o nekalých obchodních praktikách? (počet přednášek, seminářů)	ANO	100%	5	

F: 2 – 6 a)	Byla problematika stárnutí a seniorů zapracována do vzdělávacích osnov policejních škol?	ANO	100%	5	
E: 2 – 1 a)	Byly v nové legislativní úpravě o dobrovolnické službě jasně definovány a uzákoněny benefity pro dobrovolnickou činnost?	ANO	100%	5	
Souhrn		92%	90%	5	

Tabulka č. 7 – Ministerstvo zdravotnictví

Zařazení opatření v rámci NAP	Indikátor	Stav splnění	Úroveň splnění		Odůvodnění, případně další poznámky
			Procentuální vyjádření	Stupeň splnění	
A: 1- 1 a)	Kladou ministerstva při implementaci NAP důraz na roli rodiny pro zdravý vývoj společnosti?	ANO	80%	4	
A: 1- 3 c)	Vyjadřuje a uplatňuje ministerstvo požadavky na finanční zdroje pro realizaci opatření NAP ve svých rozpočtech?	ANO	100%	5	
A: 1- 3 b)	Jsou opatření NAP začleněna do koncepčních materiálů a strategií ministerstva?	ANO	80%	4	
A: 1- 3a)	Byl ustanoven rezortní koordinátor (Age Focal Point) na ministerstvu pro spolupráci s mezirezortním koordinátorem (MPSV)? (GR ÚP, ČSÚ)	ANO	100%	5	Náměstek pro zdravotní péči členem RV pro seniory a stárnutí populace.
B:1 -1 b)	Realizuje ministerstvo vzdělávací kurzy pro soudce nebo úředníky, policisty, zdravotní a sociální pracovníky, pečující osoby, advokáty a další odborníky v problematice práv seniorů? Počet kurzů?	ANO	100%	5	Od r. 2017 bude kurz rozšířen
D: 2 – 5 b)	Podporuje ministerstvo statistická šetření a výzkumy ve vývoji pracovní schopnosti a produktivity a případně návrhy na změnu platné legislativy, která by vedla k posílení možnosti zaměstnávat starší pracovníky? Jakým způsobem?	ANO	100%	5	Projekt SZÚ
D: 2- 5 a)	Podporuje ministerstvo realizaci školení lékařů pracovních lékařské péče a ochrany zdraví při práci o nástrojích Age managementu a jeho využití u věkové kategorie 50+ ? Jakým způsobem?	ANO	80%	4	

G: 1 - 1 a)	Podporuje ministerstvo realizaci cílených informačních kampaní o pozitivních dopadech zdraví pro seniory za využití sociálního marketingu?	ANO	100%	5	realizuje SZÚ
G: 1 – 1 b)	Podporuje ministerstvo rehabilitaci a následnou péči u osob 50+?	ANO	100%	5	Vychází z platných zákonů
G: 1 – 1 c)	Je zajištěna finanční dostupnost očkování pro dospělé jako nejjednodušší formy zdravotní prevence? (50+)?	ANO	100%	5	Hrazeno ze zdravotního pojištění
G: 1 – 2 b)	Navázalo ministerstvo spolupráci s ČSÚ a Ústavem zdravotnických informací a statistiky ČR za účelem vytvoření sady dostupných indikátorů k následnému porovnání zdravotního stavu seniorů dle územních celků?	ANO	100%	5	
G: 2 – 1 a)	Prohlubuje ministerstvo spolupráci s místními samosprávami a Národní sítě Zdravých měst ČR?	ANO	100%	5	
G: 2 – 2 a)	Podporuje ministerstvo realizace dotačních programů na podporu zdraví a zdravého životního stylu pro seniory?	ANO	100%	5	
G: 2 – 2 b)	Implementovalo ministerstvo strategii Zdraví 2020 - Národní strategie ochrany a podpory zdraví a prevence nemocí v oblasti zdravého stárnutí se zaměřením na primární prevenci nejzávažnějších nemocí seniorů vč. podpory a ochrany jejich zdraví?	ANO	100%	5	
G: 2 – 2 c)	Udělilo ministerstvo ocenění za nejlepší aktivitu v oblasti péče o seniory v daném roce?	ANO	100%	5	
G:	Zajišťuje ministerstvo certifikované kurzy k problematice seniorů pro nelékařský personál? (počet kurzů)	ANO	100%	5	
H: 1 – 1 b + c)	Spolupracuje ministerstvo s odbornými společnostmi (ČLS JEP, ČSPM) při vytváření koncepce rozvoje geriatrické a paliativní péče?	ANO	80%	4	
H: 1 - 2 a + b)	Realizuje ministerstvo úkoly a opatření uložené příslušným strategickým materiálem? (Národní akční plán pro Alzheimerovu nemoc (tzv. Plán Alzheimer) a další obdobná onemocnění na období 2016–2019)	ANO	80%	4	
H:	Podporuje ministerstvo rozvoj paliativní péče?	ANO	100%	5	
Souhrn		100%	100%	5	

Tabulka č. 8 – Ministerstvo spravedlnosti

Zařazení opatření v rámci NAP	Indikátor	Stav splnění	Úroveň splnění		Odůvodnění, případně další poznámky
			Procentuální vyjádření	Stupeň splnění	
A: 1-1 a)	Kladou ministerstva při implementaci NAP důraz na roli rodiny pro zdravý vývoj společnosti?	ANO	100%	5	
A: 1-3 c)	Vyjadřuje a uplatňuje ministerstvo požadavky na finanční zdroje pro realizaci opatření NAP ve svých rozpočtech?	ANO	80%	4	
A: 1-3 b)	Jsou opatření NAP začleněna do koncepčních materiálů a strategií ministerstva?	ANO	100%	5	
A: 1-3 a)	Byl ustanoven rezortní koordinátor (Age Focal Point) na ministerstvu pro spolupráci s mezirezortním koordinátorem (MPSV)? (GŘ ÚP, ČSÚ)	ANO	100%	5	
B: 1-1 b)	Realizuje ministerstvo vzdělávací kurzy pro soudce nebo úředníky, policisty, zdravotní a sociální pracovníky, pečující osoby, advokáty a další odborníky v problematice práv seniorů? (počet kurzů)	ANO	100%	5	
Souhrn		100%	100%	5	

Tabulka č. 9 – Ministerstvo dopravy

Zařazení opatření v rámci NAP	Indikátor	Stav splnění	Úroveň splnění		Odůvodnění, případně další poznámky
			Procentuální vyjádření	Stupeň splnění	
A: 1- 1 a)	Kladou ministerstva při implementaci NAP důraz na roli rodiny pro zdravý vývoj společnosti?	ANO	100%	5	
A: 1- 3 c)	Vyjadřuje a uplatňuje ministerstvo požadavky na finanční zdroje pro realizaci opatření NAP ve svých rozpočtech?	NE	0%	0	
A: 1- 3 b)	Jsou opatření NAP začleněna do koncepčních materiálů a strategií ministerstva?	ANO	80%	4	
A: 1- 3 a)	Byl ustanoven rezortní koordinátor (Age Focal Point) na ministerstvu pro spolupráci s mezirezortním koordinátorem (MPSV)? (GŘ ÚP, ČSÚ)	ANO	100%	5	Mgr. Magdalena Šťastná

F: 2 – 1 a)	Vytvořilo oddělení BESIP publikace (brožury, letáky, elektronické verze) s problematikou seniorů? (počet kusů)	ANO	100%	5	
F: 2 -1 b)	Jsou ve strategických dokumentech ministerstva zdůrazněny potřeby seniorů ve veřejné dopravě?	ANO	80%	4	
F: 2 – 1 c)	Zvyšuje ministerstvo povědomí seniorů o alternativních způsobech dopravy, které jsou bezpečnější než využívání automobilu a které zároveň vedou ke zvýšení jejich mobility?	ANO	80%	4	
Souhrn		86%	80%	4	

Tabulka č. 10 – Ministerstvo kultury

Zařazení opatření v rámci NAP	Indikátor	Stav splnění	Úroveň splnění		Odůvodnění, případně další poznámky
			Procentuální vyjádření	Stupeň splnění	
A: 1- 1 a)	Kladou ministerstva při implementaci NAP důraz na roli rodiny pro zdravý vývoj společnosti?	ANO	100%	5	
A: 1- 3 c)	Vyjadřuje a uplatňuje ministerstvo požadavky na finanční zdroje pro realizaci opatření NAP ve svých rozpočtech?	ANO	100%	5	
A: 1- 3 b)	Jsou opatření NAP začleněna do koncepčních materiálů a strategií ministerstva?	ANO	100%	5	
A: 1- 3a)	Byl ustanoven rezortní koordinátor (Age Focal Point) na ministerstvu pro spolupráci s mezirezortním koordinátorem (MPSV)? (GŘ ÚP, ČSÚ)	ANO	100%	5	
C: 2 – 1 a)	Monitoruje ministerstvo realizaci U3V v síti veřejných knihoven? Případně někde jinde? (MŠMT, knihovny)	ANO	100%	5	
E: 1 – 3 b)	Připravila Národní knihovna metodiku pro práci městských a obecních knihoven zaměřenou na posilování sociálních vazeb a na rozvíjení mezigeneračního dialogu dětí, mládeže a seniorů?	ANO	100%	5	
E: 1 – 1 c)	Zavedlo ministerstvo dotační titul Výchova k mediální gramotnosti, který by byl i pro rostoucí populaci seniorů a pro jejich lepší porozumění médiím?	ANO	100%	5	
F: 1 – 2 a)	Podporuje ministerstvo dostupnost kulturních památek starším osobám ohrožených izolací a motivuje vlastní příspěvkové organizace k poskytování slev	ANO	100%	5	

	ze vstupného?				
F: 1 -2 b)	Realizuje ministerstvo prostřednictvím výběrových dotačních řízení kulturní aktivity, které nabízejí hodnotné využití volného času seniorů a přispívají tím k prevenci sociálního vyloučení?	ANO	100%	5	
Souhrn		100%	100%	5	

Tabulka č. 11 – Úřad vlády ČR

Zařazení opatření v rámci NAP	Indikátor	Stav splnění	Úroveň splnění		Odůvodnění, případně další poznámky
			Procentuální vyjádření	Stupeň splnění	
A: 1- 1 a)	Kladou ministerstva při implementaci NAP důraz na roli rodiny pro zdravý vývoj společnosti?	ANO	100%	5	
A: 1- 3 c)	Vyjadřuje a uplatňuje ministerstvo požadavky na finanční zdroje pro realizaci opatření NAP ve svých rozpočtech?	NE	0%	0	Plnění úkolů v NAP nevyžaduje dodatečné finanční zdroje.
A: 1- 3 b)	Jsou opatření NAP začleněna do koncepčních materiálů a strategií ministerstva?	NE	0%	0	
A: 1- 3 a)	Byl ustanoven rezortní koordinátor (Age Focal Point) na ministerstvu pro spolupráci s mezirezortním koordinátorem (MPSV)? (GŘ ÚP, ČSÚ)	ANO	100%	5	
B: 2- 1 a)	Byla zpracována analýza dopadu antidiskriminačního zákona na ochranu a prevenci věkové diskriminace?	ANO	100%	5	
Souhrn		60%	60%	3	

Tabulka č. 12 – Ministerstvo životního prostředí

Zařazení opatření v rámci NAP	Indikátor	Stav splnění	Úroveň splnění		Odůvodnění, případně další poznámky
			Procentuální vyjádření	Stupeň splnění	
A: 1- 1 a)	Kladou ministerstva při implementaci NAP důraz na roli rodiny pro zdravý vývoj společnosti?	ANO	80%	4	
A: 1- 3 c)	Vyjadřuje a uplatňuje ministerstvo požadavky na finanční zdroje pro realizaci opatření NAP ve svých rozpočtech?	NE	0%	0	
A: 1- 3 b)	Jsou opatření NAP začleněna do koncepčních materiálů a strategií ministerstva?	ANO	60%	3	
A: 1- 3 a)	Byl ustanoven rezortní koordinátor (Age Focal Point) na ministerstvu pro spolupráci s mezirezortním koordinátorem (MPSV)? (GŘ ÚP, ČSÚ)	ANO	100%	5	
E: 1- 1b)	Vytváří ministerstvo prostor pro veřejnou diskuzi zaměřenou na destigmatizaci seniorů, proces stárnutí a postavení seniorů ve společnosti, detabuizaci smrti, šíření příkladů dobré praxe mezigenerační spolupráce aj.?	ANO	80%	4	
Souhrn		80%	60%	3	

Tabulka č. 13 – Ministerstvo pro místní rozvoj

Zařazení opatření v rámci NAP	Indikátor	Stav splnění	Úroveň splnění		Odůvodnění, případně další poznámky
			Procentuální vyjádření	Stupeň splnění	
A: 1- 3 c)	Vyjadřuje a uplatňuje ministerstvo požadavky na finanční zdroje pro realizaci opatření NAP ve svých rozpočtech?	ANO	100%	5	Každoroční požadavek na finanční krytí Programu podpory bydlení.
A: 1- 3a)	Byl ustanoven rezortní koordinátor (Age Focal Point) na ministerstvu pro spolupráci s mezirezortním koordinátorem (MPSV)? (GŘ ÚP, ČSÚ)	ANO	100%	5	
A: 1- 3 b)	Jsou opatření NAP začleněna do koncepčních materiálů a strategií ministerstva?	ANO	100%	5	
F: 1 -3 b)	Byla otevřena diskuze o podpoře a rozvoji komunitních center a senior cohousingu?	ANO	100%	5	Např. participace na přípravě semináře "Stárnutí v komunitě"
F: 2 – 2 a)	Vytvořilo ministerstvo investiční nástroj na podporu výstavby domů pro bydlení seniorů - komunitní bydlení seniorů?	ANO	100%	5	Splněno v roce 2015.
F: 2 – 2 b)	Ověřilo si ministerstvo možnost bezbariérových úprav bytů v panelových domech?	ANO	40%	2	
Souhrn		100%	90%	5	

Tabulka č. 14 – Ministerstvo zemědělství

Zařazení opatření v rámci NAP	Indikátor	Stav splnění	Úroveň splnění		Odůvodnění, případně další poznámky
			Procentuální vyjádření	Stupeň splnění	
A: 1- 1 a)	Kladou ministerstva při implementaci NAP důraz na roli rodiny pro zdravý vývoj společnosti?	ANO	100%	5	
A: 1- 3 c)	Vyjadřuje a uplatňuje ministerstvo požadavky na finanční zdroje pro realizaci opatření NAP ve svých rozpočtech?	ANO	100%	5	
A: 1- 3 a)	Byl ustanoven rezortní koordinátor (Age Focal Point) na ministerstvu pro spolupráci s mezirezortním koordinátorem (MPSV)? (GŘ ÚP, ČSÚ)	ANO	100%	5	
A: 1- 3 b)	Jsou opatření NAP začleněna do koncepčních materiálů a strategií ministerstva?	ANO	100%	5	
F: 2- 3 a)	Podporuje ministerstvo realizaci domů projektu KLAS pro venkovské seniory?	ANO	100%	5	

Tabulka č. 15 – Ministerstvo obrany

Zařazení opatření v rámci NAP	Indikátor	Stav splnění	Úroveň splnění		Odůvodnění, případně další poznámky
			Procentuální vyjádření	Stupeň splnění	
A: 1- 1 a)	Kladou ministerstva při implementaci NAP důraz na roli rodiny pro zdravý vývoj společnosti?	ANO	100%	5	
A: 1- 3 c)	Vyjadřuje a uplatňuje ministerstvo požadavky na finanční zdroje pro realizaci opatření NAP ve svých rozpočtech?	ANO	100%	5	
A: 1- 3 b)	Jsou opatření NAP začleněna do koncepčních materiálů a strategií ministerstva?	ANO	100%	5	
A: 1- 3 a)	Byl ustanoven rezortní koordinátor (Age Focal Point) na ministerstvu pro spolupráci s mezirezortním koordinátorem (MPSV)? (GŘ ÚP, ČSÚ)	ANO	100%	5	
E: 1- 1 b)	Vytváří ministerstvo prostor pro veřejnou diskusi zaměřenou na destigmatizaci seniorů, proces stárnutí a postavení seniorů ve společnosti, detabuizaci smrti, šíření příkladů dobré praxe mezigenerační spolupráce aj.?	ANO	100%	5	
Souhrn		100%	100%	5	

Tabulka č. 15 – Ministerstvo průmyslu a obchodu

Zařazení opatření v rámci NAP	Indikátor	Stav splnění	Úroveň splnění		Odůvodnění, případně další poznámky
			Procentuální vyjádření	Stupeň splnění	
A: 1- 1 a)	Kladou ministerstva při implementaci NAP důraz na roli rodiny pro zdravý vývoj společnosti?	ANO	100%	5	
A: 1- 3 c)	Vyjadřuje a uplatňuje ministerstvo požadavky na finanční zdroje pro realizaci opatření NAP ve svých rozpočtech?	ANO	100%	5	
A: 1- 3 b)	Jsou opatření NAP začleněna do koncepčních materiálů a strategií ministerstva?	ANO	100%	5	
A: 1- 3 a)	Byl ustanoven rezortní koordinátor (Age Focal Point) na ministerstvu pro spolupráci s mezirezortním koordinátorem (MPSV)? (GŘ ÚP, ČSÚ)	NE	0%	0	
F: 2 - 5 d)	Provádí ministerstvo analýzu legislativních nástrojů upravujících ochranu spotřebitelů a využívání kontrolních mechanismů ze strany ČOI?	ANO	100%	5	
Souhrn		80%	80%	4	

III. Příloha č. 1, Podrobné hodnocení NAP podle kapitol

Oblast A – Realizace politiky přípravy na stárnutí v České republice

Strategický cíl A1: Zajistit naplňování opatření NAP

Specifický cíl A1.1: Posilovat na všech úrovních státní správy a samosprávy soudržnost rodin

Opatření:

A1.1a) Při implementaci opatření NAP klást důraz na významnou roli rodiny pro zdravý vývoj společnosti.

Gestor: MPSV, MV, MŠMT a další gestoři opatření NAP

MPSV: Důraz na roli rodiny byl kladen propojením seniorské a rodinné politiky v roce 2016 připravované Koncepci rodinné politiky. Dále v roce 2016 MPSV připravilo návrh novely zákona č.108/2006 Sb., o sociálních službách, ve znění pozdějších předpisů. Tato novela byla schválena vládou ČR a odeslána do Poslanecké sněmovny, kde 17. 5. 2017 prošla 1. čtením. Součástí návrhu je mj. zvýšení příspěvku na péči pro osoby ve IV. stupni závislosti, které pobývají v domácím prostředí. Dále prodloužení doby zachování nároku na výplatu příspěvku na péči i po dobu hospitalizace. Tyto návrhy podpoří setrvání osob v domácím prostředí, fungování rodiny a mají i pozitivní dopad na osoby pečující. Novela dále rozšiřuje poskytování sociálních služeb i o cílovou skupinu pečující osoby (např. odborné sociální poradenství). Toto vymezení je klíčové pro komplexní podporu neformálních pečovatelských týmů, tj. rodinných příslušníků.

Národní strategie rozvoje sociálních služeb na období 2016 – 2025 obsahuje specifické cíle zaměřené na podporu pečujících osob:

Opatření D. 2.1: Zajistit podpůrné činnosti pro neformální pečovatele.

Opatření D.2.2: Vymezit kapacitu některých sociálních služeb pro výskyt nenadálé situace v rodině opečovávaných osob.

Opatření D.2.3: Posílit podporu péče v domácím prostředí zdravotními službami.

MPSV v průběhu roku 2015 připravilo systémový projekt „Sociální bydlení – metodická a informační podpora v oblasti sociálních agend“ a v roce 2016 navázalo spolupráci s obcemi za účelem implementace systému sociálního bydlení, které významným způsobem podporuje soudržnost rodin a zamezuje jejich rozpadu, včetně zabránění případné nutnosti odebrání dětí z rodin z důvodu nevyhovujících bytových podmínek. Implementace systému sociálního bydlení také chrání před ztrátou bydlení seniory a další ohrožené skupiny.

MSp: Ministerstvo v roce 2016 kladlo důraz při implementaci opatření NAP na významnou roli rodiny pro zdravý vývoj společnosti především prostřednictvím sladování rodinného a osobního života zaměstnanců resortu.

MŠMT: Legislativní i nelegislativní změny jsou prováděny s ohledem na sladování rodinného a profesního života zaměstnanců. Úkol je plněn průběžně.

MV: V rámci rezortní strategie přípravy na stárnutí je jednou ze strategických oblastí také problematika sladování pracovního, rodinného a osobního života zaměstnanců MV.

ÚV ČR: Ministr pro lidská práva se ve všech svých výstupech v souladu se svým mandátem věnuje ochraně práv dítěte, rodičovských práv a práv všech osob včetně seniorů na rozvoj soukromého a rodinného života a navrhuje a podporuje kroky k lepšímu naplnění těchto práv. MSp, ÚV ČR a další gestoři kladou důraz na významnou roli rodiny pro zdravý vývoj společnosti ve výkonu svých agend prostřednictvím dostupných nástrojů a možností.

MD: Ve středu pozornosti dopravní politiky stojí konečný uživatel – ať už konkrétní zákazník dopravy, tak celá společnost, jejímž základem je rodina. Díky realizaci dopravních systémů mohou rodiny zabezpečovat své potřeby a zájmy: segment přeprav obligatorních, fakultativních, individuální i hromadná osobní doprava umožňuje rodinám mimo jiné udržovat vzájemné osobní kontakty a kvalitně trávit volný čas.

MK: V rámci aktivit směřujících ke sladování pracovního a rodinného života a sladování rodinného a osobního života s výkonem služby byla v Ministerstvu kultury přijata mnohá opatření. Jsou zakotvena v Kolektivní smlouvě, v Kolektivní dohodě, ve služebních předpisech, v Koncepci rovnosti a ve vytvořené, avšak dosud neschválené Metodice pro sladování pracovního a rodinného života a sladování rodinného a osobního života státních zaměstnanců s výkonem služby. V souladu s touto politikou mohou zaměstnanci i státní zaměstnanci požádat o umožnění výkonu práce či služby z jiného místa, zaměstnanci – rodiče dětí ve věku do ukončení povinné školní docházky jsou oprávněni v době letních prázdnin čerpat týden neplaceného volna. Kromě toho mnohé příspěvkové organizace se zaměřují na rodinné aktivity, např. Národní ústav lidové kultury ve Strážnici organizuje kulturně výchovné programy a speciální prohlídky v Muzeu vesnice jihovýchodní Moravy pro rodiny s dětmi každoročně v období návštěvnické sezóny. Národní technické muzeum realizuje technické soutěže (oceněno nominací mezi finalisty ceny EKOLOGICKÝ OSKAR za rok 2016), kde v kategorii Parní stroje jsou soutěžícími rodinné týmy. Výstava Valašská dědina – opravdu zmizelý svět? Valašského muzea v přírodě obsahuje oddíl Rodina, který poukazuje na změny v soužití rodiny v minulosti a dnes, přičemž inspiruje návštěvníky k zamyšlení se nad dřívější soudržností a rozdělením rolí, kdy každý člen rodiny od dětí po prarodiče měl své místo a nezastupitelnou roli v rodině.

Specifický cíl A1.2: Zajištění efektivní realizace politiky přípravy na stárnutí na úrovni krajské a místní samosprávy

Opatření:

A1.2a) Projednat a specifikovat formu podpory a spoluúčasti při naplňování politiky přípravy na stárnutí v České republice (implementace opatření do strategických dokumentů krajů, měst a obcí, realizace opatření finanční zdroje a zřízení koordinátorů politiky přípravy na stárnutí na krajské a regionální úrovni).

Splněno dle plánu v roce 2015.

Specifický cíl A1.3: Zajištění efektivní realizace politiky přípravy na stárnutí na úrovni celostátní

Opatření:

A1.3a) Naplňovat roli rezortních koordinátorů (Age Focal Point) na jednotlivých ministerstvech - spolupracovat s mezirezortním koordinátorem (MPSV), krajskou samosprávou a dalšími gestory jednotlivých opatření.

Gestor: MPSV, další ministerstva, další orgány státní správy, GŘ ÚP, ČSÚ

MPSV: Komunikace a spolupráce s rezortními koordinátory na ministerstvech probíhala v roce 2016 bez komplikací. Rovněž tak spolupráce s dalšími gestory opatření.

MZ: Zástupce MZ je členem mezirezortní pracovní skupiny MPSV, politiky přípravy na stárnutí a NAP a Rady vlády pro seniory a stárnutí populace a plní zadané úkoly. V roce 2016 bylo jedním z hlavních témat nastavení indikátorů NAP.

MV: Kromě rezortního koordinátora byla na MV pokynem ministra vnitra ze dne 30. 12. 2016 č. 3/2017 zřízena pracovní skupina k problematice stárnutí.

MSp: Roli resortního koordinátora (Age Focal Point) v resortu MSp zajišťuje odbor rozvoje lidských zdrojů.

ÚV ČR: Tímto koordinátorem je v úřadě ministra pro lidská práva, rovné příležitosti a legislativu Mgr. Jakub Machačka, vedoucí sekretariátu Rady vlády pro lidská práva.

ČSÚ: ČSÚ je připraven spolupracovat s mezirezortním koordinátorem (MPSV).

MPO: Funkce rezortního koordinátora nebyla s ohledem na dlouhodobé negativní stanovisko ministerstva k NAP, jakožto duplicitnímu sociálnímu programu, ustanovena.

Opatření:

A1.3b) Zajistit prostřednictvím rezortních koordinátorů implementaci opatření NAP do koncepčních materiálů a strategií.

Gestor: Ministerstva, další orgány státní správy

MPSV: Opatření NAP byla dle možností implementována do koncepčních materiálů a strategií. Příkladem může být Koncepce rodinné politiky, kam byla vnesena například problematika neformální péče v rodině, a další témata politiky stárnutí, jako je návrh na zřízení výboru zastupitelstva pro rodinu a seniory a vytvoření pracovní skupiny pro rodinnou politiku se zástupci MPSV a krajů a vytvoření metodiky pro podporu zapojení krajů do rozvoje rodinné politiky a politiky stárnutí.

Strategie sociálního začleňování 2014–2020 obsahuje opatření 3.1.l, které se váže k rozvoji konceptu age managementu. Toto opatření MPSV průběžně plní včetně roku 2016. Opatření 4.3.c strategie, které má zajistit v rámci probíhající důchodové reformy zohlednění udržení mezigenerační spravedlnosti, byla stanovena MPSV prioritou, aby důchodový systém zůstal i nadále stabilní a dlouhodobě finančně udržitelný. Proto všechny změny a jejich dopady musí být posuzovány komplexně, tzn. jednak z hlediska jejich vlivu na celý důchodový systém, ale i z hlediska jejich vlivu na jednotlivé seniory. Snahou MPSV je, aby důchodci byli zabezpečeni důstojně, ale zároveň musí výše důchodů zohledňovat i princip zásluhovosti, který je součástí českého důchodového systému

a zároveň musí být celý systém i do budoucna finančně stabilní, aby nebyly ohroženy nároky budoucích seniorů a byla tak zachována mezigenerační spravedlnost. V této snaze je MPSV nápomocna již třetím rokem i Odborná komise pro důchodovou reformu.

Koncepce prevence a řešení problematiky bezdomovectví v České republice do roku 2020 obsahuje opatření 5.1.2a, které se váže k legislativní úpravě sociálního bydlení, konkrétněji k vymezení cílových skupin osob pro sociální bydlení. Návrh zákona o sociálním bydlení a o příspěvku na bydlení směřuje na osoby v bytové nouzi. Tedy lidi, kteří jsou bez bydlení, nebo přímo ohroženi ztrátou bydlení. Dle Hodnocení dopadů regulace mezi tyto skupiny patří také osaměle žijící seniorky, rodiny samoživitelek a samoživitelů (ženy tvoří zhruba 90 % těchto rodin) a rodiny s dětmi. V případě opatření 5.1.2b téže koncepce došlo v roce 2016 v rámci dotačního programu Podporované byty k výstavbě 334 bytových jednotek typu komunitní dům seniorů. Dále v rámci opatření 5.1.2c, které cílí na zajišťování skutečných potřeb osob ohrožených ztrátou bydlení nebo bezdomovců v místě/regionu v souvislosti s prevencí a řešením bezdomovectví v rámci strategií sociálního začleňování obce nebo kraje, je realizován projekt MPSV „Sociální bydlení – metodická a informační podpora v oblasti sociálních agend“; v souladu s Koncepcí sociálního bydlení ČR 2015 – 2025 se projekt krom jiného zaměřuje na genderové aspekty sociálního bydlení, tedy na specifické problémy žen ohrožených bytovou nouzí. Mezi ně patří např. ženy samoživitelky, osaměle žijící seniorky či rodiny s dětmi. V rámci opatření 5.3.2h, které je zaměřeno na realizaci společných odborných a vzdělávacích setkání pracovníků sociálních služeb a zdravotnických zařízení, Ministerstvo zdravotnictví administruje Švýcarský program finanční pomoci ke zmírnění hospodářských a sociálních rozdílů v rozšířené Evropské unii, a to na základě bilaterálních rámcových dohod podepsaných 20. prosince 2007. Globálním cílem programu je posílit primární a sekundární zdravotní péči na regionální a národní úrovni se zvláštním důrazem na seniory.

MZ: V roce 2015 zpracovalo MZ v rámci Zdraví 2020 – Národní strategie ochrany a podpory zdraví a prevence nemocí „Akční plán Zvýšení dostupnosti, kvality a efektivity následné, dlouhodobé a domácí péče“, který byl spolu s ostatními akčními plány vzat vládou na vědomí dne 20. srpna 2015 usnesením č. 671. Podporu akčním plánům vyslovil i Výbor pro zdravotnictví Poslanecké sněmovny Parlamentu ČR dne 2. září 2015 a v souvisejícím unesení č. 99. Cílem realizace akčního plánu následné, dlouhodobé a domácí péče v roce 2016, bylo řešit systémové nedokonalosti v poskytování uvedených druhů péče za pomoci odborníků z oblasti zdravotnictví a sociálních věcí. V roce 2016 byl proveden výzkum, realizovaný pracovníky MZ a ÚZIS, jehož výsledky byly prezentovány v lednu 2017 a nyní jsou zpřístupněny odborníkům a veřejnosti na webových stránkách ÚZIS. Na základě výsledků uvedeného výzkumu se připravují další plnění opatření Akčního plánu následné, dlouhodobé a domácí péče.

MŠMT: Strategie vzdělávací politiky České republiky do roku 2020 klade důraz na rozvoj celoživotního učení a považuje za důležité rozvíjet opatření s cílem podpory a rozvoje práce škol, školských zařízení a knihoven jako center celoživotního učení, která mají poskytovat jak počáteční vzdělávání, tak také širokou nabídku dalšího vzdělávání, a to i zájmového a občanského, zaměřeného na dospělou populaci včetně seniorů. Dlouhodobý záměr vzdělávání a rozvoje vzdělávací soustavy ČR na období 2015-2020 tento cíl rozpracovává v dalších opatřeních, konkrétně v poskytování metodické podpory školám, popř. školským i mimoškolským zařízením, která bude směřovat do oblasti dalšího vzdělávání, např. s možností stát se autorizovanou osobou a využívat Národní soustavy kvalifikací, a zmapování situace týkající se realizace dalšího vzdělávání na školách, příp. ve školských zařízeních a dalších

mimoškolních zařízeních. Koncepce podpory mládeže na období 2014-2020 se hlásí k podpoře mezigeneračního dialogu v zájmu udržitelného rozvoje a naplňování potřeb různých věkových skupin obyvatelstva a akcentuje důležitost posilování úlohy empatie a dovednosti naslouchat si v mezigeneračních vztazích, zejména v oblasti zaměstnanosti, a při vzájemném předávání kulturních a společenských norem.

MD: Předmětná problematika je obsažena v „Dopravní politice pro období 2014-2020 s výhledem do roku 2050“ schválena usnesením vlády České republiky ze dne 12. června 2013 č. 449. Tento materiál zdůrazňuje význam bezbariérové veřejné dopravy, jejíž budování je velmi důležité s ohledem na zajištění rovných příležitostí všech skupin obyvatelstva včetně rodičů s dětmi, seniorů a osob se sníženou schopností pohybu a orientace. Problematika je dále rozpracovávána v návazném dokumentu „Dopravní politika pro období 2014-2020 s výhledem do roku 2050“, a to v „Akčním plánu rozvoje inteligentních dopravních systému (ITS) v ČR do roku 2020 (s výhledem do roku 2050) (usnesení Vlády ČR ze dne 15. 4. 2015 č. 268) v rámci Rozhodného specifického cíle č. 5.7: Podpora rozvoje autonomních (robotických) vozidel a dále pak strategického cíle č. 6: Podpora rozvoje společensky žádoucích technologií a služeb (zpřístupňování informací a dat).

MSp: Resortní koordinátor informuje útvary MSp a resortní složky o potřebě implementovat opatření NAP do koncepčních materiálů a strategií.

MK: Státní kulturní politika na léta 2015-2020 (s výhledem do roku 2025), schválená usnesením vlády č. 266 ze dne 15. dubna 2015, zároveň se některé úkoly prolínají do Plánu hlavních úkolů MK na příslušný kalendářní rok.

MV: 1. Rezortní strategie přípravy na stárnutí a prosazování rovnosti starších osob a seniorů na období let 2016 až 2017.

2. Strategie prevence kriminality v ČR na léta 2016 - 2020.

MMR: Mj. Koncepce bydlení ČR do roku 2020 (revidovaná), usnesení vlády č. 673/2016.

ÚV ČR: Strategické materiály ministra pro lidská práva, rovné příležitosti a legislativu zohledňují práva seniorů, byť přímo nezačleňují opatření NAP. Opatření NAP s úkoly pro ministra pro lidská práva, rovné příležitosti a legislativu většinou nevyžadují začlenění do dalších materiálů jako např. opatření zastřešující či průřezová. Často také nejsou tematicky relevantní koncepční materiály k dispozici. Toto však nemá žádný vliv na plnění opatření NAP.

ČSÚ: ČSÚ je připraven spolupracovat s meziresortním koordinátorem (MPSV).

Opatření:

A1.3c) Vyjádřit a uplatnit požadavky na finanční zdroje pro realizaci opatření v rozpočtech příslušných ministerstev a dalších úřadech státní správy.

Gestor: Ministerstva, další orgány státní správy

MPSV: Finanční zdroje na realizaci NAP byly uplatněny. Bylo vyčleněno 5 mil. Kč k zajištění plnění úkolů uložených NAP v rámci schválených výdajových ukazatelů v rámci kapitoly MPSV. Dále bylo

vyčleněno 20 mil. Kč na zřízení nového dotačního titulu pro oblast podpory přípravy na stárnutí na místní úrovni, který byl v roce 2016 poprvé realizován.

MZ: Poradou vedení MZ byly schváleny finanční prostředky pro dotační program MZ Národní program zdraví – projekty podpory zdraví pro rok 2016 ve výši 13 mil. Kč. Finanční prostředky byly využity na podporu preventivních aktivit vybraných cílových skupin, mezi které patří i senioři, a to ve výši 820 000 Kč na projekty např. Cvičení na židlích, Senioři v pohybu a Senioři v pohybu: pohyb a osvěta jako účinná prevence, jejichž předkladatelé byli nestátní neziskové organizace.

V roce 2016 byly podpořeny projekty pro seniory v rámci dotačních titulů Program grantové podpory, Program vyrovnávání příležitostí pro osoby se zdravotním postižením, Národní program zdraví - projekty podpory zdraví, Program na podporu činnosti NNO působících v oblasti zdravotnictví a podpory zdraví.

MV: Zatím nebylo nutné, dosud byla realizace opatření NAP financována z jiných finančních zdrojů (např. dotační programy, ESF).

MSp: Opatření NAP jsou realizována z rozpočtových prostředků kapitoly resortu ministerstva.

MŠMT: Opatření NAP jsou v rámci MŠMT a jeho přímo řízených organizací realizována z rozpočtových prostředků kapitoly resortu, aktuálně nejsou vyčleněny dodatečné finanční zdroje.

MK: Jedná se především o aktivity podporované v rámci výběrových dotačních řízení, vyhlášených Ministerstvem kultury. Výše finančních prostředků určených na realizaci těchto projektů se každoročně mění v závislosti na výši rozpočtu MK a dále potom na počtu přihlášených projektů.

Opatření:

A1.3d) Navrhnout mechanismus hodnocení Národního akčního plánu s tím, že budou vytvořeny měřitelné indikátory, které umožní efektivní hodnocení a evaluaci plnění opatření NAP.

Gestor: MPSV

Splněno dle plánu v roce 2015.

Opatření:

A1.3e) Spolupracovat s akademickou sférou, zohledňovat další související výzkumné potřeby, které povedou ke zkvalitnění a naplňování politiky přípravy na stárnutí.

Gestor: MPSV

MPSV : Spolupráce s akademickou sférou probíhala na několika úrovních. Jak při tvorbě indikátorů k hodnocení NAP, tak v rámci přípravy Koncepce rodinné politiky, tak také v rámci setkání pracovních skupiny Rady vlády pro seniory a stárnutí populace i setkání samotné rady. Spolupráce s akademickou sférou probíhala také v průběhu Mezinárodní konference pořádané MPSV k mezinárodnímu dni seniorů dne 3. – 4. října 2016 v Brně, s názvem „Příprava společnosti na demografické změny“.

Oblast B – Zajištění a ochrana lidských práv starších osob

Strategický cíl B1: Zajistit informovanost společnosti o potřebách starších lidí a zvýšit její otevřenost vůči jejich potřebám za účelem jejich lepšího naplňování

Specifický cíl B1.1: Zvýšit povědomí ve společnosti o právech starších osob a seniorů

Opatření:

B1.1a) Podporovat a šířit informační a vzdělávací materiály zaměřené na ochranu starších osob

Gestor: MPSV, MZ, MV, MPO ve spolupráci s Radou vlády pro seniory a stárnutí populace, MS, Veřejnou ochránkyní práv, Svazem měst a obcí.

MPSV: Téma přípravy na stárnutí obecně je součástí internetových stránek MPSV (<http://www.mpsv.cz/cs/2856>). Další informační materiály tohoto typu byly šířeny v rámci projektů podpořených z dotačního programu MPSV „Podpora veřejně účelných aktivit seniorských a proseniorských organizací s celostátní působností“.

MPSV v rámci projektu „Sociální bydlení – metodická a informační podpora v oblasti sociálních agend“ připravuje realizaci informační kampaně zaměřující se na právo na bydlení a jeho potřebnost pro ohrožené skupiny včetně seniorů – materiály budou tvořeny jak pro širokou veřejnost v podobě plakátů, brožur a dalších nástrojů, tak pro veřejnost odbornou v podobě zpravodaje, metodických a strategických dokumentů.

MPO: Ministerstvo průmyslu a obchodu v loňském roce podpořilo projekty nestátních neziskových organizací (dále jen NNO) zaměřené na ochranu spotřebitelů v celkové výši téměř 14 mil. Kč. Tyto projekty byly zaměřené ve velké míře na ochranu práv tzv. zranitelných skupin, k nimž patří bezesporu i senioři. Např. společnost dTest vydala v roce 2016 zrevidovanou příručku pro poradce zachycující rady, jak správně jednat se seniory a dalšími zvláště zranitelnými spotřebiteli. DTest též vydal celkem 68 tiskových zpráv, letáky týkající se spotřebitelských práv v energetice, články o finančních službách. dTest oslovil celkem 5000 praktických lékařů, kterým zaslal informační leták, který obsahoval mj. varování pro spotřebitele před nástrahami (např. rizikovostí na předváděcích akcích) nebo možnost získání brožur "Jak nespadnout do pastí" a dalších materiálů, aby je lékaři mohli přímo předávat pacientům nebo je mohli umístit do čekáren. Sdružení českých spotřebitelů vydalo v nákladu 4000 ks publikaci pro seniory "Jak se bránit nekalým praktikám podomních prodejců", která byla vystavena rovněž na webu organizace. Text této brožury vycházel na pokračování v měsíčníku Doba seniorů. Distribuce osvětové publikace se spotřebitelskou tematikou probíhala např. prostřednictvím Domovů seniorů, na besedách a seminářích pro seniory, prostřednictvím poraden pro spotřebitele. Řadu informačních letáků na různá spotřebitelská témata vydalo rovněž Sdružení obrany spotřebitelů – Asociace.

MV: Podpora neziskového sektoru z dotačního titulu MV „Prevence sociálně patologických jevů“, přiděleno cca 2 mil. pro 8 NNO. Pravidelná vzdělávání manažerů prevence kriminality (min. 2x ročně). Podpora projektů krajů, měst a obcí z dotačního titulu Program prevence kriminality 2016 zaměřených na prevenci trestné činnosti páchané na seniorech. O aktuálních nových formách trestné činnosti na seniorech jsou senioři velice často informováni, jak ze sdělovacích prostředků, tak i ze strany policistů, a to jak samotných pracovníků prevence, tak i policistů, kteří přímo zasahují na místě činu. Problematice seniorů je věnována velká pozornost. Školitelé a lektori jsou vždy pracovníci, kteří

se touto problematikou zabývají. Jedná se buď o lektory policejního školství, pracovníky prevence, případně pracovníka ÚSKPV PP ČR, který má tuto problematiku ve své gesci. Stále probíhá vytváření efektivních informačních materiálů a aktivit. Vzdělávací aktivity se konají, a to jak ve sdělovacích prostředcích (př. účast v pořadu rádia Dechovka – Možná přijde i podvodník, kde má Policie ČR svůj pravidelný pořad s premiérovým vysíláním každých 14 dní), tak i v domovech důchodců. Přednášky a besedy se seniory k aktuálním tématům jsou náplní všech preventistů. Také jsou využívány materiály pro oběti domácího násilí v seniorském věku.

MZ: Ministerstvo zdravotnictví na svých webových stránkách má uveřejněné 3. přepracované vydání Rádce pacienta. V rámci dotačních programů MZ jsou podporovány organizace, které se zaměřují na ochranu práv starších osob, např. Život 90.

MSp: Legislativní odbor ministerstva spravedlnosti započal realizaci odborných setkání k tématice opatrovnictví svéprávnosti a alternativních opatření k jejímu omezování, která se dotýká také situace osob v seniorském věku. Setkání se účastnili zástupci z řad justice, veřejného ochránce práv, státního zastupitelství, neziskového sektoru a další odborníci věnující se dané tematice. Obdobné setkání by se mělo realizovat i v roce 2017. Propagační materiály Probační a mediační služby (dále jen „PMS“) jsou určeny pro všechny věkové kategorie klientů, včetně seniorů. Jedná se o materiály nabízející veřejnosti spolupráci a pomoc v oblasti řešení následků trestné činnosti, zprostředkování urovnání konfliktu mezi pachatelem a obětí a pomoci obětem trestných činů. Materiály jsou veřejnosti distribuovány i prostřednictvím dalších spolupracujících institucí jako např. PČR, neziskovými organizacemi apod.

Plněno průběžně.

Opatření:

B1.1b) Podporovat průběžné vzdělávání soudců, státních zástupců, úředníků, policistů, zdravotních a sociálních pracovníků, pečujících osob (členů domácnosti), advokátů a dalších odborníků v problematice práv seniorů jako skupiny se specifickými problémy a potřebami a podporovat s tím související aktivity.

Gestor: MPSV, MZ, MV

MPSV: MPSV v rámci své gesce akredituje vzdělávací programy zaměřené na další vzdělávání sociálních pracovníků, pracovníků v sociálních službách, vedoucích pracovníků a pečujících osob. V oblasti sociální práce je vzdělávání tematicky zaměřeno především na oblast lidských práv, ale také metod, technik a přístupů k jednotlivým cílovým skupinám klientů, včetně seniorů a jejich specifických potřeb, stejně jako osob s onemocněním různými typy demencí, které se ve svých důsledcích mohou v seniorském věku projevit. Stejně tak vzdělávací programy určené pečujícím osobám jsou mimo jiné zaměřeny na lidská práva a péči o seniory s přihlédnutím k jejich specifickým potřebám.

MZ: V rámci vzdělávacích programů všech oborů specializačního vzdělávání lékařů, zubních lékařů a farmaceutů byl od roku 2005 zaveden povinný kurz „Základy zdravotnické legislativy, etiky a komunikace“, v jehož rámci jsou tito zdravotníci edukováni pro komunikaci a jednání s pacientem. Tento kurz tedy zahrnuje získávání znalostí a dovedností pro práci se všemi pacienty. K 1. 1. 2016 byl obsah kurzu aktualizován. V návaznosti na Zdraví 2020 – Národní strategii ochrany a podpory zdraví a prevenci nemocí a její Akční plán rozvoj zdravotní gramotnosti pro léta 2015 – 2020 byla

ustanovena Pracovní skupina pro rozvoj zdravotní gramotnosti, která se pravidelně schází a aktivně řeší danou oblast.

MV: Odbor bezpečnostní politiky a prevence kriminality MV zorganizoval v průběhu roku 2016 – 3 kurzy pro policisty a další odborníky a 1 mezinárodní konferenci, jejichž součástí byla problematika bezpečí seniorů.

MSp: MSp iniciovalo překlad Doporučení CM/Rec (2009) 11 Výboru ministrů členskými státy ohledně zásad o trvajících plných mocích a dříve vyslovených přáních z 9. prosince 2009 do českého jazyka, který realizoval Výbor pro práva osob se zdravotním postižením. Dokument je již dostupný veřejnosti. Justiční akademie v roce 2016 organizovala v rámci průběžného vzdělávání pro soudce, státní zástupce a justiční úředníky v oblasti práv seniorů tyto semináře:

Sebereflexe v pokročilém věku

Sebe-reflexní kurzy jsou tradičně každý rok věnovány problematice stárnutí. Jejich obsahem jsou obecné faktory stárnutí z pohledu fyziologického, klinické důsledky stárnutí, ale především pojetí stárnutí jako procesu učení a přehodnocení priorit. Samostatná pozornost je věnována problematice syndromu vyhoření.

Týrání svěřené osoby a týrání osoby žijící ve společném obydlí

Seminář se zaměřil na objasňování a vyšetřování trestných činů páchaných v souvislosti s domácím násilím na různých věkových skupinách občanů, včetně seniorů.

Násilná trestná činnost

Seminář zaměřený na témata: Závažná násilná trestná činnost z pohledu policie - problematika odhalování, vyšetřování a dokazování, kazuistiky. Ohledání místa činu u závažné násilné trestné činnosti – metodika, kazuistika. Metodika a problematika prověřování podezřelých úmrtí a sebevražd, zejména zaměřené na smysl a význam přítomnosti státního zástupce na místě činu; ve spolupráci s lektory - znalci z oborů kriminalistiky, soudního lékařství. Trestné činy projednávané před okresními soudy, zejména sexuálně motivované trestné činy, týrání, včetně domácího násilí a nebezpečné pronásledování různých věkových skupin občanů, včetně seniorů.

Domácí násilí

Semináře zaměřeny na domácí násilí v policejní praxi; práva oběti při výslechu; problematika výslechu jako neodkladného a neopakovatelného úkonu; zavedení specializace na domácí násilí u orgánů činných v trestním řízení. Specifika domácího násilí v trestním řízení; Domácí násilí a děti. Domácí násilí páchané na mužích a na seniorech. Znaky a formy domácího násilí, charakteristika násilné a ohrožené osoby.

Akademie Vězeňské služby ČR podle učebních plánů základní odborné přípravy průběžně vzdělává příslušníky a zaměstnance Vězeňské služby ČR (dále jen „VS ČR“) v oblasti práv a potřeb specifické skupiny seniorů ve vyučovacích předmětech penologie, právo, psychologie a pedagogika.

Probační úředníci a asistenti absolvují obligatorně kvalifikační vzdělávací kurz. Jedná se o komplexní vzdělávání pracovníků v rozsahu cca 1 roku pro výkon odborných činností v oblasti probace mediace a pomoci obětem trestné činnosti. V rámci tohoto a následného průběžného vzdělávání jsou pracovníci PMS připravováni na práci s různými skupinami klientů, včetně seniorů se specifickými problémy a potřebami, např. zadlužeností, problematikou domácího násilí apod.

Plněno průběžně.

Opatření:

B1.1c) Zpracovat informační brožuru na téma příprava na stárnutí v České republice (česko - anglická verze)

Gestor: MPSV

Brožura byla zpracována na přelomu let 2015 / 2016.

Splněno dle plánu v roce 2015.

Opatření:

B1.1d) Realizovat mediální kampaň s cílem podpořit diskusi ve společnosti na téma zvládnutí sociálně negativních jevů ve společnosti spojených se sociálním začleňováním ohrožených skupin - starších lidí do společnosti - v rámci realizace projektu "Podpora sociálního začleňování na místní a regionální úrovni".

Gestor: MPSV

Splněno dle plánu v roce 2015.

Opatření:

B1.1e) Zajistit vydání dokumentu "Národní akční plán podporující pozitivní stárnutí pro období let 2013 až 2017" (anglicko - česká verze)

Gestor: MPSV

Splněno dle plánu v roce 2015.

Opatření:

B1.1f) Zajistit zřízení a provozování web stránek, na kterých by byla k dispozici legislativa (OSN, EU, mezinárodní, česká), která upravuje život a práva starších osob. Zajistit vydání sborníku s touto legislativou.

Gestor: MPSV

MPSV: V rámci rezortu MPSV jsou provozovány webové stránky, rubrika Senioři a příprava na stárnutí: <http://www.mpsv.cz/cs/2856>. Stránky byly rozšířeny o rubriky, obsahující informace o vnitrostátní a mezinárodní legislativě a dalších dokumentech z oblasti politiky přípravy na stárnutí. Jedná se o následující rubriky:

Vnitrostátní dokumenty: <http://www.mpsv.cz/cs/2857>

Mezinárodní dokumenty a legislativa: <http://www.mpsv.cz/cs/2857>

Strategický cíl B2: Zajistit ochranu starších osob před diskriminací a všemi projevy nedůstojného zacházení, týrání a zneužívání

Specifický cíl B2.1: Zvýšit ochranu práv starších osob a seniorů (před diskriminací a jinými zásahy do jejich práv, před zneužíváním, špatným zacházením, týráním a zanedbáváním, posílení jejich samostatnosti a možnosti ochrany a vymahatelnosti jejich práv, zvýšení prevence před nabídkami např. nebankovních půjček a současně zvýšení postížitelnosti podvodných prodejců).

Opatření:

B2.1a) Zpracovat analýzu dopadu a vlivu antidiskriminačního zákona na ochranu a prevenci věkové diskriminace a vypracování návrhu případných změn.

Gestor: Ministr pro lidská práva, rovné příležitosti a legislativu – ÚV ČR, MS, MPSV, Veřejná ochránkyně práv

ÚV ČR: Analýza je zpracovávána v tomto roce a bude v nejbližší době dokončena a předložena k dalšímu posouzení (v roce 2017).

Opatření:

B2.1b) Podporovat osvětové, vzdělávací a další aktivity zaměřené na předcházení věkové diskriminaci, zajistit veřejnou diskusi, vzdělávací a osvětové akce o analyzovaných případech věkové diskriminace; formalizovat výstupy z nich pro účely novelizace legislativy.

Gestor: MPSV, MZ ve spolupráci s Veřejnou ochránkyní práv, Svazem měst a obcí.

MPSV: Významnou osvětovou aktivitou byla v roce 2016 mezinárodní konference pořádaná MPSV k mezinárodnímu dni seniorů s názvem „Příprava společnosti na demografické změny“, 3. - 4. října 2016 v Brně, spojená s předáváním Ceny Rady vlády pro seniory a stárnutí populace, která byla udělena ve dvou kategoriích (klub a jednotlivec) za významný přínos v oblasti seniorské problematiky a za aktivity vedoucí ke zvýšení kvality života seniorů. V kategorii jednotlivec vyhrál MUDr. Zdeněk Kalvach, Csc., v kategorii kolektiv Klub seniorů Rožnov pod Radhoštěm a zvláštní cenu Ministerstva práce a sociálních věcí za mimořádný přínos pro seniorskou problematiku získal RSDr. Zdeněk Pernes, předseda Rady seniorů ČR. Ve čtyřech tematických blocích poté vystoupili čeští i zahraniční experti na problematiku demografie, trhu práce, územního plánování, ochranu lidských práv a další okruhy spojené se stárnutím a seniorskou tematikou. Mezi nimi například Vladimír Špidla, šéfporadce premiéra ČR, Martin Potůček, předseda Odborné komise pro důchodovou reformu nebo Vitalija Gaucaite Wittich, vedoucí oddělení pro obyvatelstvo z Evropské hospodářské komise OSN pro Evropu (UNECE).

MPSV v rámci své gesce akredituje vzdělávací programy zaměřené na další vzdělávání sociálních pracovníků, pracovníků v sociálních službách, vedoucích pracovníků a pečujících osob. V rámci akreditovaných vzdělávacích programů věnujících se cílové skupině seniorů je mimo jiné podporována oblast lidských práv, která může obsahovat informace vážící se k opatření.

MPSV v rámci projektu „Sociální bydlení – metodická a informační podpora v oblasti sociálních agend“ připravuje realizaci informační kampaně zaměřující se na právo na bydlení a jeho potřebnost pro ohrožené skupiny včetně seniorů – materiály budou tvořeny jak pro širokou veřejnost v podobě plakátů, brožur a dalších nástrojů, tak pro veřejnost odbornou v podobě zpravodaje, metodických a strategických dokumentů.

MMR: Veškeré právní předpisy, jejichž věcným gestorem je MMR, jsou v souladu s principem rovného přístupu a nediskriminace. V personální práci (zejm. výběr zaměstnanců, v práci s lidskými zdroji, ve vzdělání a odměňování) jsou důsledně uplatňovány etické principy a hodnoty. Na ministerstvu dále působí pracovní skupina pro rovnost mužů a žen, jejímiž členy jsou kromě zaměstnanců ministerstva i zástupci podřízených příspěvkových organizací a organizačních složek státu. Zaměstnavatel se v kolektivní smlouvě dále zavazuje, že nedá výpověď zaměstnanci v době tří let před datem vzniku nároku na starobní důchod, a při služebních (životních) výročích, nebo při prvním přiznání starobního nebo invalidního důchodu III. stupně vyplatí zaměstnancům odměnu.

V rámci zaměstnavatele je v současné době zaměstnáváno 54 osob, které jsou poživateli starobního důchodu. Všichni zaměstnanci mohou využít až 54 dní indispozičního volna s náhradou platu a také interní i externí odborné a jazykové vzdělávání.

MZ: V rámci vzdělávacích programů všech oborů specializačního vzdělávání lékařů, zubních lékařů a farmaceutů byl v roce 2005 zaveden povinný kurz „Základy zdravotnické legislativy, etiky a komunikace“, v jehož rámci jsou tito zdravotníci edukováni pro komunikaci a jednání s pacientem. Tento kurz tedy zahrnuje získávání znalostí a dovedností pro práci se všemi pacienty. K 1. 1. 2016 byl obsah kurzu aktualizován.

Opatření:

B2.1c) Podporovat dostupnost různých forem pomoci, podpory a poradenství pro seniory (zejména právní, psychologické, sociální, zdravotní, finanční apod.). Připravit výzvy z Operačního programu Zaměstnanost na zajištění odborného a sociálního poradenství pro seniory různými formami s využitím různých informačních nástrojů.

Gestor: MPSV, MZ ve spolupráci s Veřejnou ochránkyní práv, Svazem měst a obcí.

MPSV: Podpora a poradenství pro seniory, ať již se jedná o poradenství právní, dluhové, bytové, apod., byla poskytována prostřednictvím řady projektů, které byly v roce 2016 spolufinancovány MPSV v rámci dvou kol dotačního programu MPSV „Podpora veřejně účelných aktivit seniorských a proseniorských organizací s celostátní působností“.

Další z forem pomoci představují sociální služby. K 25. 1. 2017 bylo registrováno 2391 služeb, které označily jako jednu ze svých cílových skupin seniory. Nejvíce se vyskytovala pečovatelská služba (728), dále domovy pro seniory (523), odlehčovací služby (219) a odborné sociální poradenství (215).

MPSV dále v roce 2016 zahájilo realizaci projektů „Systémová podpora profesionálního výkonu sociální práce II.“ a „Systémová podpora sociální práce v obcích“ jejichž aktivity jsou zaměřeny na kvalitu výkonu sociální práce, na zvýšení dostupnosti sociální práce, na zvyšování odborných kompetencí sociálních pracovníků, na multidisciplinární přístup a spolupráci při výkonu sociální práce a na osvětovou činnost. V rámci realizace projektu Systémová podpora profesionálního výkonu sociální práce II budou vytvořeny videospoty určené široké veřejnosti, které v rámci představení různých nepříznivých sociálních situací nastíní možnosti podpory a pomoci sociálního pracovníka s cílem vyřešit jeho situaci nebo v co nejvyšší míře eliminovat. Dále budou v rámci projektu Systémová podpora sociální práce v obcích ověřeny typové pozice sociálních pracovníků – koordinátor podpory a terénní sociální pracovník. Jedná se o typové pozice, které jsou založeny na práci v terénu, z nichž jedna se zaměřuje na vyhledávání osob, skupin, případně komunit sociálně vyloučených nebo sociálním vyloučením ohrožených, poskytování sociálního poradenství a dalších činností sociální práce a koordinátor podpory se zaměřuje na dlouhodobější poskytování intervencí a individuální sociální práci, přičemž i v jeho náplni je depistáž, tj. vyhledávání osob, skupin, případně komunit sociálně vyloučených nebo sociálním vyloučením ohrožených. Tyto typové pozice budou ověřovány od roku 2017 ve spolupráci s patnácti obcemi, ve kterých v této souvislosti dojde k navýšení personálního zajištění výkonu činností sociální práce. Zvyšuje se tak dostupnost sociální práce v územích obcí, tedy dostupnost sociálního poradenství klientům sociálních pracovníků, a to i potencionálním, včetně seniorské populace.

MPSV v roce 2016 zahájilo realizaci projektu „Systémová podpora sociální práce v obcích“, jehož jedna z aktivit je zaměřena na pilotní ověření dvou typových pozic sociálního pracovníka, a sice koordinátora podpory a terénního sociálního pracovníka. U obou pracovních pozic se jedná o sociální pracovníky pohybující se převážně v terénu, z nichž jedna se zaměřuje na práci v komunitě, vyhledávání osob sociálně vyloučených nebo sociálním vyloučením ohrožených, poskytování sociálního poradenství a dalších činností sociální práce a koordinátor podpory se zaměřuje na dlouhodobější poskytování intervencí a individuální sociální práce, přičemž i v jeho náplni je depistáž. Mezi cílové skupiny patří i senioři.

Dále byly zajištěny aktivity směřující k volbě povolání, příp. změně profesní orientace (v rámci Informačních a poradenských středisek), poradenské aktivity zaměřené na informování klientů o jejich právech a povinnostech, o nabídce služeb ÚP ČR, o rekvalifikacích a dalších nástrojích aktivní politiky zaměstnanosti, o možnostech individuálních akčních plánů, dluhového poradenství, poradenství k prevenci nelegálního zaměstnávání.

MPSV v rámci projektu „Sociální bydlení – metodická a informační podpora v oblasti sociálních agend“ podporuje dostupnost pomoci s bydlením pro seniory prostřednictvím implementace sociálního bydlení, informační kampaně, vzniku sociálních realitních agentur. Pro podporu vzniku těchto nástrojů sociálního bydlení byla také připravena v programu OPZ výzva 03_16_128, která poskytuje podporu pro přípravu systémů sociálního bydlení v obcích a jejich realizaci – v této výzvě je realizováno 13 projektů. Další dva projekty obdobného zaměření jsou připravovány ve spolupráci s MHMP.

Dotace na podporu poskytování sociálních služeb z rozpočtu MPSV odborným sociálním poradenstvím zaměřujícím se primárně na cílovou skupinu senioři: v roce 2016 bylo podpořeno 35 takovýchto služeb, s celkovou dotací 9 178 280 Kč.

MV: Psychologické pracoviště MV poskytuje konzultační, poradenskou a psychologickou péči zaměstnancům MV, policistům, případně i jejich rodinným příslušníkům. Individuální poradenství zahrnuje oblast osobních i pracovních záležitostí a je zaměřeno na zorientování se v problémové situaci a hledání vhodných způsobů řešení.

V roce 2016 pokračovalo MV v realizaci dotačního programu „Prevence sociálně patologických jevů“ se zaměřením na prevenci domácího násilí a trestné činnosti páchané na seniorech. V rámci dotačního programu bylo v roce 2016 podpořeno 8 projektů nestátních neziskových organizací v celkové výši 1.614.000 Kč.

MZ: MZ podporuje v rámci dotačního titulu Program grantové podpory např. organizační zázemí organizace Život 90, která zajišťuje tísňovou péči v krizových situacích, senior telefon a další.

MSp: MSp ve spolupráci s MV a MPSV připravilo změnový zákon týkající se veřejného opatrovnictví. Tento byl již předložen vládě, schválen a předložen Poslanecké sněmovně. Cílem předkládaného návrhu je zvýšení kvality veřejného opatrovnictví, a tím i posílení práv osob, která jsou v jejich péči. V souvislosti s ním došlo také k úpravě financování veřejného opatrovnictví v zákoně o státním rozpočtu ČR na rok 2017, který byl již vydán ve Sbírce zákonů.

Pro příslušníky a zaměstnance Akademie VS ČR je zřízena psychologická poradna, která podle potřeby poskytuje pomoc a podporu ve všech oblastech, včetně problémů seniorů.

V letech 2016 a 2017 probíhá v rámci „Norských fondů“ v Akademii VS proškolení sociálních pracovníků VS ČR v oblasti finanční gramotnosti, přitom se probírá i problematika všestranné podpory seniorů. Sociální pracovníci věznic v rámci sociálně právního poradenství poskytují dané informace. Prostředky z OPZ nebyly čerpány.

Dle zákona č. 45/2013 Sb., je PMS poskytovatelem pomoci obětem trestných činů včetně poskytování pomoci obětem zvláště zranitelným, kterými dle zmiňovaného zákona jsou s ohledem na svůj věk, povahu a dopady utrpěné újmy rovněž senioři. PMS současně realizuje projekt „Proč zrovna Já“ zaměřený na komplexní pomoc a poradenství obětem trestných činů, včetně seniorů.

Opatření:

B2.1d) Realizovat výzkum o důvodech exekucí proti seniorům, navrhnout opatření, následně realizovat závěrečnou dopadovou obhajobu v grémiu sociologů, sociálních pracovníků, policistů, právníků a státních zástupců, soudců.

Gestor: MPSV, MSp – IKSP, MV, Ministr pro lidská práva, rovné příležitosti a legislativu – ÚV ČR

MPSV: Výzkum s názvem „Senioři – ohrožená sociální skupina exekucemi“ byl v roce 2016 realizován Výzkumným ústavem práce a sociálních věcí. Výzkum je dostupný na webových stránkách ministerstva zde: <http://www.mpsv.cz/cs/2857>.

MV: MV podporuje projekty krajů, měst a obcí z dotačního titulu Program prevence kriminality 2016 zaměřených na prevenci trestné činnosti páchané na seniorech včetně přímých projektů na finanční gramotnost seniorů.

MSp: Problematika exekucí vůči seniorům byla zařazena i do projektu výzkumu „Senioři – pachatelé i oběti trestné činnosti“, který je zařazen ve Střednědobém plánu výzkumných úkolů Institutu pro kriminologii a sociální prevenci (dále jen „IKSP“) a je realizován v období let 2016 - 2019. Cílem výzkumu je zejména zmapovat zasažení obyvatel seniorského věku vybranými trestnými činy, pokračovat ve zjišťování důvodů exekucí vůči seniorům a navrhnout možná preventivní opatření.

Opatření:

B2.1e) Zpracovat analýzu právního rámce a zacházení se staršími osobami z hlediska prevence a ochrany starších osob před nedůstojným zacházením, týráním a zanedbáváním, realizovat výzkum o seniorském abusu.

Gestor: MPSV, MSp - IKSP, MV, Ministr pro lidská práva, rovné příležitosti a legislativu - ÚV ČR

Termín plnění: 2016/2017

MPSV: Ze strany MPSV nebyla v roce 2016 analýza zadána.

MV: V rámci projektu ESF „Mezioborovým vzděláváním ke zvýšení bezpečnosti seniorů“ byla zadána analýza právního rámce trestné činnosti páchané na seniorech ve vybraných zemích EU, zpracoval JUDr. Durdík: „Analýza odborné literatury, trestně-právního prostředí a konkrétních dopadů na prevenci, vyšetřování a trestání trestných činů páchaných na seniorech ve vybraných zemích EU“.

MSp: MSp se během roku 2016 účastnilo jednání k tematice transformace psychiatrické péče. Taktéž se účastnilo jednání s MZd, jakož i dalšími zainteresovanými odborníky k tematice monitorovacího mechanismu pro osoby využívající psychiatrické péče, týkající se problému špatného zacházení v institucích.

Opatření:

B2.1f) Aktivně mapovat neregistrované sociální služby a preventivní a represivní opatření (stíhání správního deliktu) s cílem ochrany práv uživatelů.

Gestor opatření: MPSV

MPSV: MPSV čtvrtletně sleduje a vyhodnocuje počty podezřelých zařízení v celorepublikové úrovni a počty zahájených vedených správních řízení v zařízeních poskytujících služby bez oprávnění. Dále poskytuje součinnost při vyhledávání takových služeb a při o jejich kontrolách.

Opatření:

B2.1g) Vést a vyhodnocovat statistiku případů domácího násilí pro věkovou kategorii senior (65 let a více).

Gestor: MV, P ČR

MV: Policie ČR vede statistiky TČ páchané na seniorech ve věku 65+ od 1. 1. 2015, k dispozici na ŘSPP PP ČR. V souvislosti s užitím institutu vykázaní jsou sledovány údaje k vykázané a ohrožené osobě včetně pohlaví a věku. Za rok 2016 bylo evidováno 191 ohrožených a 44 vykázaných osob ve věku 65 let a více.

Opatření:

B2.1h) Otevřít debatu ohledně toho, zda je současná právní úprava z hlediska ochrany seniorů dostatečná či nikoliv. Bude-li výsledkem této debaty závěr, že je třeba zvýšit ochranu seniorů, pak zvážit preventivní a případně represivní opatření, prostřednictvím kterých je možné tohoto cíle dosáhnout.

Gestor: MPSV, MSp, MV, PČR

MPSV: Ochrana práv starších osob byla mj. diskutována v širokém kontextu politiky přípravy na stárnutí na mezinárodní konferenci pořádané MPSV k mezinárodnímu dni seniorů, 3. - 4. října 2016 v Brně. Závěry z této konference byly nejen komunikovány veřejnosti, ale budou také v roce 2017 upotřebeny pro další strategickou činnost MPSV v této oblasti, jmenovitě například při tvorbě navazujícího strategického dokumentu politiky stárnutí, pro období 2018 až 2022.

Tato debata byla rovněž diskutována na mezinárodní konferenci o lidských právech seniorů, která se konala v polovině roku 2016 ve slovinském Brdu.

MV: MV se podílelo na přípravě Novely zákona č. 45/2013 Sb., o obětech trestných činů, novela vstoupí v platnost v dubnu 2017; do kategorie zvlášť ohrožených osob je zařazena i osoba staršího věku.

MSp: MSp je u tohoto úkolu uvedeno jako spolu gestor, legislativní odbor přitom ze strany hlavního gestora osloven nebyl. Upozorňujeme však, že ochrana seniorů se stala jedním z témat Akčního plánu prevence kriminality na léta 2016 až 2020 v rámci strategického cíle 5.3 „Reflektovat demografický vývoj a pokračovat v cílení preventivních aktivit a poskytování pomoci na cílovou skupinu seniorů“, v jehož rámci je stanoven mj. úkol vyhlášovat a administrovat dotační program Prevence sociálně patologických jevů, který je zaměřen na podporu projektů nestátních neziskových organizací v oblasti prevence domácího násilí (včetně práce s násilnou osobou) a na pomoc zvlášť zranitelným skupinám obětí (včetně seniorů) či úkol pro IKSP (pro rok 2019) realizovat výzkum problematiky seniorů jako obětí i pachatelů trestné činnosti. Předpokládáme, že více se k této otázce vyjádří Ministerstvo vnitra.

MSP aktivně sleduje téma práv seniorů jako osob ve slabším postavení a snaží se o podporu jejich situace. V roce 2016 došlo k vydání novely občanského zákoníku č. 460/2016 Sb., která cílila mj. na osoby žijící v bytech zvláštního určení (§ 2301). Zákon zavedl zlepšení postavení spolu žijících osob pro případ smrti nájemce tohoto bytu. Ustanovení tak bude příznivě dopadat mj. na skupinu seniorů. MSP dále spolupracovalo s MPO na vytvoření věcného záměru k zákonu o ochraně spotřebitele (spotřebitelskému kodexu). Z uvedeného materiálu lze pro případ seniorů vyzdvihnout např. posílení ochrany spotřebitele při uzavírání smluv v reakci na telemarketing. Zpřísněním stávajících podmínek pro uzavírání těchto smluv by mělo dojít ke snížení ohrožení spotřebitele (seniora). Na jaře 2017 proběhlo meziresortní připomínkové řízení k tomuto zákonu.

Opatření:

B2.1ch) Navázat spolupráci s neziskovým sektorem za účelem zvýšení informovanosti odborné i široké veřejnosti o nepřijatelnosti špatného zacházení, zanedbávání a všech forem zneužívání zranitelnosti starších osob a seniorů, prevenci a možnostech řešení a zlepšení spolupráce.

Gestor: MPSV, MZ, MV

MV: Podpora projektů krajů, měst a obcí z dotačního titulu Program prevence kriminality 2016 zaměřených na prevenci trestné činnosti páchané na seniorech.

MZ: MZ je v kontaktu s neziskovým sektorem prostřednictvím podpory nestátních neziskových organizací v rámci dotačních programů a prostřednictvím podpory Státního zdravotního ústavu, jehož posláním je ochrana a podpora zdraví a jehož aktivity se mimo jiné zaměřují na podporu zdraví seniorů.

Splněno v rámci plánu v roce 2015 a pokračováno v roce 2016.

Specifický cíl B2.2: Participace na veřejných/politických záležitostech v oblasti lidských práv v souvislosti se seniorskou problematikou v mezinárodní oblasti

Opatření:

B2.2a) Podílet se v rámci Pracovní skupiny EHK pro stárnutí (UNECE Working Group on Ageing) na zpracování "Zprávy o plnění Regionální implementace strategie Evropského hospodářského prostoru k Madridskému mezinárodnímu plánu aktivního stárnutí (MIPAA) pro léta 2012 - 2016 a projednat možnost finanční spoluúčasti pro činnost UNECE Working Group on Ageing.

Gestor: MPSV

MPSV: V roce 2016 byla MPSV vypracována „Zpráva o plnění Madridského mezinárodního akčního plánu pro aktivní stárnutí (MIPAA)“ a zaslána na sekretariát Pracovní skupiny EHK pro stárnutí v Ženevě. Delegace MPSV se rovněž účastnila v listopadu 2016 setkání této pracovní skupiny, kde se zprávy jednotlivých států o plnění MIPAA mimo jiné projednávaly. Výsledky z cyklu hodnocení 2012 – 2017 budou detailně představeny na mezinárodní ministerské konferenci k MIPAA, která je plánována na rok 2017, a kterou se má hodnotící cyklus uzavřít, a zároveň přijetím nové ministerské deklarace otevřít další pětiletý cyklus.

MV: MV se v uplynulém období nepodílelo na plnění přijatých závazků v oblasti mezinárodní agendy politiky přípravy na stárnutí vyplývajících z implementace Regionální implementační strategie na období 2012 až 2016.

Opatření:

B2.2b) Spolupracovat v oblasti lidských práv týkajících se seniorů v rámci činnosti Otevřené pracovní skupiny OSN ke stárnutí v New Yorku.

Gestor: MPSV, ministr pro lidská práva, rovné příležitosti a legislativu – ÚV ČR

MPSV: Ve dnech 12. – 15. 12. 2016 proběhlo v ústředí OSN v New Yorku sedmé zasedání otevřené pracovní skupiny OSN ke stárnutí (<https://social.un.org/ageing-working-group/>), za účasti delegace MPSV. Ve všeobecné rozpravě vystoupilo několik desítek členských států, jejichž projevy byly zaměřeny na ochranu a posilování lidských práv stárnoucích osob a zlepšení implementace stávajících mezinárodních instrumentů, včetně MIPAA (Madrid International Plan of Action on Ageing). Cílem bylo prodiskutovat přijetí nové mezinárodní úmluvy (diskuse o návaznosti na rezoluci 70/164, týkající se opatření ke zvýšení podpory a ochrany lidských práv a důstojnosti starších osob).

V průběhu sedmého zasedání pracovní skupiny se konalo několik panelových diskusí, které se soustřeďovaly zejména na lidská práva starších osob a na nedávný vývoj iniciativ na multilaterální úrovni v Agendě pro udržitelný rozvoj 2030, programu Habitat III, Světového humanitárního summitu, Výboru pro práva osob se zdravotním postižením, Globální strategii Světové zdravotnické organizace a akčním plánem pro stárnutí a zdraví 2016-2020. V rámci tematických panelů se také diskutovalo o posledních regionálních iniciativách, týkajících se lidských práv starších osob. Byla prezentována Meziamerická úmluva na ochranu lidských práv seniorů, Protokol k africké chartě lidských práv a práv starších osob v Africe a Mezinárodní konference o stárnutí, která se konala v Brdu ve Slovinsku v loni v dubnu. Na této konferenci byla rovněž přítomna delegace MPSV.

Opatření:

B2.2b) Spolupracovat v oblasti lidských práv týkajících se seniorů v rámci činnosti Otevřené pracovní skupiny OSN ke stárnutí v New Yorku.

Gestor: MPSV, ministr pro lidská práva, rovné příležitosti a legislativu – ÚV ČR

MPSV: Ve dnech 12. – 15. 12. 2016 proběhlo v ústředí OSN v New Yorku sedmé zasedání otevřené pracovní skupiny OSN ke stárnutí (<https://social.un.org/ageing-working-group/>), za účasti delegace MPSV. Ve všeobecné rozpravě vystoupilo několik desítek členských států, jejichž projevy byly zaměřeny na ochranu a posilování lidských práv stárnoucích osob a zlepšení implementace stávajících mezinárodních instrumentů, včetně MIPAA (Madrid International Plan of Action on Ageing). Cílem bylo prodiskutovat přijetí nové mezinárodní úmluvy (diskuse o návaznosti na rezoluci 70/164, týkající se opatření ke zvýšení podpory a ochrany lidských práv a důstojnosti starších osob).

V průběhu sedmého zasedání pracovní skupiny se konalo několik panelových diskusí, které se soustřeďovaly zejména na lidská práva starších osob a na nedávný vývoj iniciativ na multilaterální úrovni v Agendě pro udržitelný rozvoj 2030, programu Habitat III, Světového humanitárního summitu, Výboru pro práva osob se zdravotním postižením, Globální strategii Světové zdravotnické organizace a akčním plánem pro stárnutí a zdraví 2016-2020. V rámci tematických panelů se také diskutovalo o posledních regionálních iniciativách, týkajících se lidských práv starších osob. Byla prezentována Meziamerická úmluva na ochranu lidských práv seniorů, Protokol k africké chartě lidských práv a práv starších osob v Africe a Mezinárodní konference o stárnutí, která se konala v Brdu ve Slovinsku v loni v dubnu. Na této konferenci byla rovněž přítomna delegace MPSV.

Opatření:

B2.2d) Zpracovat analýzu existujících zahraničních i domácích výzkumů v oblasti sociálního začleňování zaměřenou na seniorskou problematiku a jejich aplikace do regionálních a místních politik.

Gestor: MPSV

Splněno dle plánu v roce 2015.

Oblast C – Celoživotní učení

Strategický cíl C.1: Podpora všech možností učení v dětství i v dospělosti, v tradičních vzdělávacích institucích v rámci vzdělávacího systému i mimo ně

Specifický cíl C1.1: Rámcové vzdělávací programy i pedagogické postupy upravit tak, aby žáci měli dostatek informací o měnících se potřebách v rámci celoživotního cyklu, byli vychováváni k úctě ke stáří a došlo k posilování mezigenerační solidarity a spolupráce

Opatření:

C1.1a) Zpracovat a uveřejnit podpůrné materiály pro pedagogické pracovníky, které jim usnadní výuku žáků a studentů v jednotlivých stupních vzdělávání v oblastech uvedených v tomto cíli.

Gestor: MŠMT

MŠMT: V rámci kmenových úkolů NÚV 2014-2017: 1. Konkrétní modelové výukové situace k tématu „Stáří a mezigenerační dialog“ jako příklady dobré praxe. 2. odborné příspěvky ke jmenované tematice (odborný autor Mgr. Petr Wija, Ph.D.). 3. evidovány další podklady a materiály k tématu. Veškeré příspěvky na téma „Stáří a mezigenerační dialog“ jsou soustředěny na metodickém portálu www.rvp.cz, zde dostupné na stejnojmenném digifolii <http://digifolio.rvp.cz/view/view.php?id=9014>

Strategický cíl C2: Zvýšit podíl seniorů zapojených do vzdělávání zejména prostřednictvím U3V a akademie seniorů, a to s ohledem na místní dostupnost

Specifický cíl C2.1: Rozvíjet programy středních škol, U3V a další vzdělávací aktivity pro seniory, a to jak formou kontaktní výuky, tak způsobem vhodným pro zajištění dostupnosti i v menších městech a obcích

Opatření:

C2.1a) Průběžně monitorovat realizaci U3V mimo stávající místa poskytování této formy vzdělávání, zvláště v síti veřejných knihoven ČR.

Gestor: MK

MK: Knihovnický institut Národní knihovny ČR, příspěvková organizace MK, průběžně monitoruje realizaci U3V v systému knihoven. Knihovny realizují kromě klasických U3V i virtuální univerzity a též Akademie 3. věku, které jsou též sledovány. Kromě toho příspěvková organizace Ministerstva kultury, Národní památkový ústav, prostřednictvím územních odborných pracovišť v Telči a v Brně ve spolupráci s Masarykovou univerzitou v Brně koncipují a odborně garantuje obsahy U3V. Jedná se o 6 semestrálních programů zaměřených na péči o kulturní dědictví a památkovou péči. V rámci výběrového dotačního řízení na podporu zdravotně postižených a seniorů jsou také podporovány

vzdělávací aktivity. V roce 2016 to byly aktivity veřejných knihoven a dalších organizací, např. Masarykova veřejná knihovna Vsetín, projekt Akademie seniorů a zrakově handicapovaných II, 24 000 Kč; Městská knihovna Litvínov, projekt Univerzita volného času - XVII. - XVIII. semestr a Tvoříme bez talentu, 30 000 Kč.

Opatření:

C2.1b) V rámci U3V podporovat vznik center celoživotního vzdělávání, případně jiné podobné aktivity

Gestor: MŠMT

MŠMT: Ministerstvo tím, že realizuje adresnou finanční podporu seniorského vzdělávání prostřednictvím U3V, podporuje systém celoživotního vzdělávání na veřejných vysokých školách, které na základě prokázaných výkonů žádost o tuto podporu uplatní.

Opatření:

C2.1c) Vyhodnotit současný systém více zdrojového financování, které zlepšuje podmínky pro možné rozšiřování nabídky vzdělávacích kurzů v rámci U3V, a na základě výsledků navrhnout případnou úpravu.

Gestor: MŠMT

MŠMT: Na základě zřízeného přístupu do informačního systému U3V ministerstvo sleduje a vyhodnocuje podíl struktury krytí nákladů na realizaci kurzů.

Opatření:

C2.1d) Každoročně vyhodnocovat fungování U3V včetně virtuálních U3V, poptávku a nabídku po nabízených kurzech a navrhovat plán rozvoje na další období.

Gestor: MŠMT, Asociace U3V

MŠMT: Ministerstvo zohledňuje poptávku po jednotlivých kurzech prostřednictvím algoritmu výpočtu výše podpory U3V na jednotlivých veřejných vysokých školách.

Asociace U3V: Virtuální Univerzita třetího věku - „Výuka přichází za seniory“. Garantem Virtuální U3V - distanční formy studia U3V - je Provozně ekonomická fakulta České zemědělské univerzity v Praze (PEF ČZU v Praze). Virtuální U3V je koncipována především pro seniory v regionech. Naplňuje nejen zdůrazňovaný princip rovného přístupu k U3V, ale poskytuje také prostředí pro sociální kontakt seniorů v lokalitách. Počet míst výuky v akademickém roce 2016 /2017 vzrostl o 22 (ze 196 míst v roce 2015 na 218 míst v roce 2016), do studia se zapsalo o 735 posluchačů více (4 107 v roce 2015 na 4 842 v roce 2016).

Opatření:

C2.1e) Informovat obce a regiony prostřednictvím osvěty a příkladů dobré praxe o přínosech virtuální U3V.

Gestor: MŠMT

MŠMT: Propagaci virtuální U3V zajišťují přímo VVŠ - poskytovatelé této formy vzdělávání seniorů.

MV: „Příručka dobré praxe v oblasti prevence kriminality páchané na seniorech“ (zpracovaná v rámci projektu ESF OPLZZ „Mezioborovým vzděláváním ke zvýšení bezpečnosti seniorů“) je rozdělena podle typů projektů, preventivních strategií a druhů trestné činnosti a zahrnuje příklady z většiny regionů České republiky.

U každého příkladu je definován záměr, obsah realizovaných aktivit, způsob financování a jeho potenciál pro univerzální aplikovatelnost. Příručka byla distribuována nejenom všem krajským manažerům prevence kriminality, ale je také k dispozici v elektronické podobě všem ostatním zájemcům na [:http://www.mvcr.cz/clanek/mezioborovym-vzdelavanim-ke-zvyseni-bezpecnosti-senioru.aspx?](http://www.mvcr.cz/clanek/mezioborovym-vzdelavanim-ke-zvyseni-bezpecnosti-senioru.aspx?)

Opatření:

C2.1f) Podporovat zaměření místních organizací na vzdělávání seniorů, podpora využití pro vzdělávání městských a obecních knihoven a dalších společenských center.

Gestor: MPSV, místní a krajské samosprávy, Asociace krajů, Svaz měst a obcí ČR, krajské knihovny, SKIP, Asociace U3V

MPSV: V roce 2016 bylo vzdělávání seniorů podpořeno v rámci dotačního programu MPSV „Podpora veřejně účelných aktivit seniorských a proseniorských organizací s celostátní působností“. V tomto programu bylo k dispozici 18 mil. Kč. Byly rozděleny mimo jiné také na projekty podporující vzdělávání seniorů, ať již týkající se tzv. občanských kompetencí jako je finanční gramotnost, IT kurzy, apod., tak také například zdravého životního stylu. Zároveň byl v roce 2016 nově vypsán dotační titul MPSV zaměřený na podporu politiky stárnutí na úrovni samospráv, ve kterém bylo alokováno 20 mil. Kč. V roce 2016 byl tento program zaměřen na kraje, které si mohly žádat dotace právě i na podporu vzdělávání seniorů. Žádost si podalo 7 krajů.

MK: V rámci výběrového dotačního řízení na podporu zdravotně postižených a seniorů byly podpořeny vzdělávací aktivity, které realizovaly místní organizace jako např. Masarykova veřejná knihovna Vsetín, projekt Akademie seniorů a zrakově handicapovaných II, 24 000 Kč; Městská knihovna Litvínov, projekt Univerzita volného času - XVII. - XVIII. semestr a Tvoříme bez talentu, 30 000 Kč; Život 90, projekt Akademie umění 2016, 60 000 Kč.

V roce 2016 byl Technickým muzeem v Brně navázán kontakt s U3V Mendelovy univerzity a VUT v Brně. Senioři zapojení do programu byli zváni na přednášky pořádané Technickým muzeem v Brně (např. série „Industriální Brno“). Rovněž probíhá spolupráce s kulturními domy v Brně – Králově Poli a Brně – Líšni, jejichž členové z řad seniorů jsou zváni na přednášky a semináře.

Knihovnický institut Národní knihovny ČR, příspěvková organizace MK průběžně monitoruje realizaci U3V v systému knihoven. Knihovny realizují kromě klasických U3V i virtuální univerzity a též Akademie 3. věku, které jsou též sledovány.

Opatření:

C2.1h) Otevřít debatu s cílem navrhnout další možnosti podpory vzdělávacích aktivit (profesních i zájmových), na základě aktuálních požadavků měnící se společnosti, ve kterých starší lidé mohou nacházet svoje alternativní uplatnění po odchodu z trhu práce“.

Gestor: MPSV

MPSV: Podporou vzdělávacích aktivit se zabývá Pracovní skupina na podporu vzdělávání a dobrovolnictví, která byla zřízena Radou vlády pro seniory a stárnutí populace. Jejími členy jsou zástupci MPSV, MŠMT, experti z praxe a zástupci akademické sféry. Pracovní skupina se během roku 2016 zabývala mimo jiné tématy osobnostního rozvoje a rozvoje občanských kompetencí i otázkou gesce za celou oblast vzdělávání seniorů. S cílem efektivně podpořit další rozvoj seniorského

vzdělávání byla ve spolupráci resortů MPSV a MŠMT vytvořena pracovní verze příručky „průvodce seniorským vzděláváním“. Členky a členové Pracovní skupiny na podporu vzdělávání a dobrovolnictví zpracovali k pracovní verzi materiálu připomínky. V současné době jsou další práce na materiálu pozastaveny zejména z důvodu přípravy strategického dokumentu pro přípravu na stárnutí na období po r. 2017.

Strategický cíl C3: Umožnit seniorům využití mezinárodních zkušeností a zapojení se do projektů mezinárodní spolupráce s jinou organizací

Specifický cíl C3.1: Zvýšit podíl seniorů (seniorských organizací) zapojených do projektových aktivit programu Erasmus+

Opatření

C3.1a) Pomocí propagačních aktivit (např. seminářů cílených na seniorské organizace, vydáním publikace s příklady projektů zaměřených na seniorské aktivity, článků v časopisech určených seniorům) podpořit zájem seniorských organizací o zapojení se do aktivit programu Erasmus+.

Gestor: MŠMT, Dům zahraniční spolupráce – národní agentura programu (DZS)

MŠMT:

1. na všech seminářích realizovaných týmem DZS Erasmus+ vzdělávání dospělých v roce 2016 pracovníci DZS propagovali aktivity programu Erasmus+ pro cílovou skupinu dospělých a zdůrazňovali, že jsou tyto aktivity otevřené i pro seniorské organizace vzdělávající dospělé
2. tým DZS (vzdělávání dospělých a EPALE) se aktivně účastnil Konference vzdělávání 3. věku (17.2.) – byl tam stánek s možností konzultací a informačními letáky/brožurami (konference byla pořádána jinými institucemi)
3. byl publikován článek v Revue 50+

Oblast D – Zaměstnávání starších pracovníků a seniorů

Strategický cíl D1: Zajistit kvalitní informovanost veřejnosti o důchodové reformě a možnostech pracovní činnosti v kombinaci s dávkou v důchodovém systému

Specifický cíl D1. 1: Revidovat systém důchodového pojištění za účelem zvýšení motivace osob v předdůchodovém věku k delšímu setrvání na trhu práce, a to s ohledem na pojistně-matematickou neutrálnost a vyváženost systému pro průměrného pojištěnce a s ohledem na všechny způsoby odchodu do důchodu

Opatření

D1.1b) Na základě provedené analýzy otevřít diskusi a případně v rámci Odborné komise pro důchodovou reformu navrhnout změny nastavení parametrů výše starobního důchodu vedoucí ke zvýšení motivace osob v předdůchodovém věku k delšímu setrvání na trhu práce.

Gestor: MPSV, ČSSZ, ÚP ČR

MPSV: V rámci Odborné komise pro důchodovou reformu (při jednáních i na speciálních seminářích, poradách pracovních skupin Odborné komise a dalších souvisejících akcích), dochází průběžně k diskusi o možnostech změny nastavení parametrů pro výpočet výše starobních důchodů, a to i z pohledu zvýšení motivace a možnosti setrvání osob v předdůchodovém věku na trhu práce,

ale i témata valorizace a výše dávek důchodového pojištění obecně. Zástupci ČSSZ se v roce 2016 účastnili těchto diskusí. Součástí diskutovaných otázek byla i motivace a možnosti setrvání osob v předdůchodovém či důchodovém věku na trhu práce a další související otázky.

Byly připomínkovány návrhy změn zákonů vztahující se k důchodovému věku a valorizaci důchodů.

Úkoly uvedené v tomto opatření jsou velmi obecné a k legislativnímu zpracování nebylo věcnými odbory MPSV předloženo v roce 2016 nic specifického, co by se týkalo uvedených úkolů, tj. nebyl předložen žádný věcný podklad k přípravě novely zákona o důchodovém pojištění „ohledně změn nastavení parametrů výše starobního důchodu vedoucí ke zvýšení motivace osob v předdůchodovém věku k delšímu setrvání na trhu práce“.

Opatření:

D1.1c) Zpracovat analýzu o kvalitě života seniorů v České republice (v souvislosti s Memorandem Rady seniorů ČR).

Gestor: MPSV

Prostřednictvím Technologické agentury ČR byl zadán projekt „Výzkum v oblasti kvality života seniorů v ČR“, který v průběhu roku 2016 dokončila Mendelova universita Brno. MPSV obdrželo závěrečnou zprávu z tohoto výzkumu koncem roku 2016, a počátkem roku 2017 se počítá s prezentováním tohoto výzkumu na Radě vlády pro seniory a stárnutí populace a s poskytnutím výsledků tohoto výzkumu zájemcům z řad laické i odborné veřejnosti.

Opatření:

D1.1d) Na základě výsledků analýzy o kvalitě života seniorů v České republice a závěrů Odborné komise pro důchodovou reformu formulovat návrhy, které povedou ke zkvalitnění života českých seniorů (v souvislosti s Memorandem Rady seniorů ČR).

Gestor: MPSV

MPSV: Výsledky analýzy o kvalitě života seniorů, které byly předloženy na základě opatření D 1 – 1 c) koncem roku 2016, budou využity v návazném strategickém dokumentu politiky stárnutí pro období 2018 až 2022.

Byla upravena pravidla valorizace důchodů v § 67 zákona o důchodovém pojištění, a to jeho novelou provedenou zákonem č. 212/2016 Sb.; na základě této novely je v případě rozhodnutí vlády možná vyšší valorizace důchodů, což přispěje dílčím způsobem k posílení příjmové úrovně seniorů, kteří jsou poživateli důchodů, a tím ke zkvalitnění jejich života.

Opatření:

D1.1e) Zkvalitňovat informační servis poskytující občanům přehledné a včasné informace v oblasti důchodového a nemocenského pojištění.

Gestor: ČSSZ

ČSSZ: ČSSZ dále rozvíjela v roce 2016 služby poskytované veřejnosti prostřednictvím ePortálu ČSSZ. Byla spuštěna nová služba Informativní výpočet důchodu, která přihlášeným klientům zajistí provedení informativního výpočtu starobního důchodu včetně predikce až na 5 roků dopředu na základě údajů o pojištěných dobách a vyměřovacích základech, které má ČSSZ ve své evidenci. Pro klienty, kteří nemají datovou schránku, byla aktualizována důchodová a věková kalkulačka na webu ČSSZ, která poskytuje obdobnou službu poté, co klient údaje o svém pojištění do nástroje vyplní. Se žádostí o provedení informativního výpočtu důchodu se mohou občané nadále obracet

také na klientská centra OSSZ nebo ČSSZ, která disponují od roku 2016 též novým modulem pro informační výpočty v rámci aplikace používané při rozhodování o důchodových nárocích.

V rámci zvýšení informovanosti o budoucích důchodových nárocích byly v roce 2016 rozeslány pojištěncům v předdůchodovém věku (mužům ročníku narození 1955 a ženám ročníku narození 1958) tzv. Přehledy dob důchodového pojištění, které adresátům umožnily kontrolu jejich nárokových podkladů v evidencích ČSSZ, doložení případných chybějících dob pojištění a tím i urychlení a bezproblémový průběh budoucího důchodového řízení.

ČSSZ v roce 2016 s úspěchem a kladným ohlasem poskytovala specifické poradenství o budoucích důchodových nárocích, které se koná ve spolupráci s nositeli pojištění okolních států (Slovensko, Německo, Rakousko) pro občany pojištěné jak v ČR, tak v dalším z těchto států.

Opatření bylo dále průběžně plněno publikováním a aktualizací informací na internetových stránkách ČSSZ, aktualizací interaktivních formulářů, činností call centra pro nemocenské a důchodové pojištění, informační činností zaměstnanců ČSSZ v rámci setkávání s veřejností či vystupováním v médiích, příspěvky na sociálních sítích atd.

Informace pro klienty byly doplněny řadou informačních materiálů (např. tematické letáky, Příručka budoucího důchodce, tiskové zprávy s informačně-osvětovým zaměřením na dávky DP a NP atd.).

Strategický cíl D2: Prodloužit pracovní kariéru pracovníků a motivovat je k odkladu odchodu do důchodu prostřednictvím úpravy legislativních podmínek, podporovat zaměstnavatele k akcentování konceptu Age Managementu na pracovištích a bojovat proti výskytu věkové diskriminace

Specifický cíl D2.1: Zvýšit informovanost starších osob o možnostech uplatnění na trhu práce, využít celoživotních zkušeností starších pracovníků, případná podpora jejich samostatného podnikání

Opatření:

D2.1a) Zlepšit informovanost veřejnosti o možnostech uplatnění starších pracovníků na trhu práce.

Gestor: ÚP ČR ve spolupráci s MPSV

MPSV: O možnostech uplatnění na trhu práce jsou informováni uchazeči o zaměstnání prostřednictvím poradenské činnosti ÚP ČR (viz např. níže uvedené projekty). ÚP ČR informuje o možnostech podpory pracovního uplatnění osob nad 50 let pravidelně prostřednictvím tiskových zpráv a následně komunikace s médii. Tyto informace jsou buď součástí tiskových zpráv k nezaměstnanosti, které ÚP ČR zveřejňuje pravidelně každý měsíc, nebo jsou obsaženy v samostatných tiskových zprávách zaměřených na tuto oblast. Jejich součástí je podrobnější specifikace jak nástrojů a opatření APZ, tak i probíhajících nebo nových projektů, které cílí na tuto skupinu uchazečů o zaměstnání. Speciálně po vydání těchto tiskových zpráv následuje zvýšený zájem médií a tím pádem roste i informovanost veřejnosti. Dle potřeby také klade ÚP ČR důraz na tuto oblast v rámci rozhovorů či odpovědí novinářům, týkajících se podpory zaměstnanosti a zvyšování uplatnitelnosti na trhu práce. Vždy vyzdvihuje pozitivní stránky zaměstnanců nad 50 let. Dalším informačním kanálem je web ÚP ČR a FB.

ÚP ČR - ÚP ČR informuje o možnostech podpory pracovního uplatnění lidí nad 50 let pravidelně prostřednictvím tiskových zpráv a následně komunikace s médii. Tyto informace jsou buď součástí TZ k nezaměstnanosti, které ÚP ČR zveřejňuje pravidelně každý měsíc, nebo jsou obsaženy v samostatných TZ zaměřených na tuto oblast. Jejich součástí je podrobnější specifikace jak nástrojů a opatření APZ, tak i probíhajících nebo nových projektů, které cílí na tuto skupinu uchazečů o zaměstnání. Speciálně po vydání těchto TZ následuje zvýšený zájem médií a tím pádem roste i informovanost veřejnosti. Dle potřeby také klade ÚP ČR důraz na tuto oblast v rámci rozhovorů či odpovědí novinářům, týkajících se podpory zaměstnanosti a zvyšování uplatnitelnosti na trhu práce. Vždy vyzdvihuje pozitivní stránky zaměstnanců nad 50 let. Dalším informačním kanálem je web ÚP ČR a FB.

Opatření:

D2.1b) Každoročně monitorovat počet podpořených i nepodpořených osob 50+ a vyhodnocovat úspěšnost a neúspěšnost navrácení se na trh práce.

Gestor: ÚP ČR ve spolupráci s MPSV

MPSV: Statisticky se sleduje počet UoZ 50+ podpořených v rámci jednotlivých nástrojů APZ, nepodpoření UoZ 50+ sledování nejsou.

ÚP ČR - Statisticky se sleduje počet UoZ 50+ podpořených v rámci jednotlivých nástrojů APZ, nepodpoření UoZ 50+ sledování nejsou.

Opatření:

D2.1c) Rozšířit nabídku vhodných rekvalifikačních kurzů pro starší pracovníky, po jejichž absolvování získají požadované dovednosti a kompetence potřebné pro uplatnění na trhu práce.

Gestor: ÚP ČR

ÚP ČR - V roce 2016 nebyly otevřeny speciální rekvalifikační kurzy pro starší pracovníky, navštěvují stejné kurzy jako ostatní věkové skupiny nezaměstnaných. Výjimku tvoří rekvalifikační kurzy uskutečněné v rámci projektů určených pro tuto skupinu. Je však skutečností, že pro změnu profese či její prohloubení se nejčastěji rozhodují lidé mezi 35-39 rokem, na druhém místě pak lidé mezi 40-44 rokem, na třetím místě jsou pak právě starší nezaměstnaní ve věkové skupině 50-54 let. V rámci ČR Úřad práce podporuje rekvalifikačními kurzy dle potřeb starších osob, a to dle § 33, odst. 1, zák. č. 435/2004 Sb.

MPSV: Rekvalifikace pro uchazeče o zaměstnání a zájemce o zaměstnání byly v roce 2016 realizovány prostřednictvím ÚP ČR v souladu s vybranými ustanoveními zákona č. 435/2004 Sb., o zaměstnanosti, ve znění pozdějších předpisů. Nabídku rekvalifikačních příležitostí přizpůsobuje ÚP ČR primárně požadavkům trhu práce a struktuře volných pracovních míst. Kategorie osob 50+ patří mezi skupiny podporované na trhu práce a i v případě poradenství k rekvalifikacím jim byla věnována zvýšená péče. Tyto osoby byly zařazovány do rekvalifikačních kurzů na základě jejich schopností, získaných dovedností a v souladu s předpoklady pro konkrétní budoucí pracovní uplatnění. V zájmu zvýšení zaměstnatelnosti a vyrovnání handicapů na trhu práce byly těmto osobám nabízeny např. rekvalifikační programy směřující ke zvýšení počítačové gramotnosti.

MPSV zároveň v roce 2016 připravilo projektový záměr „Predikce trhu práce“ (KOMPAS), realizace bude zahájena v lednu 2017, jehož cílem je vytvořit predikční systém trhu práce, včetně předvídání kvalifikačních potřeb na trhu práce. Výstupy tohoto projektu budou mimo jiné využity v kariérovém

poradenství a cílení rekvalifikačních kurzů tak, aby bylo umožněno cílit podporu odborného rozvoje, resp. rekvalifikací, do žádaných profesí.

Specifický cíl D2. 2: Podporovat zavádění principů Age Managementu, zvýšit dostupnost kvalitativních a kvantitativních dat o možnostech Age Managementu a jeho využití, na jejichž základě dojde k rozvoji Age Managementu v České republice

Opatření:

D2.2a) Pokračovat v činnosti Pracovní skupiny pro rozvoj Age Managementu, vzniklé při Radě vlády pro seniory a stárnutí populace, složené ze zástupců státní správy a expertů a zaměstnavatelů.

Gestor: MPSV

MPSV: Pracovní skupina na podporu zaměstnávání starších osob se v roce 2016 sešla celkem 4x. Během všech těchto zasedání se řešila možnost podání inovativního projektu z oblasti zaměstnávání starších osob. Samotné podání a realizace tohoto projektu se bohužel nepodařilo v roce 2016 uskutečnit. Pracovní skupina se bude dále scházet v roce 2017.

Opatření:

D2.2c) Na základě výsledků expertní analýzy a dostupných statistických šetření formulovat návrhy za účelem zlepšení pracovních podmínek a zaměstnatelnosti starších lidí na trhu práce (uplatňování nástrojů Age managementu, oblast BOZP, pečujících o své blízké, sdílená péče).

Gestor: MPSV, VÚPSV

MPSV: Návrhy na zlepšení pracovních podmínek a zaměstnanosti starších osob byly formulovány v rámci v roce 2016 vznikající Koncepce rodinné politiky. Jedním z konkrétních návrhů v této koncepci, u něž bylo v roce 2016 již připraveno legislativní znění, je tzv. dlouhodobé ošetřovné. Dlouhodobé ošetřovné má být zavedeno návrhem zákona, kterým se mění zákon č. 187/2006 Sb., o nemocenském pojištění, ve znění pozdějších předpisů, a k měsíci květnu 2017 je projednáváno v Poslanecké sněmovně. Cílem tohoto návrhu je poskytnout v délce až tří měsíců placené volno pro zaměstnané osoby pečující o osobu blízkou. Neformálně pečující osoby, které jsou výdělečně činné, by v případě schválení tohoto návrhu měli možnost pečovat o osobu blízkou, aniž by přišly o zaměstnání a ztratily příjem, a zorientovat se v nové situaci pečovatelského závazku, kterou mohou případně dále řešit pomocí požádání si o příspěvek na péči.

Opatření:

D2.2e) Provést výzkum dopadů zavedení změn v ergonomii práce a pracovních podmínkách na zdravotní stav starších zaměstnanců.

Gestor: MPSV, Výzkumný ústav bezpečnosti práce, MZ, výzkumné instituce, sociální partneři

MPSV: Zpracování podkladů a případových studií tematicky zaměřených na cílovou skupinu osob 50+. Jako podklady a materiály lze využít širokou škálu výstupů z výzkumné činnosti řešitelských týmů VÚBP, v. v. i. např.: BOZP a rizikové faktory pracovníků nad 50 let – uplatnění starších osob v pracovním procesu s návrhy na opatření na úrovni odvětví a podniku. Materiál zaměřený na cílovou skupinu osob 50+ zpracovaný v roce 2016 obsahuje podklady vycházející z aktuálních datových zdrojů, dostupných dokumentů a strategických materiálů, které dokládají velký zájem o řešení problematiky stárnoucí pracovní populace v celoevropském kontextu. Statistické analýzy domácích i zahraničních šetření napomáhají k pochopení situace zaměstnanosti této cílové skupiny a včasné identifikaci rizik spojených s prací starší věkové kategorie. V posledních letech se lze setkat s mnoha dokumenty, které se problematikou stárnoucí pracovní populace zabývají a snaží se předložit možná

komplexní řešení a opatření pro vypořádání se s výzvou aktivního a zdravého stárnutí, kvalitou pracovních podmínek a vhodné prevence současných i budoucích pracovních rizik starších pracovníků. Dvouletá kampaň na období 2016–2017 „Zdravé pracoviště pro všechny bez rozdílu věku“ přináší již první zajímavé informace, praktické podněty pro implementaci a internetově dostupné návody. Zpracovaný materiál se zabývá statistickými údaji o zaměstnanosti dané cílové skupiny, otázkami pracovních podmínek a jejich subjektivního vnímání, pracovní úrazovosti této skupiny, problematikou muskuloskeletálních onemocnění a dále také zmiňuje aktuální klíčové priority, cíle a dokumenty se vztahem k této problematice. V poslední části přílohy je zpracována tematicky zaměřená rešerše. I pro období roku 2017 je plánováno, s ohledem na kampaň „Zdravé pracoviště pro všechny bez rozdílu věku“, se dále touto problematikou zabývat.

V rámci celoevropské kampaně Zdravé pracoviště 2016 - 2017 pod názvem „Zdravé pracoviště pro všechny bez rozdílu věku“, kterou pořádá Evropská agentura pro bezpečnost a ochranu zdraví při práci, VÚBP, v. v. i., po celou dobu trvání kampaně spolupracuje na realizaci projektu s MPSV a agenturou Omnimedia Public Relations s.r.o.,

V roce 2016 byly připraveny a realizovány zástupci VÚBP, v. v. i., přednášky a konference např.:

- konference Hodnocení pracovních rizik a praktické nástroje k jejich snižování
- kampaň Zdravé pracoviště agentury EU-OSHA na období 2016 – 2017 „Zdravé pracoviště pro všechny bez rozdílu věku“
- konference Bezpečnost práce a kvalita života 2016

Výzkumný ústav bezpečnosti práce, v. v. i., pořádal 1. ročník mezinárodní odborné konference Bezpečnost práce a kvalita života 2016. Záštitu nad konferencí převzalo Ministerstvo práce a sociálních věcí a Evropská agentura pro BOZP. Příspěvky vycházely z hlavních témat konference: pracovníci 50+ a další ohrožené skupiny zaměstnanců, nové technologie a způsoby práce a ergonomie a pracovní prostředí.

MZ - MZ v roce 2016 nebylo požádáno o spolupráci při provedení výzkumu dopadů zavedení změn v ergonomii práce a pracovních podmínkách na zdravotní stav starších zaměstnanců. Ohledně oblasti ochrany zdraví při práci spolupracuje MZ se SZÚ.

Opatření:

D2.2f) Zvýšit informovanost o nabídce možných nástrojů Age Managementu včetně možnosti jejich implementace do vnitropodnikových nástrojů řízení a rozvoje lidských zdrojů – v souladu se Strategií zaměstnanosti do roku 2020 a naplňováním cílů Národního akčního plánu společenské odpovědnosti organizací ČR“ (Work Ability Index, bilanční diagnostika, společenská odpovědnost firem - CSR...).

Gestor: MPSV, MZ

MPSV: V rámci dotačního programu MPSV „Podpora veřejně účelných aktivit seniorských a proseniorských organizací s celostátní působností“, na který bylo v roce 2016 alokováno 18 mil. Kč, byly mimo jiné podpořeny projekty zaměřené na rozvoj zaměstnanosti starších osob. Konkrétně se jednalo o kariérní poradenství, mezigenerační předávání zkušeností zaměstnanců, apod.

Možnosti podpory zavádění nástrojů Age managementu jsou dány v OP Zaměstnanost, IP 1.3 – adaptabilita pracovní síly, u něhož je MPSV gestorem.

MZ - Státní zdravotní ústav se od února 2013 do května 2016 účastní mezinárodního projektu Strengthening occupational health professionals' capacities to improve the health of the ageing workforce (e-CAPACIT8; <http://e-capacit8.eu/>), podporovaného Evropskou komisí. Cílem projektu e-CAPACIT8 je vytvoření internetové platformy, která bude obsahovat kurz ke zvýšení kvalifikace všech odborníků pečujících o zdraví zaměstnanců na pracovišti. E-learningový kurz je určen odborníkům v ochraně zdraví na pracovišti (lékaři, zdravotní sestry, psychologové, ergonomové, technici BOZP), ale i zaměstnavatelům, personalistům i samotným zaměstnancům. Hlavním řešitelem projektu je NIOM, The Nofer Institute of Occupational Medicine v Lodži (Polsko).

Specifický cíl D2. 3: Změnit postoje ke stárnutí na základě informování společnosti o věkové diverzitě jakožto konkurenční výhodě pro firmy i společnost

Opatření

D2.3a) Realizovat kampaň směrem k veřejnosti za účelem zvýšení informování o Age Managementu a o aktivním stárnutí a výhodách mezigenerační spolupráce.

Gestor: MPSV

MPSV: Významnou osvětovou aktivitou na podporu aktivního stárnutí a mezigenerační spolupráce byla v roce 2016 mezinárodní konference s názvem „Příprava společnosti na demografické změny“, pořádaná MPSV k mezinárodnímu dni seniorů, 3. - 4. října 2016 v Brně, spojená s předáváním Ceny Rady vlády pro seniory a stárnutí populace, která byla udělena ve dvou kategoriích (klub a jednotlivec) za významný přínos v oblasti seniorské problematiky a za aktivity vedoucí ke zvýšení kvality života seniorů. V kategorii jednotlivec vyhrál MUDr. Zdeněk Kalvach, CSc., v kategorii kolektiv Klub seniorů Rožnov pod Radhoštěm a zvláštní cenu Ministerstva práce a sociálních věcí za mimořádný přínos pro seniorskou problematiku získal RSDr. Zdeněk Pernes, předseda Rady seniorů ČR. Ve čtyřech tematických blocích poté vystoupili čeští i zahraniční experti na problematiku demografie, trhu práce, územního plánování, ochranu lidských práv a další okruhy spojené se stárnutím a seniorskou tematikou. Mezi nimi například Vladimír Špidla, šéfpodradce premiéra ČR, Martin Potůček, předseda Odborné komise pro důchodovou reformu nebo Vitalija Gaucaite Wittich, vedoucí oddělení pro obyvatelstvo z Evropské hospodářské komise OSN pro Evropu (UNECE).

Opatření:

D2.3b) Vyhodnotit úspěšnost projektu na zvýšení zaměstnatelnosti starších pracovníků, v jehož rámci bude pilotně ověřeno sdílené pracovní místo (starší a mladší pracovník sdílí jednu pracovní pozici).

Gestor: MPSV

MPSV: Gestorem tohoto opatření je ÚP ČR. Projekty „Generační tandem – podpora generační výměny“ byly realizovány v období od 1. 4. 2014 do 30. 11. 2015, a to v Karlovarském kraji, ve Středočeském kraji a v Olomouckém kraji. Celkem tyto projekty podpořily 140 osob v předdůchodovém věku. Rozpočet těchto 3 regionálních individuálních projektů byl celkem 61 759 050 Kč. Ve Středočeském kraji byl uvedený projekt vyhodnocen jako velmi úspěšný (bylo vytvořeno 72 generačních tandemů) s předpokladem pokračování. V současném programovém období je v realizaci navazující projekt Generační tandem – podpora generační výměny ve Středočeském kraji II, CZ.03.1.48/0.0/15_010/0000025, Doba realizace: 1. 1. 2016 – 31. 12. 2018, rozpočet - 38.000.000 Kč, cílová skupina - uchazeči o zaměstnání do 30 let věku. Zájemci o zaměstnání – stávající zaměstnanci, kterým vznikne nárok na starobní důchod v období 36 měsíců a méně. Celkový počet účastníků - 108 osob.

Opatření:

D2.3c) Zapojit se do mezinárodních projektů za účelem přenosu dobré praxe a šíření Age Managementu v ČR.

Gestor: MPSV

MPSV: MPSV je připraveno v případě potřeby a v případě nalezení vhodných mezinárodních sítí zapojit se do jejich činnosti, jestliže účast v nich bude vyhodnocena jako přínosná pro politiku zaměstnanosti v ČR. MPSV se účastní mezinárodních aktivit vztahujících se k podpoře znevýhodněných osob na trhu práce, včetně osob starších (např. sociální podnikání).

Opatření:

D2.3d) Podpořit starší uchazeče o zaměstnání v návaznosti na cíle a priority v rámci OP Zaměstnanost:

- **Zvýšit podíl účasti starších lidí na trhu práce a jejich zaměstnatelnost,**
- **podpořit flexibilní formy zaměstnání jako způsobu vytváření podmínek**
- **pro uplatnění starších osob na trhu práce (zkrácený úvazek, rotace na pracovním místě, sdílení pracovního místa, práce na dálku apod.),**
- **realizovat vzdělávání a poradenské aktivity pro osoby pečující o závislé osoby či ženy ve starším věku;**
- **vytvářet inovativní formy organizace práce příznivé zejména pro starší osoby za účelem dlouhodobějšího udržení starších pracovníků v zaměstnání.**

Gestor: MPSV

MPSV: V rámci nástrojů APZ (aktivní politiky zaměstnanosti) je podporována tvorba zkrácených pracovních úvazků, podpora flexibilních organizací práce je pak součástí Investiční priority 1.1 a 1.3 Operačního programu Zaměstnanost.

ÚP ČR realizuje regionální projekty specificky zaměřené na podporu starších osob na trhu práce. Jedná se o projekty: Generační tandem - podpora generační výměny ve Středočeském kraji II; Začínáme po 50 ve Středočeském kraji II; Šance pro padesátníky v Plzeňském kraji; Aktivní v padesáti v Královéhradeckém kraji; 50 PLUS v Jihomoravském kraji; Jdi dál! 50+ v Moravskoslezském kraji.

Za dílčí příspěvek k uvedenému cíli lze rovněž považovat vyhlášení soutěžních výzev č. 40, 53 a 55 zaměřených na podporu zaměstnanosti osob znevýhodněných na trhu práce formou motivačních, poradenských a vzdělávacích aktivit, tréninkového a podporovaného zaměstnání. V rámci těchto výzev bylo podpořeno a vstoupilo do realizace 29 projektů o objemu 137 mil Kč s cílovou skupinou osob starších 50 let (často v kombinaci s dalšími hendikepy). Projekty jsou realizovány zejména neziskovým sektorem, vzdělávacími a poradenskými organizacemi.

Specifický cíl D2. 4: Podpořit zavádění konceptu Age Managementu na úřadech práce ČR

Opatření

D2.4a) Proškolit vedoucí pracovníky úřadů práce a poradců pro práci s věkově staršími uchazeči o zaměstnání a zaměstnavateli pro vytvoření věkově příznivé atmosféry.

Gestor: ÚP ČR

ÚP ČR: Realizace 7 běhů kurzu „Age management“ ve 4 vzdělávacích střediscích (Praha, Olomouc, Pardubice a Písek), kterých se zúčastnilo celkem 105 zaměstnanců (v roce 2015). Realizace „Workshopu k problematice diskriminace z důvodu věku“, kterého se formou videokonference zúčastnilo 163 zaměstnanců (v roce 2015). S dalšími školeními se počítá letos i v rámci projektu ESF „ZVYKSUP“, jehož realizace by měla být zahájena.

Opatření:

D2.4b) Pravidelně vyhodnocovat realizované projekty na podporu rozvoje Age Managementu na úřadech práce ČR a realizovat kroky vedoucí k přenosu zkušeností a případné aplikaci do praxe.

Gestor: ÚP ČR ve spolupráci s MPSV

ÚP ČR: V současném programovém období ÚP ČR realizuje prostřednictvím svých krajských poboček celkem 6 regionálních projektů přímého přidělení (RIP) v IP 1.1 Prioritní osa 1 - Podpora zaměstnanosti a adaptability pracovní síly zaměřených na zvýšení zaměstnanosti a zaměstnatelnosti osob nad 50+, a to prostřednictvím komplexní nabídky opatření. Začátek doby realizace těchto projektů byl v prvním čtvrtletí r. 2016, předpoklad ukončení těchto projektů je 2019/2020. Projekty jsou pravidelně monitorovány (vyhodnocovány), aby finanční prostředky OPZ byly využity maximálně efektivně k naplnění cílů, které byly stanoveny. Příjemce o tom, jak probíhá realizace podpořeného projektu, informuje ŘO prostřednictvím zpráv o realizaci projektu. Zprávu o realizaci projektu má příjemce za povinnost předložit za každé monitorovací období, zpravidla za každých 6 měsíců. Povinnou přílohou závěrečné zprávy o realizaci projektu je vyplněný dotazník zaměřený na výsledky projektu (nad rámec indikátorů) a případné vyhodnocení postupu realizace, pro které není prostor ve zprávách o realizaci projektu. Příjemci jsou povinni poskytovat součinnost při evaluaci programu a projektů, kterou zajišťuje ŘO pro všechny projekty a dále je vybrán vzorek RIP, kde je počítáno se sebe-evaluací projektu. Do této kategorie spadá i RIP „50 PLUS v Jihomoravském kraji“. Sebe-evaluace představuje evaluaci projektu, jejíž provedení je zajištěno příjemcem. Jedná se o vyhodnocování v průběhu realizace za účelem zlepšení realizace projektu (procesní evaluace) a vyhodnocení dosažených výstupů a výsledků. V RIP „50 PLUS v Jihomoravském“ kraji bude sebe-evaluace zajištěna dodavatelsky a závěry sebe-evaluace jsou plánovány formou doporučení, která se zadávají do monitorovacího systému.

Opatření:

D2.4c) Pilotně ověřit a v případě pozitivních výsledků zařadit koncept Age Managementu jako modulu poradenských programů pro cílovou skupinu 50 a více let.

Gestor: ÚP ČR ve spolupráci s MPSV

ÚP ČR: Koncept Age managementu byl v rámci projektu, na kterém spolupracoval Úřad práce ČR – KrP Brno, pilotně odzkoušen. Pilotního ověření se zúčastnilo cca 70 osob starších 50 let z řad uchazečů o zaměstnání. Na základě pilotu byl zpracován poradenský program, který lze, v rámci interních poradenských skupinových aktivit, realizovat pro tuto cílovou skupinu z řad uchazečů o zaměstnání.

Opatření:

D2.4d) Hledat možnosti zapojení starších pracovníků na pozicích mentorů ve firmách, při vedení absolventů škol a na pozicích vedoucích kroužků v základních či středních školách pro posílení zájmu žáků o technické a přírodovědné obory, apod.

Gestor: ÚP ČR

ÚP ČR: V minulém programovém období (OP LZZ) byly v realizaci 3 RIP „ Generační tandem – podpora generační výměny“, zaměřené na zajištění generační výměny a podpory mezigenerační solidarity na trhu práce prostřednictvím udržení v zaměstnání pracovníků v předdůchodovém věku a posílení souladu mezi kvalifikační nabídkou a poptávkou na trhu práce u osob na trh práce nově vstupujících. Projekty podporovaly přenos pracovních zkušeností na osoby vstupující na trh práce a to bez předchozích pracovních zkušeností. Dále se projekty zaměřovaly na podporu delší zaměstnatelnosti starších osob v předdůchodovém věku, kdy dochází ke snížení produktivity nebo aktivity v rámci pracovní činnosti.

Projekty „ Generační tandem – podpora generační výměny“ byly realizovány v období od 1. 4. 2014 do 30. 11. 2015, a to v Karlovarském kraji, ve Středočeském kraji a v Olomouckém kraji. Celkem tyto projekty podpořily 140 osob v předdůchodovém věku. Rozpočet těchto 3 RIP byl celkem 61 759 050,- Kč.

Ve Středočeském kraji byl uvedený RIP vyhodnocen jako velmi úspěšný (bylo vytvořeno 72 generačních tandemů) s předpokladem pokračování. V současném programovém období je v realizaci navazující projekt Generační tandem – podpora generační výměny ve Středočeském kraji II, CZ.03.1.48/0.0/0.0/15_010/0000025, Doba realizace: 1. 1. 2016 – 31. 12. 2018, Rozpočet projektu: 38 000 000,00, Cílová skupina: Uchazeči o zaměstnání do 30 let věku. Zájemci o zaměstnání - stávající zaměstnanci, kterým vznikne nárok na starobní důchod v období 36 měsíců a méně. Celkový počet účastníků: 108 osob.

Specifický cíl D2.5: Zvýšit znalosti Age Managementu především u lékařů pracujících v oblasti pracovních lékařské péče a ochrany zdraví při práci

Opatření:

D2.5a) Realizovat školení zaměřená na seznámení s možnými nástroji Age Managementu a jeho využití v personální politice firem a v oblasti ochrany zdraví při práci zejména u věkové kategorie 50+ (WAI, Kariérové poradenství, CSR,...).

Gestor: MZ, MPSV, externí relevantní subjekty

MZ: MZ v roce 2016 realizovalo dva semináře k tématu zdravotní péče a zdravotní pojištění v České republice (určeno pro terénní pracovníky v sociálně vyloučených lokalitách). Ohledně oblasti ochrany zdraví při práci spolupracuje MZ se SZÚ.

Oblast E – Dobrovolnictví a mezigenerační spolupráce

Strategický cíl E1: Posilování stabilních mezigeneračních vztahů a spolupráce v rodině, komunitě i na celospolečenské úrovni

Specifický cíl E1.1: Posilování kvality sdělovacích prostředků s ohledem na profesionalitu, osobní zodpovědnost a serióznost

Opatření:

E1.1a) Zvyšovat povědomí veřejnosti o potenciálu a přínosech starších pracovníků a seniorů pro společnost.

Gestor: MPSV

MPSV: Povědomí veřejnosti o potenciálu a přínosech starších pracovníků a seniorů pro společnost pomáhalo v roce 2016 zvyšovat několik projektů podpořených v rámci dotačního programu MPSV „Podpora veřejně účelných aktivit seniorských a proseniorských organizací s celostátní působností“, na který bylo v roce 2016 alokováno 18 mil. Kč.

Druhou významnou podporou tohoto povědomí bylo vyhlášení soutěže Cena Rady vlády pro seniory a stárnutí populace, jejíž cílem bylo ocenit aktivní seniory a seniorské organizace, které se dobrovolně věnují obecně prospěšným činnostem, vedou seniorské organizace, organizují dobrovolnickou činnost, apod. Cena byla vyhlášena v rámci mezinárodní konference pořádané MPSV k mezinárodnímu dni seniorů v říjnu 2016 v Brně a byla předána premiérem Bohuslavem Sobotkou a ministryní práce a sociálních věcí Michaelou Marksovou. V kategorii jednotlivců vyhrál MUDr. Zdeněk Kalvach, Csc., v kategorii kolektivů Klub seniorů Rožnov pod Radhoštěm a zvláštní cenu Ministerstva práce a sociálních věcí za mimořádný přínos pro seniorskou problematiku získal RSDr. Zdeněk Pernes, předseda Rady seniorů ČR.

MK: Ministerstvo kultury v rámci vstupního vzdělávání úvodního má zařazen vzdělávací blok Lidská práva a rovnost žen a mužů, kde je pozornost věnována také mezigeneračním vztahům a age politice. V rámci výběrového dotačního programu na podporu regionálních kulturních tradic jsou mj. podporovány projekty se zaměřením na připomenutí životních jubileí významných osobností a jejich přínosu v oblasti kultury. V roce 2016 byl takto podpořen Gratulační koncert k 85. narozeninám sbormistra Miroslava Košlera (50 000 Kč), Kořeny a křídla Karla Pavlišťáka – filmový portrét k výročí 85 let (190 000 Kč).

Národní ústav lidové kultury (dále jen NÚLK), příspěvková organizace MK, zaměřuje svou činnost tak, aby nedocházelo k diskriminaci na základě věku a byla zajištěna ochrana lidských práv. Je využíváno dobrých znalostí i potenciálu starších pracovníků v rámci rovných pracovních příležitostí pro starší občany. NÚLK zaměstnává v současné době 5 pracujících důchodců a 26 osob nad 50 let.

V rámci Sdružení knihovníků a informačních pracovníků existuje odborná Sekce knihovníků „60+“, jejímž cílem je vytvářet platformu pro výměnu zkušeností a nápadů, jak zlepšovat služby pro cílovou skupinu lidí seniorského věku. Sdružuje individuální i institucionální členy, kteří se zajímají o problematiku aktivního stárnutí a programů s ním spojených. Podílí se na vytváření koncepcí a metodických pokynů.

Opatření:

E1.1b) Vytvářet prostor pro veřejnou diskusi zaměřenou na destigmatizaci seniorů, proces stárnutí a postavení seniorů ve společnosti, detabuizaci smrti, šíření příkladů dobré praxe mezigenerační spolupráce aj.

Gestor: MPSV, MZ, MV, MŠMT, MK, MS, MZe

MPSV: Prostor pro veřejnou diskusi na uvedené tématy byl v roce 2016 vytvořen zejména v rámci mezinárodní konference s názvem „Příprava společnosti na demografické změny“, kterou MPSV pořádalo k mezinárodnímu dni seniorů, 3. až 4. října v Brně. Ve čtyřech tematických blocích zde vystoupili čeští i zahraniční experti na problematiku demografie, trhu práce, územního plánování, ochranu lidských práv a další okruhy spojené se stárnutím a seniorskou tematikou. Mezi nimi

například Vladimír Špidla, šéfporadce premiéra ČR, Martin Potůček, předseda Odborné komise pro důchodovou reformu nebo Vitalija Gaucaite Wittich, vedoucí oddělení pro obyvatelstvo z Evropské hospodářské komise OSN pro Evropu (UNECE). Součástí panelů byla vždy také diskuse s veřejností. Prostor pro veřejnou diskusi vytvářel i sál vedle hlavního jednacího sálu, kde byly umístěny stánky neziskových organizací, a kde bylo možné se nad diskutovanými tématy politiky stárnutí setkávat.

Prostor pro veřejnou diskusi týkající se opatření E 1 – 1 b) napomáhalo v roce 2016 vytvářet také několik projektů podpořených v dotačním programu MPSV „Podpora veřejně účelných aktivit seniorských a proseniorských organizací s celostátní působností“, na který bylo v roce 2016 alokováno 18 mil. Kč.

V roce 2016 MPSV také zahájilo realizaci projektu Systémová podpora profesionálního výkonu sociální práce II, v rámci kterého budou vytvořeny videospoty určené široké veřejnosti. Tyto spoty budou zaměřeny na vybrané typy nepříznivých sociálních situací a související možnosti podpory a pomoci sociální práce. Jednou z plánovaných nepříznivých situací je také umírání a smrt. Nepřímo tak bude podpořena detabuizace smrti.

MK: NÚLK v přiměřené míře napomáhá v rámci prohlídek v Muzeu vesnice jihovýchodní Moravy k detabuizaci smrti - jeden z prohlídkových okruhů v areálu MVJVM „Život lidský“, je zaměřený na důležité okamžiky v lidském životě, mezi něž patří i smrt. NÚLK podporuje pohled veřejnosti na stáří využíváním celoživotních zkušeností a znalostí seniorů v poradenské a lektorské praxi, přímým zapojením seniorů v pracovněprávních vztazích (buď zaměstnanci jako pracující důchodci, nebo externí spolupracovníci). Příspěvková organizace MK, Národní informační a poradenské středisko pro kulturu (dále jen NIPOS) uspořádalo v září 2016 mezinárodní konferenci Active ageing jako výzva pro kulturu v České republice (Role kultury a umění v procesu aktivního stárnutí). Konference představila celé spektrum projektů, iniciativ a přístupů, a to jak z ČR, tak ze zahraničí včetně příkladů dobré praxe. Památník Lidice nabízí a pořádá pro organizované skupiny besedy s přeživšími pamětníky (seniory). Vytváří tak prostor pro diskusi zaměřenou na destigmatizaci seniorů, naplňuje tak v úplnosti prostor pro smyslupnou účast na dobrovolných aktivitách seniorů a příležitosti pro aktivní zapojení do společnosti.

V Slezském zemském muzeu probíhá v období - 2/2016-2/2017 edukační program s názvem Vanitas o srovnání přístupu ke smrti v baroku a dnes. Desítky knihoven organizovaly v r. 2016 mezigenerační projekty, byly pořádány odborné konference, v mnoha knihovnách se setkávaly kluby seniorů, pořádaly se akademie třetího věku nebo kurzy trénování paměti. Zejména v menších venkovských knihovnách pracovali senioři jako dobrovolníci, čímž výrazně obohacovali spolkový život ve své komunitě.

MO: Zákon č. 170/2002 Sb., o válečných veteránech, ve znění pozdějších předpisů, Vnitřní předpis – rozkaz ministra obrany č. 60/2010. Věstníku „Péče o důchodce v působnosti MO“, Kurzy třetího věku na Univerzitě obrany, Koncepce péče o válečné veterány v letech 2017 – 2021.

MV: Podpora neziskových organizací, které poskytují služby seniorům, je součástí aplikace zákona č. 198/2002 Sb., o dobrovolnické službě a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů (dále jen zákon o dobrovolnické službě). Zákon o dobrovolnické službě v § 2 odst. 1 písm. a) přímo

uvádí pomoc seniorům jako jednu z oblastí, kde je dobrovolnická činnost vykonávána. Pro oblast rozvoje dobrovolnické služby jsou každoročně poskytovány dotace.

MZ: V rámci Dvouleté smlouvy o spolupráci mezi MZ a Regionální úřadovnou WHO pro Evropu na období 2014 – 2015 byla zpracována studie „Ekonomická analýza dlouhodobé lůžkové a terénní péče“ odevzdaná v září 2015. Studie spočívá v popisu současného stavu, monitoringu dat (spolupráce s Ústavem zdravotnických informací a statistiky ČR), případně indikátorů kvality (spolupráce s Centrem pro studium dlouhověkosti a dlouhodobé péče CELLO), dále v popisu současného systému financování dlouhodobé lůžkové a terénní péče. Studie se zabývá také dopady do praxe či srovnáním s vybranými zeměmi Evropského regionu. Hlavním výstupem studie jsou doporučení pro MZ a MPSV. Naplňování spolupráce s Národní sítí zdravých měst (NSZM) bude nadále probíhat v rámci zveřejňování dobrých praxí na portálu NSZM v souladu s průvodcem Globální města přátelská k seniorům.

MZE: Za účelem vytváření prostoru pro veřejnou diskusi k otázce stárnutí populace organizuje MZE průběžně semináře v regionech. Jsou určeny pro zástupce nestátních neziskových organizací, státní správy a místní samosprávy (obecní a krajské úřady, úřady práce, správy sociálního zabezpečení...), místních akčních skupin, regionálních agrárních komor, zaměstnavatele v resortu zemědělství i v jiných oborech, poskytovatele sociálních služeb, pedagogické pracovníky odborných škol a sociálních fakult univerzit a ostatní veřejnost – zejména seniory - se zájmem o danou problematiku. Cílem seminářů je, v souladu s Národním akčním plánem podporujícím pozitivní stárnutí pro období let 2013 – 2017, zvýšit povědomí ve společnosti o potřebách starších osob a seniorů, vytvořit prostor pro veřejnou diskusi k procesu stárnutí a postavení seniorů na venkově a podpořit rozvoj nových forem bydlení pro seniory reagujících na aktuální místní potřebu. Hlavní přínos těchto odborně diskusních akcí spatřujeme především ve zvýšení otevřenosti společnosti vůči potřebám seniorů ve venkovských oblastech, v možnosti zapojení seniorů do diskuse nad důležitými opatřeními týkajícími se života obyvatel na místní úrovni a v možnosti nastavení spolupráce mezi neziskovým sektorem, místní samosprávou a dalšími subjekty při řešení problematiky života seniorů na venkově.

MSp: V rámci MSp existuje přirozená mezigenerační spolupráce mezi zaměstnanci. MSp zaměstnává pracovníky jak v důchodovém, tak předdůchodovém věku. Z hlediska personální politiky je při přijímání nových zaměstnanců uplatňován rovný přístup ke všem věkovým kategoriím, zohledňující primárně kvalifikační a zkušenostní předpoklady pro výkon profese. Akademie VS ČR pravidelně každý rok v říjnu podporuje ve spolupráci s okresním výborem Českého svazu bojovníků za svobodu setkání účastníků II. světové války během Memoriálu Antonína Sochora (v roce 2016 cca 60 účastníků). Senioři, zvláště bývalí zaměstnanci Akademie VS ČR, byli v průběhu kalendářního roku 2016 pravidelně zváni na společné akce, v červnu na kulturně vzdělávací akci zaměřenou na mapování odkazu J. A. Komenského, v září na připomínku výročí založení Akademie VS ČR a v prosinci na vánoční besídku. Spolupráce organizačních jednotek s obcemi (Domovy pro seniory, Ústavy sociální péče apod.) např. formou kulturních vystoupení, pracovně-prospěšné činnosti aj.

MŽP: Lze konstatovat, že v rámci aktivit souvisejících s péčí o životní prostředí dochází k mezigenerační spolupráci, k destigmatizaci seniorů a jejich zlepšování postavení ve společnosti.

Opatření:

E1.1c) Zavést dotační titul Výchova k mediální gramotnosti na podporu projektů zaměřených k mediální kultuře a porozumění médiím mimo jiné i pro stále rostoucí populaci seniorů – na podporu projektů napomáhajících lepšímu porozumění fungování médií, přípravy a tvorby obsahu, tj. kreativním dovednostem současně pochopení a výkladu mediálních sdělení, která média veřejnosti přináší.

Gestor: MK

MK: V roce 2016 odbor médií a audiovize zavedl dotační titul Filmová výchova. Dotace je určena na podporu projektů zaměřených k porozumění filmu i audiovizuální oblasti po teoretické i praktické stránce a filmovému dědictví, včetně projektů pro děti, seniory, mentálně a tělesně postižené. V roce 2016 MK podpořilo projekt Audiovizuální workshop pro seniory částkou 100 000 Kč.

Specifický cíl E1.2: Zvyšovat respekt k životu starších lidí, podporovat dialog a spolupráci mezi žáky a seniory na základních a středních školách

Opatření:

E1.2a) Každoročně na školách otevřít jeden den seniorům a vyhlásit pro školy tento den ve Věstníku MŠMT

Gestor: MŠMT

MŠMT: MŠMT nemá pravomoc organizovat celostátní den otevřených dveří ve školách a školských zařízeních. Pokud školy nebo školská zařízení takovouto aktivitu podniknou, nejsou povinny ji MŠMT oznamovat, o takovéto aktivitě školy samy veřejnost informují (v obecním zpravodaji, na webu zřizovatele apod.) MŠMT nedisponuje prostředky, jež by umožňovaly informace o podobných aktivitách škol a školských aktivitách sbírat, tudíž je nelze ani zveřejňovat ve Věstníku MŠMT.

Opatření:

E1.2b) Vyhlašováním soutěží a udělováním záštít MŠMT nad akcemi motivovat instituce předškolního, základního, středního a vyššího odborného vzdělávání k mezigenerační spolupráci.

Gestor: MŠMT

MŠMT: Mezinárodní konference Dobrovolnictví a mezigenerační vztahy - udělena záštita v roce 2016, jiné žádosti (tedy ani záštity) nebyly v evidenci 2013-2017 dohledány.

Opatření:

E1.2c) Podpořit realizaci projektů mezigeneračního učení ve školách (např. kurzy, do jejichž vedení budou zapojeni vedle odborných lektorů i žáci základních a středních škol) a prostřednictvím knihoven."

Gestor: MŠMT, MK

MŠMT: Ano, Národní ústav pro vzdělávání (NÚV) z pověření MŠMT zveřejňuje odborné a metodické materiály na metodickém portále www.rvp.cz, kde je zřízeno samostatné digifolio Stáří a mezigenerační dialog <http://digifolio.rvp.cz/view/view.php?id=9014>.

Národní institut pro další vzdělávání (NIDV) z pověření MŠMT připravil a vede soutěž „Brána k druhým“ a nabízí akreditovaný seminář pro učitele „Spirála života – setkání generací“. Úkol je plněn průběžně.

NÚV oddělení pro další vzdělávání a uznávání:

1) Úkol Podpora rozvoje vzdělávání dospělých osob 50+ (Projekt „SENIOR“ (3B06S2).

Střední odborné školy vytvářejí modulové programy vzdělávání pro seniory v pojetí mezigeneračního učení.

a) Senioři se účastní jako vzdělávající se, ale zároveň jsou vytvářeny podmínky pro sdílení jejich zkušeností a poznatků s žáky; žáci pak mají buď roli samostatných lektorů nebo pomocných lektorů pracujících se skupinou nebo jednotlivci, zároveň se učí od seniorů.

V některých programech jsou zařazeny moduly, ve kterých se novým poznatkům učí senioři se žáky společně (témata rozšiřující nebo prohlubující školní kurikulum).

b) Vzdělávací programy jsou obsahově zaměřeny podle odbornosti jednotlivých škol (informační gramotnost, finanční gramotnost, zahradnictví, gastronomie a zdravá výživa, samostatné cestování, rozvoj a udržení paměti, hygiena ad.).

c) V rámci úkolu probíhají vzdělávací semináře pro pedagogy tvořící tyto vzdělávací programy – jsou vzdělávání v oblasti politiky aktivního stárnutí, poznatků z andragogiky a gerontagogiky a metodiky mezigeneračního učení.

d) Některé programy rozvíjejí u seniorů vybrané profesní kompetence, které jsou součástí profesních kvalifikací podle standardů Národní soustavy kvalifikací.

e) Každý rok jsou vytvářeny programy naplňující jednu oblast aktivního stárnutí – rok 2015 měl např. tematickou oblast udržení samostatnosti a nezávislosti, rok 2016 podpora sociální komunikace a emočního prožívání.

2) Úkol 3A105S2 - Podpora práce knihoven jako center ČŽU

a) V roce 2016 pod metodickým vedením NÚV vytvářely 4 knihovny (3 krajské vědecké a 1 městská) vzdělávací programy z oblasti občanského vzdělávání pro seniory. 2 programy byly zaměřeny na digitální gramotnost různé úrovně náročnosti a 2 programy k regionální a lokální historii.

b) Tyto programy umožňují mezigenerační sdílení a společné učení různých generací.

MK: NÚLK podporuje mezigenerační učení v rámci projektu „Tady jsme doma – Regionální folklor do škol“, který se zabývá začleněním znalostí z oblasti tradiční lidové kultury a regionálního folkloru do školních osnov, jejich praktickou aplikací v rámci školní výuky včetně zapojení rodiny. V knihovnách probíhaly mezigenerační čtenářské aktivity, jako např. Senioři čtou dětem, Děti čtou seniorům, společné akademie pro prarodiče a děti. V případě tvořivých a výtvarných dílen bývali často v pozici lektorů senioři. V kurzech digitální gramotnosti (např. MK Ústí nad Orlicí – kurz Studenti seniorům s podtitulem Vracíme seniory do hry) bývají lektory adolescenti.

Opatření:

E1.2d) Při zvyšování úcty ke stáří, rozvíjení dialogu a spolupráce zohledňovat při realizaci jednotlivých aktivit znevýhodněné a zranitelné skupiny seniorů (např. oběti totalitních režimů, osamocené seniory aj.)

Gestor: MPSV, MŠMT

MPSV: Při realizaci aktivit v roce 2016, uvedených v této Zprávě, byly zohledňovány znevýhodněné skupiny seniorů. Příkladem může být projekt podpořený v rámci v dotačním programu MPSV „Podpora veřejně účelných aktivit seniorských a proseniorských organizací s celostátní působností“, který je věnován prezentaci životních příběhů obětí nacismu a jejich aktuální životní situaci a potřebám.

MK: Moravské zemské muzeum uskutečnilo přednášku „Vzdělávání dospělých a senioři v muzeu“ v rámci kurzu Základy muzejní pedagogiky. Muzeum umění Olomouc v rámci každoročního festivalu dokumentárních filmů o lidských právech Jeden svět (ve spolupráci s o.p.s. Člověk v tísni) pořádá v Divadle hudby vždy jednu až dvě odpolední projekce pro seniory s odborným úvodem k problematice obsažené v daném dokumentu a malým občerstvením. Jednou za měsíc pořádá toto muzeum odpolední přednášku ve spolupráci s Nadací pro srdce Hané pro seniory. Popularizační přednáška nejen ke kardiologické problematice je vždy odborně vedená (zaštiťuje MUDr. Milada Škvařilová). Celoroční cyklus završuje pravidelně předvánoční setkání s vystoupením pěveckého sboru seniorů, amatérského divadla, komorního smyčcového tělesa apod. Muzeum uspořádalo také cyklus koncertů Ley Vítkové, která převážně seniorskému publiku představuje svět operních, operetních a muzikálových melodií, ve spolupráci se sólisty opery a operety Moravského divadla Olomouc. Památník Lidice pro organizované skupiny pořádá besedy s pamětníky (seniory), rozvíjí tak mezigenerační dialog. PL vydává publikace zaměřené na historii a osudy obětí totalitního režimu (v uplynulé době např. Osudy lidických a ležáckých dětí, Můj život byl..., Ležáky a odboj ve východních Čechách, Ležáky známé i neznámé, Vzpomínky mě stále tíží, Lidická vzpomínání) a zapojuje seniory (pamětníky) do kulturních akcí pro veřejnost. V Slezském zemském muzeu v rámci aktivit Oddělení historického výzkumu probíhá shromažďování svědectví obětí totalitních režimů, která jsou formou publikační a přednáškové činnosti přibližována veřejnosti. V současné době jsou připravovány do tisku např. studie o osudech prostějovských gymnazistů v období nacistické okupace a o situaci civilistů v době bojů na Ostravsku v roce 1945. Národní muzeum (Centrum pro prezentaci kulturního dědictví) a Národopisné muzeum ve spolupráci se sdružením AkSen realizovalo edukační program s názvem Adventní odpoledne pro seniory a jejich rodiny v Národopisném muzeu Národního muzea. Program měl za cíl posílit mezigenerační vztahy a spolupráci mezigeneračních skupin (rodiče s dětmi, prarodiče s vnoučaty apod.).

Opatření:

E1.2e) Podporovat mezigenerační subjektivní ústní předávání historie 20. Století žákům základních a středních škol, motivovat školy k pořádání diskuzí s významnými pamětníky.

Gestor: MPSV, MŠMT

MPSV: Tato aktivita byla v roce 2016 realizována prostřednictvím několika projektů, jež byly podpořeny v dotačním programu MPSV „Podpora veřejně účelných aktivit seniorských a proseniorských organizací s celostátní působností“, na který bylo v roce 2016 alokováno 18 mil. Kč. Projekty byly zaměřeny na mezigenerační setkávání, na návštěvy škol seniory – pamětníky, apod.

MK:

NÚLK zapojuje často do spolupráce při realizaci kulturně výchovných pořadů pro školy seniory jako lektory, kteří kromě předvádění tradičních postupů používaných při různých domácích a řemeslných pracích, předávají své znalosti a zkušenosti výkladem o životě, způsobu obživy, zvycích v čase jejich rodičů a prarodičů. Památník Lidice pořádá každoročně studentskou konferenci, kde žáci prezentují vzpomínky a příběhy seniorů (pamětníků, válečných hrdinů...). Podporuje tak mezigenerační dialog a ve spolupráci s projektem Národní kronika uchovává zkušenosti a poznatky seniorů prezentované žáky pro další generace. Valašské muzeum v přírodě realizovalo v roce 2016 pilotní akci s názvem Lidé, kteří byli u toho. Besedy byly určeny studentům druhého stupně základních škol a středním školám. Jednalo se o setkání s pamětníky druhé světové války, kteří mládeži předávali své zkušenosti

z každodenního života ve válečné době. Programu se zúčastnili také členové spolku Vize 70 s ukázkou domovní prohlídky německou vojenskou jednotkou a hledání skrytého partyzána. Ukázka odkazovala na skutečné události, které se staly v budově současné muzejní knihovny, kde se besedy konaly. Senioři se tak přirozenou cestou zapojili do výuky dějepisu, kdy formální výuku nahradila osobní zkušenost s popisy konkrétních míst, událostí, prožitků a pocitů, které se odehrály v pro děti důvěrně známém prostředí jejich rodného města. Muzeum romské kultury pravidelně zařazuje do své programové nabídky specializované programy nejen pro seniory, zejména moderované společenské pamětnické akce se vzpomínkami, hudbou a promítáním archivních filmů a foto pásma, např. promítáním filmu z němé éry a živým hudebním doprovodem (16. 8. 2016), večer věnovaný muzikantskému rodu Kubíků z Hrubé Vrbky s hosty, filmovými režiséry Karlem Fuksou a Jiřím Vanýskem (20. 10. 2016) nebo Pamětnický večer věnovaný 1. světovému romskému festivalu ROMFEST, který se konal v r. 1990 v Brně (24. 11. 2016). Tyto programy zajišťují odborní pracovníci a hudebníci, jejichž práci muzeum ad hoc sjednává. U příležitosti pořádaných pietních aktů poskytuje prostor přeživším a pozůstalým po obětech genocidy Romů během druhé světové války. Slezské zemské muzeum pořádá příležitostně přednášky odborných pracovníků pro školy a pro veřejnost. Památník Lidice pořádá besedy s pamětníky (seniory) – podporuje tak mezigenerační subjektivní ústní předávání historie 20. století (období 2. světové války) žákům ZŠ a SŠ a motivuje školy k účasti na těchto besedách, které pořádá přímo v Památníku Lidice. Muzeum romské kultury ve spolupráci se Židovským muzeem pořádá vzdělávací programy, jejichž součástí je i beseda s pamětníkem holocaustu. Tematika prezentace regionální historie je integrální součástí práce knihoven, aktivity věnované lokální paměti probíhaly v mnoha knihovnách. Senioři v tomto typu aktivit mají nezastupitelnou roli pamětníků. Jednalo se o vzpomínkové akce (přednášky, besedy, debaty, vyprávění, výstavy, získávání materiálů k digitalizaci lokální historie apod.).

Specifický cíl E1.3: Rozvíjet podmínky pro mezigenerační setkávání a spolupráci

Opatření:

E1.3a) Podpořit rozvoj mezigeneračních komunitních center poskytujících zázemí pro setkávání napříč věkovými a sociálními skupinami, které zprostředkovávají vzdělávací, zájmové a další aktivity a služby.

Gestor: MPSV, MŠMT, MZ, MK

MPSV: Rozvoj mezigeneračních center byl podpořen v rámci v dotačního programu MPSV „Podpora veřejně účelných aktivit seniorských a proseniorských organizací s celostátní působností“. Podpořen byl v tomto smyslu projekt, jehož cílem je budování dobrých sousedských vztahů a následné vytváření sousedských spolků či klubů, prostřednictvím kterých se sousedé navzájem mohou setkávat a pomáhat si.

MK: V pořádaných programech NÚLK nezapomíná ani na problematiku mezigeneračních vztahů, snaží se o výchovu dětí a mládeže, ale i ostatních vrstev obyvatelstva, k úctě ke stáří a rodině.

Technické muzeum v Brně senioři často využívají možnosti účasti v technické dílně, v jejímž rámci mohou vytvářet patchwork, batikovat, plést koše apod. Často za účasti dětí, převážně vnoučat. V roce 2016 vznikla Sekce řemesel při TMB, v níž jsou členy převážně senioři.

Památník Lidice vytváří zázemí a příležitost k setkávání se napříč věkovými a sociálními skupinami prostřednictvím workshopů a doprovodných přednášek k aktuálním výstavám pro veřejnost. Tyto doprovodné aktivity jsou uzpůsobeny pro širokou veřejnost, daří se naplňovat je v rámci širokého věkového spektra.

Muzeum skla a bižuterie v Jablonci nad Nisou každoročně pořádá hned několik akcí pro veřejnost. Tyto akce jsou často navštěvovány zejména rodiči s dětmi, ale výjimku netvoří ani kombinace prarodičů s dětmi či všech tří generací dohromady

Muzeum romské kultury nabízí programy pro rodiny s dětmi (výtvarné dílny, komentované prohlídky, volnočasové aktivity pro rodiny klientů programu Doučování a další), podporuje rodiče klientů programu Doučování v řešení vzdělávání dětí i komunikaci se školou. Podílí se na vzdělávacích programech pro pěstounské rodiny a zdůrazňuje význam rodiny i při práci s návštěvníky vzdělávacích programů, vč. studentů sociální práce apod.

Moravská galerie v Brně angažuje seniory do programových aktivit galerie (program Babičky čtou dětem) v prostoru Hery Pražákova paláce, mezigenerační setkávání v rámci spolku Přátelé MG z.s.

Národní technické muzeum spolupracuje v oblasti podpory seniorů s Nadací Charty 77, konkrétně projektem SenSen a Národní kronika.

Muzeum skla a bižuterie v Jablonci nad Nisou realizovalo mezigenerační projekt Povím Ti to korálky (žáci z jabloneckých základních škol vytvářeli korálkové vzkazy pro seniory z Domova důchodců Velké Hamry).

Knihovny jsou z podstaty multigeneračními centry, setkávají se v nich všechny generace, ovšem jak jsme uváděli již v loňském roce, řada z nich má nevyhovující prostory pro setkávání celé komunity – tento problém musí řešit místní a krajské samosprávy.

Příklady realizovaných mezigeneračních aktivit viz příručka Rovný přístup. Knihovna přátelská k seniorům. Metodická příručka pro práci knihoven se seniory, ke stažení na <http://ipk.nkp.cz/docs/rovny-pristup-knihovna-pratelska-k-seniorum>, s. 63 ad.

Národní muzeum připravilo modelovou vzdělávací aktivitu – mezigenerační rodinný průvodce výstavou Retro. Jde o tiskovinu motivující ke vzájemné komunikaci a sdělování informací v rámci mezigenerační skupiny, která je určena pro menší skupiny návštěvníků (rodiče s dětmi, prarodiče s vnoučaty apod.) a koncipována jako samoobslužný průvodce po celé výstavě.

MZ: V rámci jednotlivých dotovaných subjektů v PVP a PGP může docházet k mezigeneračnímu setkávání osob se ZP a jejich rodinných příslušníků dle zaměření organizace. Společně se tak setkávají na pobytových akcích, docházkových akcích, při cvičení, rehabilitačních aktivitách a přednáškách.

Opatření:

E1.3b) V návaznosti na doporučení Rady vlády pro seniory a stárnutí populace a za pomoci participujících subjektů připravit metodiku pro práci městských a obecních knihoven zaměřenou na posilování sociálních vazeb a snášenlivost v místní komunitě a na rozvíjení mezigeneračního dialogu dětí, mládeže a seniorů. Doplnit vzdělávání knihovníků o příslušnou oblast.

Gestor: Národní knihovna ČR, krajské knihovny

MK: V roce 2016 bylo vydáno metodické doporučení: Rovný přístup. Knihovna přátelská k seniorům. Metodická příručka pro práci knihoven se seniory, ke stažení na <http://ipk.nkp.cz/docs/rovny-pristup-knihovna-pratelska-k-seniorum>

Příručka obsahuje zvláštní kapitolu (8), věnovanou integraci a mezigeneračním aktivitám.

Strategický cíl E2: Podpořit zapojení seniorů do dobrovolnické činnosti a překonání mýtu, že senioři mohou být pouze „příjemci“ dobrovolných aktivit

Specifický cíl E2.1: Rozvoj dobrovolnictví na základě schválení nového zákona o dobrovolnictví a podpory dobrovolných činností

Opatření:

E2.1a) V nové legislativní úpravě o dobrovolnické službě jasně definovat a uzákonit benefity pro dobrovolnickou činnost.

Gestor: MV

MV: Nová legislativní úprava dobrovolnictví se neuskutečnila, vláda úkol zrušila. Ve stávající úpravě jsou benefity uzákoněny (daňové úlevy, zdravotní pojištění, v roce 2016 MV ze svého dotačního programu přispělo na výkon dobrovolnické služby částkou 15 mil. Kč.

Opatření:

E2.1b) Zakotvit v zákoně o dobrovolnické službě podmínky k získávání certifikátů ověřených pracovních zkušeností získaných v průběhu dobrovolnických činností – s cílem formalizovat dobrovolnické aktivity jako jednu z forem celoživotního učení.

Gestor: MV

MV: V zákonu je možnost získání certifikátu pro dobrovolníky uvedena, formulář je součástí přílohy k zákonu.

Opatření:

E2.1c) Podporovat zapojení seniorů do projektů podporujících dobrovolnické aktivity ve veřejných službách a institucích, jako například ve školství (pěší doprovod dětí do škol, hlídání přechodů před školami, doučování, smysluplné využití volného času dětí), v knihovnách, v nemocnicích nebo v sociálních a zdravotních službách (domovy pro seniory, aj.).

Gestor: MPSV, MZ, MŠMT, MK (SKIP ČR)

MPSV: Podpora dobrovolnictví u seniorů je řešena v rámci v dotačního programu MPSV „Podpora veřejně účelných aktivit seniorských a proseniorských organizací s celostátní působností“. V tomto programu bylo na rok 2016 k dispozici 18 mil. Kč. V roce 2016 bylo podpořeno hned několik projektů, které zapojují seniory do dobrovolnických aktivit. Jedním z příkladů je pomoc dětem ohroženým sociálním vyloučením, nebo návštěvy v nemocnicích a jiných zařízení pro seniory.

MK: Národní muzeum v roce 2015 spustilo dobrovolnický program, který nabízí příležitost zájemcům z řad veřejnosti podílet se na životě a běhu největší muzejní instituce v České republice. Nabízené činnosti jsou vhodné také pro seniory a velmi často této možnosti zapojení se do muzejního světa využívají.

V roce 2016 Valašské muzeum v přírodě zahájilo dobrovolnický program zaměřený na Valašský muzejní a národopisný spolek, kdy většinu členské základny tvoří právě senioři. Senioři se začali aktivně zapojovat do práce muzea, v souhrnu v loňském roce odpracovali téměř 700 dobrovolnických hodin. Muzeum tak vytvořilo platformu pro smysluplnou seberealizaci těchto lidí, přičemž recipročně poskytuje seniorům, potažmo spolku, své prostory pro jejich aktivity, organizuje pro ně zdarma přednášky a komentované prohlídky výstav a nabízí snížené, v podstatě symbolické celoroční vstupné.

Senioři ze Spolku přátel Muzea skla a bižuterie se aktivně zapojují do pomoci při pořádání a organizování akcí pro veřejnost, stejně tak pomáhají při zajištění tvůrčích dílen, kde jsou nápomocni všem věkovým kategoriím návštěvníků.

Zejména v menších venkovských knihovnách pracují starší lidé jako dobrovolníci a výrazně obohacují spolkový život ve své komunitě.

MŠMT: Naplňování strategického cíle Koncepce podpory mládeže 2014 – 2020 v tematické oblasti PODPORA DOBROVOLNICTVÍ MLÁDEŽE, kde je v konkrétním dílčím cíli podpora MEZIGENERAČNÍHO DIALOGU (naplňování prostřednictvím tematických priorit dotačního programu k naplňování Koncepce podpory mládeže 2014 – 2020 na krajské úrovni a prostřednictvím programu EU Erasmus+). Spolugestory tohoto opatření jsou kromě MŠMT také DZS a kraje.

MZ: V rámci dotačního titulu Program vyrovnávání příležitostí pro osoby se zdravotním postižením jsou každoročně podporovány organizace zajišťující dobrovolnické aktivity ve zdravotnických zařízeních na území ČR. Dobrovolnictví v nemocnicích se aktivně a často účastní i senioři. Např. v Nemocnici Motol, Thomayerově nemocnici, Všeobecné fakultní nemocnici, Nemocnice Liberec, FN U Sv. Anny v Brně atd.

Opatření:

E2.1d) Podpořit zapojení seniorů do sousedské i širší komunity a podpořit vzájemnou výpomoc mezi seniory (např. využívání tzv. časové banky).

Gestor: MPSV

MPSV: Podpora zapojení seniorů do sousedské komunity je řešena v rámci v dotačního programu MPSV „Podpora veřejně účelných aktivit seniorských a proseniorských organizací s celostátní působností“. V tomto programu bylo na rok 2016 k dispozici 18 mil. Kč. V roce 2016 byl v tomto smyslu například podpořen projekt, který na toto téma šířil informace, poskytoval poradenství, zpracoval zásady a principy podpory aktivního stárnutí v komunitě, vydal publikaci, uspořádal konferenci a vyhodnotil několik již realizovaných záměrů komunitního bydlení. Současně projekt ukázal možnosti komunitního bydlení sociálním pracovníkům, samotným seniorům nebo pracovníkům samospráv.

Oblast F – Kvalitní prostředí pro život seniorů

Strategický cíl F1: Zvyšovat aktivní zapojení seniorů do komunitního života, usilovat o snižování sociálních a územních rozdílů v přístupu k veřejným službám

Specifický cíl F1.1: Zapojit seniory do diskuze nad důležitými opatřeními týkajícími se života obyvatel na místní a krajské úrovni

Opatření

F1.1a) Podporovat prohlubování spolupráce krajských a místních samospráv se seniorskými a proseniorskými organizacemi ve prospěch života seniorů – vzájemná výměna informací, zdroj validních dat o potřebách seniorů na území kraje, dostupnost zdravotních a sociálních služeb, podpora aktivního života seniorů.

Gestor: MPSV

MPSV: Tato podpora bude od roku 2017 plně přenechána projektu financovanému z ESF „Implementace politiky stárnutí na regionální úroveň“. Tento projekt byl v roce 2016 připravován, schvalován, a bude spuštěn 1. 1. 2017. Hlavním cílem projektu je implementace politiky přípravy na stárnutí na úroveň samosprávy, která je svou působností blíže občanům než orgány státní správy. Dále vytyčení konkrétních opatření vedoucích ke skutečné přípravě na stárnutí v ČR a jejich koordinace a vzájemné provázání jak na úrovni krajské, tak na úrovni národní. Na jednotlivých krajích budou zřízeni krajské koordinátory politiky stárnutí. Tito pracovníci budou zároveň plnit funkci kontaktních poradenských míst pro cílovou skupinu starších osob a seniorů. Zároveň budou koordinátory poskytovat metodickou podporu při vytváření krajských plánů přípravy na stárnutí. V rámci projektu dojde k porovnání přístupů vybraných zemí k politice přípravy na stárnutí, k přenosu příkladů dobré praxe do konkrétních opatření národních a krajských politik. Přenos dobré praxe ze zahraničí bude mít přímý dopad na cílovou skupinu starších osob a seniorů a umožní efektivněji implementovat opatření z národní strategie. V rámci krajů zapojených do projektu vznikne tzv. regionální platforma, neformální mezioborové uskupení odborníků se zastoupením jak regionálních institucí, tak zástupců neziskového sektoru. Tyto platformy se budou významným způsobem podílet na zpracování krajských akčních plánů v oblasti politiky přípravy na stárnutí spolu s krajským koordinátorem, realizačním týmem projektu a zástupci věcného odboru MPSV. Plánované kulaté stoly v regionech a mezinárodní konference na odborná témata se uskuteční za přímé účasti zástupců cílové skupiny osob.

MPSV toto opatření také plní coby gestor znění zákona o sociálních službách, ze kterého vyplývají povinnosti krajů a obcí spolupracovat s poskytovateli sociálních služeb a cílovými skupinami na svém území při tvorbě plánů na pokrytí potřeb občanů na svém území. Novela zákona č. 108/2006 Sb., o sociálních službách, ve znění pozdějších předpisů doplňuje a zpřesňuje kompetence pověřených obecních úřadů tak, aby odborná pomoc a informace o možnostech sociální pomoci, včetně sociálních služeb byla osobám dostupná co nejlépe, v místě jejich skutečného pobytu; za tím účelem se vymezuje i spolupráce jednotlivých subjektů. Dále se posiluje preventivní složka výkonu sociální práce na území obcí s pověřeným obecním úřadem tak, aby sociální pracovníci vyhledávali potřebné osoby a prostřednictvím sociální práce přispěli k předcházení nebo zabránění zhoršení situace těchto osob.

Opatření:

F1.1b) Sbírat a oceňovat podněty pro nové koncepce práce se seniory a podporovat jejich přenos do praxe na místní a krajské úrovni.

Gestor: MPSV

MPSV: Podněty pro nové koncepce práce se seniory byly v průběhu roku 2016 sbírány na pravidelných zasedáních Rady vlády pro seniory a stárnutí populace, a rovněž během práce jejich pracovních skupin. Dále byly tyto podněty získávány v rámci mezinárodní konference pořádané MPSV k mezinárodnímu dni seniorů dne 3. – 4. října 2016 v Brně, s názvem „Příprava společnosti na demografické změny“. V rámci této konference proběhlo pět velkých panelů s odbornými přednáškami, a na konci každého panelu bylo možné své podněty vyjádřit. V neposlední řadě sbíralo MPSV podněty v průběhu celého roku 2016, tak jako každý rok, účastí na tematických konferencích, seminářích a workshopech, a to i v zahraničí. V roce 2016 to byla například účast delegace MPSV na meetingu ve slovinském Brdu. Diskuse na této konferenci byla soustředěna na lidská práva starších osob.

V roce 2016 MPSV zahájilo realizaci projektů Systémová podpora sociální práce v obcích a Systémová podpora profesionálního výkonu sociální práce II. V rámci obou projektů budou realizovány zahraniční studijní cesty za účelem přenosu nových metod, technik, a přístupů sociální práce a také za účelem získání příkladů dobré praxe, které by mohly nalézt uplatnění i v ČR.

Z hlediska systému sociálních služeb může krajský nebo obecní úřad spolupracovat s poskytovateli sociálních služeb při tvorbě sítě a plánování sociálních služeb. Změny upravené v novele zákona č.108/2006 Sb., o sociálních službách, ve znění pozdějších předpisů se promítnou především ve sjednocení nástrojů a postupů. Zejména se jedná o způsoby financování a jednotící a transparentní způsoby zařazování poskytovatelů sociálních služeb do sítě sociálních služeb.

MPSV v rámci projektu „Sociální bydlení – metodická a informační podpora v oblasti sociálních agend“ navázalo spolupráci pro identifikaci a přenos dobré praxe s 5 významnými zahraničními organizacemi v oblasti sociálního bydlení a další dobré praxe. Další podněty sbírá z analýz a od obcí, které spolupracují na implementaci systémů sociálního bydlení. Shromážděné zkušenosti jsou šířeny prostřednictvím Kontaktního centra sociálního bydlení do dalších obcí, tak aby bylo možno je na místní úrovni testovat a implementovat. Současně probíhá identifikace nedostatků vytvářených a zaváděných systému a způsobů jejich řešení. V rámci projektu budou také vytvořeny metodické podklady na národní úrovni pro další implementaci systému sociálního bydlení v obcích ČR.

Specifický cíl F1.2: Usilovat o snižování sociálních a územních rozdílů v přístupu k veřejným službám

Opatření:

F1.2a) Podporovat dostupnost kulturních událostí, památek a dalších kulturních a duchovních hodnot starším osobám ohrožených izolací a sociálním vyloučením a motivovat vlastní příspěvkové organizace k poskytování slev ze vstupného.

Gestor: MK

MK: Ministerstvo kultury motivuje vlastní příspěvkové organizace k poskytování slev ze vstupného pro seniory. Přehled slev ze vstupného na kulturní akce a do kulturních objektů je každoročně aktualizován a zveřejňován na webových stránkách ministerstva.

Paměťové instituce v gesci odboru ochrany movitého kulturního dědictví, muzeí a galerií (dále jen OMG) naplňují podle ustanovení zákona č. 122/2000 Sb., § 10a odst. 3 standard ekonomické dostupnosti mimo jiné i pro seniory. Do muzeí a galerií zřizovaných státem, kraji a obcemi mají senioři vesměs zlevněný vstup, zpravidla je sleva 50 %. Ústřední instituce muzejního a galerijního typu, především Národní muzeum a Národní galerie v Praze a některá další muzea a galerie umožňují všem návštěvníkům ve stanovených předem oznámených dnech vstup zdarma, zpravidla to je 18. 5. na Mezinárodní den muzeí nebo na Muzejní noc v daném městě. Muzeum umění Olomouc má celoročně volný vstup dokonce 2 dny v týdnu (středa, neděle). Snižené vstupné seniorům poskytují i některá muzea a galerie zřizovaná jinými právníckými nebo fyzickými osobami. „Snižené vstupné“ platí pro seniory zpravidla nad 65 let věku (v některých případech už od 60 let) po předložení dokladu (občanský průkaz, cestovní pas apod.).

OMG také dne 9. 4. 2015 vydal Pokyn k naplňování standardu ekonomické dostupnosti veřejně prospěšných služeb poskytovaných muzei a galeriemi zřizovanými Ministerstvem kultury a Národní galerií v Praze. Tento dokument je v souladu se zákonem č. 122/2000 Sb. a též s článkem 3.10 Programového prohlášení vlády. Pokynem, který je pro muzea a galerie závazný, ukládá těmto

PO každoročně poskytování volného vstupu nebo zlevněného vstupného všem osobám bez rozdílu. A to jednak volný vstup na vybrané výstavy a muzejní programy ve dnech 1. června, 28. září a 28. října, dále pak dle výběru ředitele příspěvkové organizace volný vstup nebo poskytnou zlevněné vstupné na některý ze dnů: Mezinárodní den muzeí (18. května), Dny evropského kulturního dědictví či Festival muzejních nocí. Zároveň Pokyn ukládá těmto paměťovým institucím vybrat nejméně jeden další den v roce pro volný či zlevněný vstup, dle rozhodnutí ředitele příslušné organizace.

Národní muzeum se i v roce 2016 věnovalo zpřístupňování svých objektů, akcí i programů osobám s omezenou schopností pohybu a orientace, tedy odstraňování bariér, které mohou negativním způsobem ovlivnit proces návštěvy muzea. Národní muzeum uzavřelo memorandum o spolupráci s Národní radou osob se zdravotním postižením, mezi jehož hlavní body patří co největší zpřístupnění objektů a expozic Národního muzea pro návštěvníky s omezenou schopností pohybu a orientace, zejména v rekonstruované Historické budově Národního muzea.

Od roku 2012 je Národní muzeum partnerem v projektu Nadace Charty 77/Konta BARIÉRY s názvem SENSEN – Senzační senioři. První pilíř projektu SENSEN, jehož partnerem je Národní muzeum, si klade za cíl vytvoření největšího archivu malých i větších událostí osobního, místního i celospolečenského významu, a to prostřednictvím sítě přispěvatelů z celé ČR. Tento archiv – tzv. Národní kronika – bude uložen na pevný nosič pro informaci, poučení i pobavení potomků i jako badatelský zdroj pro období nejnovější historie. Ve čtvrtek 23. května 2013 pak byl Národnímu muzeu slavnostně svěřen první datový nosič obsahující autentické vzpomínky lidí, kteří přispěli do této Národní kroniky organizované projektem SENSEN – senzační senioři. Nosič byl předán před Novou budovou Národního muzea přesně rok od spuštění projektu a historickým vozidlem byl následně převezen na místo uložení. Národní muzeum si od té doby převzalo nasbírané paměti podruhé v úterý 28. dubna 2015 v Národopisném muzeu Národního muzea v Kinského zahradě v Praze 5 za účasti zástupců Nadace Charty 77 a Národního muzea i autorů – pamětníků, bez nichž by Národní kronika nemohla vzniknout.

Státní příspěvkové organizace – knihovny poskytují seniorům registrace zdarma, veřejné knihovny obvykle též.

Opatření:

F1.2b) Prostřednictvím výběrových dotačních řízení podporovat kulturní aktivity, které nabízejí hodnotné využití volného času seniorů, jsou zdrojem jejich seberealizace a sociálních kontaktů, přispívají k prevenci sociálního vyloučení a izolace seniorů a jsou příležitostí pro posílení mezigeneračních kontaktů a sounáležitosti.

Gestor: MK

MK: V oblasti podpory kulturních aktivit zdravotně postižených občanů a seniorů. V roce 2016 byla v uvedeném programu poskytnuta státní dotace v celkové výši 6 529 000 Kč na podporu realizace 98 projektů, z toho 29 cílených výhradně na seniory, přičemž většina ostatních projektů zacílených na osoby se zdravotním postižením postihuje také seniory.

V oblasti neprofesionálního umění v programu na podporu neprofesionálních uměleckých aktivit byly podpořeny tyto projekty:

- XII. Národní přehlídka seniorského divadla – realizátor Kulturní centrum Česká Třebová – 60 000 Kč
- Seniorská Kroměříž 2016 – realizátor Český svaz pro filmy a video – 40 000 Kč

V rámci dotačního řízení Knihovna 21. století MK je podporována kulturně výchovná a vzdělávací činnost knihoven (přednášky, semináře ...), účastníky mnoha projektů jsou senioři (nicméně dotační program není vyhlašován primárně na podporu činnosti knihoven se seniory, důraz je zde na kulturně výchovnou činnost a posuzována je kvalita projektů).

V oblasti tzv. profesionálního živého umění také některé z dotovaných projektů přispívají k naplnění tohoto cíle. Pro poskytnutí dotace je nicméně rozhodující umělecká kvalita projektu.

PO MK NIPOS zařazuje seniory do celé struktury své nabídky v oblasti neprofesionálního umění. Dále je spoluorganizátorem Národní přehlídky seniorského divadla (12. ročník se uskutečnil v listopadu 2016 v České Třebové). Národní přehlídka je koncipována jako bienále, další ročník se uskuteční v roce 2018. Přehlídka umožňuje setkání seniorských divadelníků, kteří jsou většinou členy mezigeneračních divadelních souborů.

Specifický cíl F1.3: Vytvořit podmínky pro trvalý rozvoj komunitních center, senior co-housingu a Systému integrovaných podpůrných služeb (SIPS)

Opatření:

F1.3a) Připravit výzvu na podporu rozvoje víceoborových komunitních programů (tzv. ageing in place) a Systému integrovaných podpůrných služeb (SIPS).

Gestor: MPSV

MPSV: Rozvoj systému integrovaných podpůrných služeb byl v roce 2016 v rámci specifického projektu Diakonie ČCE podpořen finančními prostředky z dotačního programu MPSV „Podpora veřejně účelných aktivit seniorských a proseniorských organizací s celostátní působností“.

Opatření:

F1.3b) Otevřít diskusi o podpoře a rozvoji komunitních center a senior cohousingu, které jsou příležitostí pro udržení a rozvoj schopností starších lidí či prostoru pro svépomoc a spontánní mezigenerační solidaritu

Gestor: MMR, MPSV

MMR: Akční plán Strategie regionálního rozvoje (dále jen AP SRR) – 3.1.1 Zvyšování kvality a vybavenosti optimálně dimenzované sítě škol, zdravotnických zařízení a zařízení sociálních služeb s ohledem na demografické potřeby a aktuální i budoucí potřeby. „Aktivita bude naplňována projekty zaměřenými na kvalitu a vybavenost škol, sociálních a zdravotnických zařízení. V rámci sociálních služeb budou projekty směřovat z velké části do procesu deinstucionalizace bytových sociálních služeb.“

MPSV: Tato diskuse byla otevřena v rámci projektu podpořeného v rámci v dotačního programu MPSV „Podpora veřejně účelných aktivit seniorských a proseniorských organizací s celostátní působností“. Realizátor projektu na toto téma šířil informace, poskytoval poradenství, zpracoval zásady a principy podpory aktivního stárnutí v komunitě, vydal publikaci, vyhodnotil několik již realizovaných záměrů komunitního bydlení, ale zejména uspořádal konferenci na téma rozvoje komunitních center, kde vystupovala celá realizátorů či úspěšných provozovatelů komunitního bydlení. Na této konferenci byly prezentovány možnosti komunitního bydlení sociálním pracovníkům, samotným seniorům, pracovníkům samospráv, ale také zástupcům MPSV, kteří si z této konference odnesly zajímavé informace důležité pro další postup v této oblasti.

Strategický cíl F2: Vytvářet prostředí s odpovídající infrastrukturou, vhodnou nabídkou různých forem bydlení a dostatečné občanské vybavenosti, vytvářet podmínky pro bezpečný život seniorů

Specifický cíl F2.1: Přispět ke zvýšení bezbariérovosti a dostupnosti veřejné dopravy jakožto zásadní podmínky pro aktivní stárnutí a zapojení seniorů do společnosti

Opatření:

F2.1a) V rámci Samostatného oddělení BESIP ministerstva dopravy trvale věnovat pozornost problematice seniorů v dopravě z hlediska aktivního i pasivního účastníka dopravy.

Gestor: MD

MD: Oddělení BESIP preferuje typ akcí, na nichž dochází k osobnímu kontaktu krajských koordinátorů BESIP se seniorskou populací; na těchto akcích (besedy, semináře, outdoorové akce atd.) mohou senioři s odborníky z MD diskutovat, klást jim praktické dotazy ze svého běžného života (dopravní situace v okolí jejich bydliště atd.). Proběhl dotisk edukativní brožury „Senioři v dopravě“ z předcházejících let, která je stále aktuální a mezi seniorskou populací velice žádaná. BESIP v rámci všech krajů ČR pro seniory realizoval velké množství besed, každé z nich se účastnilo zpravidla 20 až 100 osob.

MF: Respektování a uplatňování technických a provozních požadavků na obecně řečeno „bezbariérovost veřejné dopravy“ je součástí pracovní praxe Ministerstva financí při výkonu koncepční a metodické činnosti z pohledu financování veřejných záležitostí a při posuzování efektivnosti, účelnosti a hospodárnosti vynakládání veřejných prostředků.

Opatření:

F2.1b) Ve všech strategických dokumentech rozvoje veřejné dopravy explicitně zdůrazňovat potřeby seniorů, a to s pohledem na zajištění finanční, místní, časové dostupnosti a s ohledem na rozdílné potřeby vznikající v seniorském věku.

Gestor: MD

MD: Ministerstvo dopravy postupovalo v roce 2016 ve své koncepční a normotvorné činnosti v souladu s Národním akčním plánem. Jako konkrétní příklad lze uvést materiál „Plán dopravní obsluhy území vlaky celostátní dopravy – zásady objednávky dálkové dopravy pro období 2017 – 2021“, ve kterém jsou uplatňovány principy rovného zacházení, tj. dostupnost veřejné dopravy cestujících bez ohledu na věk, pohlaví, sociální status nebo etnickou a náboženskou příslušnost, avšak se zohledněním specifických potřeb seniorů, rodičů s dětmi, žáků a studentů a osob se sníženou schopností pohybu a orientace. V konkrétní rovině je kvalita poskytovaných služeb rozpracována v části 3.3. Součástí plánu dopravní obsluhy je v části 3.3 také tabulka s přehledem požadavků objednatele dálkové dopravy na kvalitu vozidel včetně nízkopodlažnosti, vnitřní bezbariérovosti a informačních systémů.

Opatření:

F2.1c) Zvýšit povědomí seniorů o alternativních způsobech dopravy, které jsou bezpečnější než využívání automobilu do vysokého věku a které zároveň vedou ke zvýšení jejich mobility

Gestor: MD

MD: České dráhy, a.s. a další železniční dopravci, regionální dopravci i městské dopravní podniky nabízejí zvláštní tarify zaměřené na seniory a příslušným způsobem je propagují. Viz např. webové stránky ČD: <http://old.cd.cz/scripts/detail.php?pgid=271> .

Specifický cíl F2.2: Zdůraznit populační stárnutí v bytové politice s ohledem na měnící se potřeby seniorů a jejich heterogenitu a podpořit rozvoj nových typologických forem bydlení pro seniory reagujících na aktuální společenskou potřebu

Opatření:

F2.2b) Ověřit možnost bezbariérových úprav bytů v panelových domech (bezbariérové úpravy a přístupy, bytová jádra a podobně).

Gestor: MMR

MMR: V roce 2016 byl poprvé vyhlášen nový podprogram Bytové domy bez bariér. Jedná se o podporu odstranění bariér při vstupu do domu a do výtahu a na výstavbu výtahů v domech, které jím dosud nejsou vybaveny a u kterých jsou k tomu stavebně technické předpoklady. V roce 2016 bylo v rámci tohoto programu rozděleno více než 21 mil. Kč na bezbariérové úpravy bytových domů.

27. července 2016 byla usnesením vlády č. 673 schválena Koncepce bydlení Č4 do roku 2020 (revidovaná), jejíž součástí je návrhová část. V prioritě 6. Implementace principů univerzálního „designu“ je stanoven mj. úkol č. 6.1 „připravit metodologii a typologii pro implementaci principu univerzálního designu v investiční podpoře bydlení s termínem plnění 31. 12. 2017. Cílem tohoto úkolu je příprava metodického materiálu, který by umožnil lepší orientaci v problematice přestaveb typizované sídlištní výstavby pro potřeby seniorského bydlení.

Navazující úkol č. 6.3 „Prověřit možnost nového dotačního titulu zaměřeného na úpravy bytů (zejména z výstavby v období 1948 – 1989) podle principu univerzálního designu (např. koupelňová jádra) s termínem plnění 30. 6. 2018 by pak měl s pomocí metodiky umožnit podporu takových rekonstrukcí.

Koncepce bydlení ČR do roku 2020 (revidovaná) formulovala dva úkoly týkající se metodiky univerzálního designu (T: 31.12.2017) a možné státní podpory při úpravě bytů na základě uvedeného principu (30.6.2018). Kromě toho byl v roce 2016 poprvé vyhlášen nový podprogram Bytové domy bez bariér. Jedná se o podporu odstranění bariér při vstupu do domu a do výtahu a na výstavbu výtahů v domech, které jím dosud nejsou vybaveny.

Opatření:

F2.2c) Provádět metodickou činnost v oblasti bezbariérového užívání staveb s ohledem také na stárnutí populace a seniory.

Gestor: MMR

MMR: Problematika bezbariérového užívání staveb je začleněna do systému vzdělávání a ověřování zvláštní odborné způsobilosti úředníků obecných stavebních úřadů na úseku územního rozhodování a stavebního řádu, další průběžné vzdělávání stavebních úředníků, pracovní porady s vedoucími pracovníky krajských stavebních úřadů, pracovní pomůcky na portále MMR v sekci Informace

z oblasti bezbariérového užívání staveb, odpovědi a stanoviska k aplikaci požadavků na bezbariérové užívání staveb, členství v pracovní skupině pro mapování přístupnosti staveb, nově je doplněna do dotazníkového šetření pro obecné stavební úřady otázka týkající se dodržování bezbariérové vyhlášky č. 398/2009 Sb. Cíl a opatření NAP podporujícího pozitivní stárnutí pro období 2013-2017 lze realizovat v rámci naplňování opatření 6.2.1. Politiky architektury a stavební kultury ČR. Opatření má být plněno průběžně. Dále se uskutečňuje pořádáním seminářů a školení pro architektky.

Opatření:

F2.2d) Podporovat aktivity vedoucí ke zvýšení dostupnosti bydlení seniorů včetně návrhů změn legislativních úprav.

Gestor: MPSV

MPSV: MPSV v roce 2016 připravilo návrh zákona o sociálním bydlení a o příspěvku na bydlení, který byl v březnu 2017 schválen vládou. Návrh zákona definuje tzv. zvláště zranitelné skupiny osob, které by měly mít nárok na rychlejší přidělení podpory ze systému sociálního bydlení. Mezi tyto skupiny byli zařazeni rovněž senioři. Návrh zákona rovněž obsahuje úpravu současného systému dávek určených na bydlení. K přiznání dávky na bydlení bude nově třeba provést majetkový test. Z tohoto testování jsou senioři vyňati.

Dále je třeba konstatovat, že dostupnost bydlení pro seniory je již nyní významně podporována dávkovou podporou - příspěvkem a doplatkem na bydlení. U příspěvku na bydlení ze systému státní sociální podpory tvoří senioři spolu s domácnostmi s nezaopatřenými dětmi nejvýznamnější skupinu příjemců.

MMR: AP SRR – 3.3.1 Úpravy a rozšiřování kapacit bydlení v rozvojových zemích pro vybrané znevýhodněné skupiny obyvatel podle specifických místních podmínek. „Ve sledovaném období bude podporováno dostupné bydlení a to formou pořízení bytů, bytových domů a nebytových prostor a jejich adaptace pro potřeby bydlení se sociálním kontextem. Hlavními cílovými skupinami budou osoby sociálně vyloučené a sociálním vyloučením ohrožené, osoby se zdravotním postižením, senioři a osoby v bytové nouzi. Mimo tematiky dostupného bydlení budou intervence směřovat také na humanizaci sídlišť a deprivovaných území.“ Daný cíl a opatření mají vztah k „Politice architektury a stavební kultury ČR“, kterou schválila vláda dne 14.1.2015 usn. č.22/2015. PASK obsahuje Opatření 6.2.1. „Rozvinout systém dalšího vzdělávání projektantů a ostatních osob podílejících se na výstavbě, a to zejména v oblasti stavebního práva“. Za plnění je zodpovědné MMR, spolupracovat má MŠMT, ČKA, ČKAIT, AUÚP a vysoké školy. Opatření má být plněno průběžně. Dále pořádání seminářů a školení pro architektky. V roce 2016 bylo vzdělávání zacíleno na širší veřejnost za účelem posílit povědomí o architektuře a stavební kultuře. Např. Centrum celoživotního vzdělávání Technické univerzity v Liberci zahájilo v zimním semestru akademického roku 2016/2017 program Stavební kultura.

Specifický cíl F2.3: Vytvářet podmínky, které umožní seniorům odpovídající bydlení v jim známém a přirozeném prostředí

Opatření:

F2.3a) Podporovat realizaci projektu domů KLAS pro venkovské seniory, ve kterých senioři prožívají své stáří kvalitně v jim známém a blízkém venkovském prostředí.

Gestor: MZe

MZe: Resort zemědělství se v rámci svých sociálních programů dlouhodobě zabývá i problematikou života seniorů na venkově. Na základě využití zkušeností francouzské Vzájemné zemědělské pojišťovny (MSA) a ve spolupráci s nestátními neziskovými organizacemi se postupně realizuje projekt domovů KLAS (klidného a aktivního stáří) pro venkovské seniory. Princip domovů KLAS vychází z francouzské koncepce MARPA.

Cílem projektu je umožnit venkovským seniorům prožít své stáří důstojně a kvalitně v jim známém a blízkém venkovském prostředí a zabezpečit tak těmto starým lidem odpovídající kvalitu a dostupnost zdravotně sociálních služeb.

Domy KLAS představují bezbariérový komplex garsoniér s malou předzahrádkou pro jednotlivce nebo pár, které zabezpečí soukromí a intimitu každého obyvatele domu. V rámci domu KLAS jsou i společné prostory (společenská místnost, jídelna) a 1 bytová jednotka pro personál.

Dům KLAS je umístěn v obci v dostupné blízkosti venkovského života a návazných služeb – obchody, hospůdky, kadeřnictví, ordinace lékaře, obecní úřad, kulturní středisko atd. Další prioritou je podpora otevřenosti domu k vnějšímu světu – rozhovory, setkání s obyvateli obce, pomoc dětem při školních úlohách, pozvání ke společnému jídlu s obyvateli apod.

Pro model ubytování seniorů ve venkovském prostředí byl vytvořen užitečný vzor, byla nastavena jeho pravidla a podmínky užívání (hlavní myšlenka, sociální motto, podmínky pro lokalizaci, parametry objektu, technické řešení). V souvislosti s tím byly u Úřadu průmyslového vlastnictví ČR podány dvě certifikace:

- Certifikace užitečného vzoru
- Certifikace ochranné známky.

Již od roku 2015 je v provozu první dům Klas v obci Chrášťany (Jihočeský kraj) a průběžně probíhá vyhodnocování jeho provozu z hlediska nastavení parametrů.

V roce 2016 byla v rámci projektu Ministerstvem zemědělství podpořena příprava zázemí pro další domov Klas v obci Temelín - vybudování sociálního zázemí a společenských místností, které navazují na již zprovozněné denní centrum.

Specifický cíl F2.4: Zvýšit zapojení seniorů do systému ochrany obyvatelstva cestou posílení jejich schopnosti sebeochrany

Opatření:

F2.4a) Organizovat semináře, besedy a další aktivity zaměřené na problematiku ochrany člověka za běžných rizik a mimořádných událostí přizpůsobené obsahem na specifika a potřeby seniorů. Rozšířit aktivity zacílené na danou skupinu ve formě osvětových/informativních vstupů v místních médiích (lokální televizní a rozhlasové stanice, periodika obecních úřadů, městských částí statutárních měst), na webových stránkách, vydávat neperiodické tiskoviny s preventivně výchovným obsahem

Gestor: MV

MV: MV ve spolupráci s odborem tisku a prevence Policejního prezidia ČR zajišťuje pravidelné besedy v rámci regionálního vysílání (StČ) "Radio Dechovka" a Regina. HZS ČR v roce 2016 zorganizovala

v rámci přípravy seniorů zaměřené na problematiku ochrany člověka za běžných rizik a mimořádných událostí celkem 114 akcí, kterých se zúčastnilo 3597 osob v seniorském věku.

Specifický cíl F2.5: Zvýšit bezpečnost a ochranu seniorů s důrazem na témata prevence kriminálních útoků, domácího násilí, poškozování spotřebitele – zákazníka a bezpečnost v dopravě, skrytého nebezpečí v oblasti rizikového chování na internetu

Opatření:

F2.5a) Organizovat semináře a přednášky zaměřené na prevenci kriminálních útoků, prevenci domácího násilí, způsoby zabezpečení majetku, skryté nebezpečí v oblasti rizikového chování na internetu, prevenci poškozování spotřebitele – zákazníka, kurzy sebeobran, a to ve spolupráci policejních škol s útvary Policie ČR

Gestor: MV

MV: MV finančně podporuje projekty v rámci Programu prevence kriminality zaměřené na bezpečí seniorů, a to jak sociální, tak situační prevence (ročně podpořeno cca 26 cílených projektů). Díky preventivní práci každoročně klesá počet skutků spáchaných - v rámci KŘP JČK v roce 2016 jen 23 sledovaných trestných činů. Na téma bezpečí seniorů bylo KŘP Karlovarského kraje v roce 2016 zrealizováno 52 přednášek ve 22 obcích. KŘP Královéhradeckého kraje realizovalo 32 přednášek pro seniory v rámci projektu "Nedáme se". KŘP Pardubického kraje - 42 besed pro cca 800 seniorů.

MPO: V souvislosti s předváděcími akcemi, které jsou zaměřeny především na seniory, zavedlo v roce 2013 Ministerstvo průmyslu a obchodu systém spotřebitelského ombudsmana. V roce 2016 spotřebitelské organizace – dTest, Sdružení českých spotřebitelů, Sdružení obrany spotřebitelů – Asociace, Západočeské Sdružení obrany spotřebitelů – u celkem 1167 případů pomáhaly spotřebitelům s řešením jejich nepříznivých situací, do kterých se dostali při těchto akcích. Mezi další aktivity spotřebitelských organizací patřilo mj. pořádání seminářů pro zranitelné skupiny spotřebitelů – seniory. Např. Sdružení obrany spotřebitelů – Asociace zrealizovalo celkem 21 seminářů pro seniory, kterých se zúčastnilo více než 800 seniorů. Důležitým zdrojem prevence spotřebitelů – seniorů byla média – TV, rozhlas, Internet i tisk, přičemž sdružení zrealizovalo 160 mediálních výstupů. Dále např. Informační centrum občanského sektoru Český Krumlov uspořádalo 5 seminářů pro seniory a širší veřejnost ve vytipovaných obcích Jihočeského kraje s celkovou účastí cca 100 seniorů. Obsahem seminářů byla základní práva spotřebitelů v každodenních obchodních vztazích, nákupy na předváděcích akcích, nekalé způsoby prodeje zboží a služeb, reklamace zboží.

Opatření:

F2.5b) Zohledňovat seniory jako účastníky silničního provozu a posilovat vzájemnou spolupráci ze strany Policie ČR a městské policie.

Gestor: MV

MV: Útvar policejního vzdělávání a služební přípravy zajišťuje zohlednění seniorů jako účastníků silničního provozu zařazením této problematiky v příslušném rozsahu ve vzdělávacím programu základní odborné přípravy v tématu „Dohled na silniční provoz“. Zároveň je toto téma řešeno na pravidelných seminářích a přednáškách zajišťovaných pro obecní a městské policie či při společném výkonu služby.

Opatření:

F2.5c) Prostřednictvím pořádání seminářů a přednášek a využitím veřejnoprávních sdělovacích prostředků zvýšit informovanost seniorů – spotřebitelů o nekalých obchodních praktikách.

Gestor: MV

MV: MV finančně podporuje projekty v rámci Programu prevence kriminality zaměřené na bezpečí seniorů a to jak sociální tak situační prevence (ročně podpořeno cca 26 cílených projektů).

Opatření:

F2.5d) Analyzovat legislativní nástroje upravující ochranu spotřebitelů a využívání kontrolních mechanismů ze strany České obchodní inspekce.

Gestor: MPO

MPO: Na základě analýzy byl vypracován návrh zákona, kterým se mění zákon o ČOI a zákon o ochraně spotřebitele.

Česká obchodní inspekce (dále jen „ČOI“) v roce 2016 zaostřila mj. na kontrolní akce zaměřené na obchodní aktivity a chování prodávajících při předváděcích prodejních akcích, při sjednávání spotřebitelských úvěrů, jakož i při obchodování prostřednictvím internetu. Provedla 321 kontrol předváděcích akcí, z nichž ve 244 případech (76 % případů) bylo zjištěno porušení některého z obecně závazných právních předpisů. Nejčastěji se jednalo o porušení zákazu používání nekalých obchodních praktik. Porušení zákazu používání nekalých obchodních praktik bylo zjištěno pouze v 1 případě, což je o 8 případů méně, než bylo zjištěno v roce 2015. Za nedostatky zjištěné při předváděcích prodejních akcích uložila ČOI v roce 2016 celkem 151 pravomocných pokut za 29,7 mil. Kč. Ve srovnání s rokem 2015 lze konstatovat, že došlo ke snížení procentuálního počtu zjištění o 4,7%.

V oblasti spotřebitelských úvěrů bylo v roce 2016 provedeno 194 kontrol, z nichž ve 39 případech (20,1 %) bylo zjištěno porušení zákona č. 145/2010 Sb., o spotřebitelském úvěru. Za zjištěné nedostatky bylo uloženo 126 pravomocných pokut v celkové výši 6,8 mil. Kč. Nedostatky byly nejčastěji zjišťovány v oblasti reklamy nabídky a zprostředkování spotřebitelského úvěru. Spotřebitelům nebyly v těchto reklamách poskytovány veškeré zákonem stanovené informace.

V rámci kontrolní akce zaměřené na prodej výrobků a služeb na internetu bylo provedeno celkem 1 197 kontrol. Porušení některého z obecně závazných právních předpisů v dozorové kompetenci ČOI, zejména zákona č. 634/1992 Sb., o ochraně spotřebitele, bylo zjištěno při 1 042 kontrolách, což představuje 87,05 %. Nejčastěji bylo zjišťováno porušování zákazu používání nekalých obchodních praktik. Na základě zjištěných porušení bylo v roce 2016 pravomocně uloženo celkem 1 060 pokut v celkové hodnotě 5,8 mil. Kč.

V jednom případě, obdobně jako v roce 2015, byla zjištěna při nabídce spotřebitelského úvěru diskriminace seniorů, neboť nabídka byla omezena věkovou hranicí 61 let.

Nezastupitelnou roli představuje i poradenská a informační služba, která je spotřebiteli seniorského věku hojně využívána. Poradenská a informační služba je zajišťována ve spolupráci s městskými a obecními úřady i v menších městech, kde je využívána zejména občany vyšší věkové kategorie. Na stránkách www.coi.cz je k dispozici veřejně přístupný formulář pro podání podnětu či dotazu, nicméně tuto formu komunikace senioři využívají v menší míře. Prostřednictvím poradenské a informační služby jsou průběžně distribuovány i různé informační materiály vysvětlující práva spotřebitelů.

Česká obchodní inspekce spolupracuje rovněž i s občanskými iniciativami, zabývajícími se ochranou práv seniorů. V rámci této spolupráce se pracovníci ČOI zapojili i do přednáškové činnosti, např. v rámci „senior akademie“. Účastníci přednášek se tak mohli seznámit s nekorektními praktikami některých prodejců a poskytovatelů služeb a zároveň byli informováni, jak se lze proti takovým praktikám účinně bránit, jaká jsou jejich spotřebitelská práva a jaké povinnosti musí podnikatelé – obchodníci plnit.

ČOI bude i v roce 2017 pokračovat v intenzivní kontrolní činnosti, zejména, předváděcích prodejních akcí, jakož i v osvětové činnosti zaměřené na občany seniorského věku, a to ve spolupráci s Ministerstvem průmyslu a obchodu a spotřebitelskými sdruženími.

Opatření:

F2.6 a) Zapracovat oblast stárnutí a seniorů do vzdělávacích osnov policejních škol všech úrovní.

Gestor: MV

MV: Problematika seniorů a stárnutí se ve vzdělávacím obsahu policejního vzdělávání promítá zejména v souvislostech těchto témat: lidská práva, osoby se specifickými potřebami přístupu z hlediska policejní praxe, zejména s akcentem na zvláštnosti jednání s oběťmi trestných činů, osobami v seniorském věku a handicapovanými, domácí násilí. Jedná se zejména o následující oblasti: specifika komunikace a přístupu k seniorům, psychologické aspekty jednání se seniory, zásady první pomoci se zohledněním seniorů, preventivní působení při výkonu služby policie ve vztahu k seniorům, dohled na silniční provoz se zohledněním seniorů jako účastníků silničního provozu.

Oblast G – Zdravé stárnutí

Strategický cíl G1: Zvyšovat informovanost nejen seniorů o zdravém životním stylu a motivovat je k odpovědnosti za své zdraví

Specifický cíl G1.1: Zvýšit informovanost o významu zdravého životního stylu a prevence nemoci mezi všemi věkovými skupinami se zaměřením na občany starší 50 a více let tak, aby mohli na základě znalostí a informací rozhodovat o svém životě

Opatření:

G1.1a) Realizovat cílené informační kampaně o pozitivních dopadech podpory zdraví pro seniory za využití nástrojů sociálního marketingu.

Gestor: MZ, Státní zdravotní ústav

MZ: Aktivity se zaměřením na podporu zdraví u seniorů realizuje SZÚ za finanční podpory MZ. MZ finančně podporuje prostřednictvím dotačních titulů i další nestátní neziskové organizace, které provádějí osvětu na podporu zdraví u seniorů, např. Senior fitness, Život 90, Česká alzheimerská společnost, a podobně.

Opatření:

G1.1b) Podporovat rehabilitaci a následnou péči.

Gestor: MZ

MZ: V roce 2015 zpracovalo MZ v rámci Zdraví 2020 – Národní strategie ochrany a podpory zdraví a prevence nemocí „Akční plán Zvýšení dostupnosti, kvality a efektivity následné, dlouhodobé a domácí péče“, který byl spolu s ostatními akčními plány vzat vládou na vědomí dne 20. srpna 2015

usnesením č. 671. Podporu akčním plánům vyslovil i Výbor pro zdravotnictví Poslanecké sněmovny Parlamentu ČR dne 2. září 2015 a v souvisejícím unesení č. 99.

V rámci dotačního titulu Program vyrovnávání příležitostí pro osoby se zdravotním postižením a Program grantové podpory jsou finančně podporovány investiční i neinvestiční projekty, např. pobytové a docházkové akce s rehabilitačním programem, vybavení odd. následné péče a rehabilitační péče apod.

Další úrovní je realizace AP č. 8 NDDP v roce 2016, jehož cílem je řešit systémové nedokonalosti v poskytování uvedených druhů péče, a to za pomoci odborníků nejen z oblasti zdravotnictví, ale také sociálních věcí. V roce 2016 byl proveden výzkum, realizovaný pracovníky MZ a ÚZIS, jehož výsledky byly prezentovány v lednu 2017 a nyní jsou zpřístupněny odborníkům a veřejnosti na webových stránkách ÚZIS. Na základě výsledků uvedeného výzkumu se připravují další plnění opatření Akčního plánu následné, dlouhodobé a domácí péče.

V roce 2017 jsme si stanovili jako hlavní cíl tvorbu metodik, které budou definovat nové standardy služeb následné a dlouhodobé péče. Tyto metodiky přesně vymezí pravidla pro přijetí a setrvání pacienta v uvedeném systému. Vytvořené metodiky by mohly sloužit jako manuál pro lékaře, kdy je či není určitý pacient indikován do následné a dlouhodobé péče.

Opatření:

G1.1c) Zajistit lepší finanční dostupnosti očkování pro dospělé jako nejjednodušší formy zdravotní prevence.

Gestor: MZ

MZ: Na základě změny zákona č. 48/1997 Sb., o veřejném zdravotním pojištění je v souladu s tímto zákonem v ČR hrazeno od 1. 10. 2015 u pojištěnců starších 65 let očkování a očkovací látka proti pneumokokovým nákazám. Přijetím úpravy výše byla rozšířena finanční dostupnost očkování proti stavu, kdy bylo očkování dospělých osob proti pneumokokovým nákazám již dílčím způsobem upraveno, a to ve vyhlášce č. 537/2006 Sb., o očkování proti infekčním nemocem, a bylo hrazeno dle ustanovení § 6 odst. 1 pouze u fyzických osob umístěných v léčebnách pro dlouhodobě nemocné a v domovech pro seniory a dále u fyzických osob umístěných v domovech pro osoby se zdravotním postižením nebo v domovech se zvláštním režimem, pokud tyto fyzické osoby trpí chronickým nespecifickým onemocněním dýchacích cest, chronickým onemocněním srdce, cév nebo ledvin nebo diabetem léčeným inzulínem.

Opatření:

G1.1d) Využít potenciál vzdělávací soustavy (včetně Universit třetího věku (VU3V)) k rozvinutí tématu zdravého životního stylu a jeho dopadu na zdraví populace.

Gestor: MŠMT

MŠMT: Ministerstvo se tomuto tématu věnuje v rámci Rámcových vzdělávacích programů, Koncepce podpory sportu, programu Hodina sportu navíc nebo např. zavedením tzv. pamlskové vyhlášky.

MK: Příspěvková organizace Ministerstva kultury, Národní památkový ústav, prostřednictvím územních odborných pracovišť v Telči a v Brně ve spolupráci s Masarykovou univerzitou v Brně

koncipují a odborně garantuje obsahy U3V. Jedná se o 6 semestrálních programů zaměřených na péči o kulturní dědictví a památkovou péči. Frekvence přednášek je jednou za 14 dní.

V Moravském zemském muzeu probíhá ve spolupráci s Masarykovou univerzitou U3V. Existuje zde i statut „emeritního zaměstnance“, který má k dispozici přístup na odborná pracoviště a k dispozici pracovní místo, počítač a je oprávněn podílet se na výzkumu a zabývat se vlastním výzkumem.

V Muzeu umění Olomouc v roce 2016 pokračovaly již tradiční komentované prohlídky s animačními etudami pro U3V. U3V Univerzity Palackého v Olomouci zařadila animační programy pro seniory do plánu své výuky.

Opatření:

G1.2a) Každoročně z vybraných dostupných statistických dat zpracovávat statistický přehled o seniorech.

Gestor: ČSÚ

ČSÚ: V roce 2016 byly vydány následující publikace: Senioři v čase - za období 2000 a 2015 <https://www.czso.cz/csu/czso/seniori-v-cr-v-datech-2016>

Životní podmínky seniorů v Česku a Evropě (SILC) - 2015 <https://www.czso.cz/csu/czso/seniori-v-datech-2015>

MV: Toto opatření implementovalo MV do Rezortní strategie přípravy na stárnutí a prosazování rovnosti starších osob a seniorů na období let 2016 až 2017. Sběr statistických dat zaměřených na věkovou diverzitu, zvláště na věkovou kategorii 50+ je realizován každoročně k 31. prosinci.

MSp: MSp průběžně sleduje a vyhodnocuje fungování nových právních nástrojů týkajících se rozhodování o svéprávnosti, opatrovnictví i nástrojů podporovaného rozhodování. Činí tak jak na základě vyhodnocování statistických dat o rozhodovací činnosti soudů, tak z dalších datových zdrojů, zejména MV, taktéž pak při vedení diskuzí o těchto tématech s odborníky. MSp v roce 2016 začalo pracovat na inovaci sbíraných statistických dat a způsobu jeho zpracování tak, aby poskytovalo širší obraz o rozhodování soudů v této oblasti. MSp dále spolupracovalo s MPSV a ČSÚ na vhodném nastavení monitoringu tzv. sociálních detencí, kdy dochází k držení osob v zařízení sociálních služeb. Během roku 2017 by měla proběhnout evaluace nově získaných dat.

Opatření:

G1.2b) Navázat spolupráci s Českým statistickým úřadem a Ústavem zdravotnických informací a statistiky ČR za účelem vytvoření sady dostupných indikátorů k následnému porovnávání zdravotního stavu seniorů podle územních celků.

Gestor: MZ

MZ: MZ vytvořilo ve spolupráci s ÚZIS v rámci Zdraví 2020 – Národní strategie ochrany a podpory zdraví a prevence nemocí akční plán č. 13 Rozvoj ukazatelů zdravotního stavu obyvatel, který byl spolu s ostatními akčními plány vzat vládou na vědomí dne 20. srpna 2015 usnesením č. 671. Podporu akčním plánům vyslovil i Výbor pro zdravotnictví Poslanecké sněmovny Parlamentu ČR dne 2. září 2015 a v souvisejícím usnesení č. 99. Spolupráce při jeho realizaci bude pokračovat i nadále.

Strategický cíl G2: Vytvářet dostatečnou nabídku preventivních programů v komunitě a ve společnosti, která akcentuje holistický přístup

Specifický cíl G2.1: Podporovat a aktivizovat obce a regiony v rozvíjení zdravého prostředí, které je přátelské všem generacím

Opatření:

G2.1a) Prohlubovat zapojení krajské a místní samosprávy do programů Národní sítě Zdravých měst ČR, Komunitně vedeného místního rozvoje (CLLD) a souvisejících 55 tematických programů prostřednictvím sbírání a šíření příkladů dobré praxe a každoročně vyhodnocovat fungování uvedených programů.

Gestor: MZ

MZ: V rámci Dvouleté smlouvy o spolupráci mezi MZ a Regionální úřadovnou WHO pro Evropu na období 2016 – 2017 je pokračuje spolupráce s Národní sítí zdravých měst (NSZM) prostřednictvím zveřejňování dobrých praxí na portálu NSZM v souladu s průvodcem Globální města přátelská k seniorům. MZ o svých aktivitách informuje také na pracovních jednáních s vedoucími odborů zdravotnictví krajských úřadů a se zaměstnanci krajských úřadů pro oblast výkonu přenesené působnosti v oblasti zdravotnictví.

Specifický cíl G2.2: Podpořit aktivity a projekty související s tématem zdravého stárnutí s ohledem na rozmanité potřeby seniorů (s ohledem na jejich věk, etnický původ, socioekonomický statut)

Opatření:

G2.2a) Podporovat realizace dotačních programů na podporu zdraví a zdravého životního stylu pro seniory a zvýšení informovanosti o těchto aktivitách

Gestor: MPSV, MZ

MPSV: Projekty na podporu zdravého životního stylu bylo možné v roce 2016 realizovat za finančního přispění z dotačního programu MPSV „Podpora veřejně účelných aktivit seniorských a proseniorských organizací s celostátní působností“, na který bylo alokováno 18. mil. Kč. Podpořen byl této oblasti například projekt, který seniorům nabízel jak možnost fyzického cvičení a naučení se správných postupů, tak teoretické znalosti z oblasti zdravé výživy, vyhýbání se stresu, apod.

MZ: V roce 2016 realizovalo MZ dotační programy, v rámci kterých byly podpořeny mimo jiné projekty na podporu zdraví a zdravého životního stylu pro seniory: Program grantové podpory, Program vyrovnávání příležitostí pro osoby se zdravotním postižením, Národní program zdraví – projekty podpory zdraví a Program na podporu činnosti NNO působících v oblasti zdravotnictví a ochrany zdraví.

Opatření:

G2.2b) Realizovat implementaci strategie Zdraví 2020 - Národní strategie ochrany a podpory zdraví a prevence nemocí v oblasti zdravého stárnutí se zaměřením na primární prevenci nejzávažnějších neinfekčních i infekčních nemocí seniorů vč. podpory a ochrany jejich zdraví a zvyšování jejich zdravotní gramotnosti

Gestor: MZ

MZ: V roce 2015 zpracovalo MZ v rámci Zdraví 2020 – Národní strategie ochrany a podpory zdraví a prevence nemocí mimo jiné akční plány týkající se Rozvoje zdravotní gramotnosti“, Podpory pohybové aktivity, Zvládání infekčních onemocnění, které byly spolu s ostatními akčními plány vzaty vládou na vědomí dne 20. srpna 2015 usnesením č. 671. Podporu akčním plánům vyslovil i Výbor pro zdravotnictví Poslanecké sněmovny Parlamentu ČR dne 2. září 2015 a v souvisejícím unesení č. 99.

Opatření:

G2.2c) Každoročně udělovat formát ocenění za nejlepší aktivitu v oblasti péče o seniory.

Gestor: MZ

MZ: Dne 5. 10. 2016 byla v Národním divadle v Praze předána cena ministra zdravotnictví za péči o seniory - Cena Makropulos. Ocenění získala obec Křižánky za mimořádný přínos v oblasti zdravotních a sociálních služeb. Mimořádný přínos spočívá v provázání zdravotních a sociálních služeb pro seniory a pro osoby se zdravotním postižením. Obec Křižánky pro seniory přispívá v navázání nových sociálních vazeb ke snížení osamělosti, udržení soběstačnosti a samostatnosti, odstraňuje izolaci a tím podporuje setrvání seniorů v domácím prostředí.

Opatření:

G2.2d) Sledovat probíhající spolupráci a koordinaci aktivit v rámci Evropského inovačního partnerství pro aktivní a zdravé stárnutí a informovat se o plánovaných a probíhajících projektech v oblasti inovací na mezinárodní úrovni.

Gestor: MPSV, MZ

MZ: MZ sleduje aktivity Evropského inovačního partnerství ve spolupráci se zdravotní attaché (Mgr. Martina Brzková).

Specifický cíl G2.3: Podpořit vzdělávání pro relevantní profese v oblasti veřejného zdraví za účelem zvýšení znalostí nástrojů ke zvyšování komunitního zdraví a principů v jejich práci se staršími lidmi

Opatření:

G2.3a) Prostřednictvím akreditace kurzů celoživotního vzdělávání zdravotnických a sociálních pracovníků a pracovníků sociální péče podporovat témata se zaměřením na zdravé stárnutí.

Gestor: MPSV, MZ

MPSV: MPSV v rámci své gesce akredituje vzdělávací programy zaměřené na další vzdělávání sociálních pracovníků, pracovníků v sociálních službách, vedoucích pracovníků a pečujících osob. Jednou z oblastí akreditovaných vzdělávacích programů je také poskytování sociální práce a pečovatelských činností seniorům.

MZ: V rámci vzdělávacích programů všech oborů specializačního vzdělávání lékařů, zubních lékařů a farmaceutů byl v roce 2005 zaveden povinný kurz „Základy zdravotnické legislativy, etiky a komunikace“, v jehož rámci jsou tyto zdravotníci edukováni pro komunikaci a jednání s pacientem. Tento kurz tedy zahrnuje získávání znalostí a dovedností pro práci se všemi pacienty. K 1. 1. 2016 byl obsah kurzu aktualizován.

Opatření:

G2.3b) Zahrnout oblast stárnutí do rámcového vzdělávacího programu pro střední odborné vzdělávání ve zdravotnických a sociálních oborech.

Gestor: MŠMT

MŠMT: Splněno již v letech 2008 – 2009, kdy byly vydány RVP zdravotnických oborů vzdělání. Obsah vzdělávání v RVP je vymezen v souladu s Vyhláškou č. 39,2005 Sb. vydanou MZ v dohodě s MŠMT.

Oblast H – Péče o seniory s omezenou soběstačností

Strategický cíl H1: Nastavit škály zdravotních a sociálních služeb, které odpovídají rozdílným potřebám a specifickým životním situacím seniorů

Specifický cíl H1.1: Nastavit podmínky pro zajištění dlouhodobé a paliativní zdravotní péče s ohledem na zajištění kontinuity a místní i časovou dostupnost

Opatření:

H1.1a) Nastavit fungující systém dlouhodobé péče (včetně paliativní), který zajistí seniorům přístup ke kvalitním koordinovaným, komplexním a vzájemně provázaným zdravotně-sociálním službám v České republice., na základě výstupů mezirezortní pracovní skupiny k řešení problematiky sociálně zdravotního pomezí připravit legislativní návrh k řešení problematiky dlouhodobé péče.

Gestor: MPSV

MPSV: Novela zákona č. 108/2006 Sb., o sociálních službách ve znění pozdějších předpisů zcela nově definuje nový druh sociální služby poskytovaný osobám v terminálním stádiu a osobám blízkým.

Ministerstvo práce a sociálních věcí společně s Ministerstvem zdravotnictví předložilo v roce 2016 do mezirezortního připomínkového řízení návrh zákona, kterým se mění zákon č. 108/2006 Sb., o sociálních službách, ve znění pozdějších předpisů, a zákon č. 582/1991 Sb., o organizaci a provádění sociálního zabezpečení, ve znění pozdějších předpisů. Cílem navrhované úpravy je řešení zdravotní a sociální péče o pacienty/uživatele, kteří jsou závislí na obou druzích této péče. V rámci této úpravy byla navržena nová sociální služba „ošetřovatelské domovy“, ve kterých je poskytována ošetřovatelská péče prostřednictvím nově navržené odbornosti 923. Financování je navrhováno kombinací úhrad z veřejného zdravotního pojištění, z příspěvku na péči jednotlivých klientů, plateb za tzv. hotelové služby (ubytování a strava) ve výši stanovené platnou legislativou a z veřejných rozpočtů – dotací na sociální služby. Účinnost zákona je navrhována od 1. 1. 2018. Ke květnu 2017 je návrh zákona projednáván ve vládě ČR.

MZ: V roce 2015 zpracovalo MZ v rámci Zdraví 2020 – Národní strategie ochrany a podpory zdraví a prevence nemocí „Akční plán Zvýšení dostupnosti, kvality a efektivity následné, dlouhodobé a domácí péče“, který byl spolu s ostatními akčními plány vzat vládou na vědomí dne 20. srpna 2015 usnesením č. 671. Podporu akčním plánům vyslovil i Výbor pro zdravotnictví Poslanecké sněmovny Parlamentu ČR dne 2. září 2015 a v souvisejícím usnesení č. 99. V roce 2016 zároveň probíhala četná setkání mezirezortní pracovní skupiny MPSV k řešení problematiky sociálně-zdravotního pomezí, která řešila úhrady za zdravotní péči v sociálních službách a návrh tzv. změnového zákona.

Opatření:

H1.1b) Na základě spolupráce s odbornou společností ČLS JEP podpořit koncepci rozvoje geriatrické péče v ČR.

Gestor: MZ

MZ: Spolupráce s Českou gerontologickou a geriatrickou společností ČLS JEP probíhala v rámci Dvouleté smlouvy o spolupráci mezi MZ a Regionální úřadovnou WHO pro Evropu na období 2014 – 2015 byla zpracována studie „Ekonomická analýza dlouhodobé lůžkové a terénní péče“ odevzdaná v září 2015. Studie spočívá v popisu současného stavu, monitoringu dat (spolupráce s Ústavem zdravotnických informací a statistiky ČR), případně indikátorů kvality (spolupráce s Centrem pro studium dlouhověkosti a dlouhodobé péče CELLO), dále v popisu současného systému financování dlouhodobé lůžkové a terénní péče. Studie se zabývá také dopady do praxe či srovnáním s vybranými zeměmi Evropského regionu. Hlavním výstupem studie jsou doporučení pro MZ a MPSV.

Opatření:

H1.1c) Na základě spolupráce s odbornou společností ČSPM (Česká společnost paliativní medicíny) podpořit koncepci rozvoje specializované paliativní péče v ČR včetně implementace do sociálních služeb.

Gestor: MZ

MZ: Na jednání s náměstkem pro zdravotní péči a zástupci České společnosti paliativní medicíny dne 14. 12. 2015 byla potvrzena spolupráce na vytvoření koncepce rozvoje specializované paliativní péče v ČR. Toto téma je jednou z oblastí podpory v rámci plánované Dvouleté smlouvy o spolupráci mezi MZ a Regionální úřadovnou WHO pro Evropu na období 2016 – 2017.

V roce 2016 byl realizován pilotní projekt Mobilní specializované paliativní péče (MSPP) odbornou společností pro paliativní medicínu a VZP ČR. Tento projekt pokračuje i v roce 2017. Je průběžně hodnocen jako velmi úspěšný. V roce 2017 by se jej měli účastnit i ostatní zdravotní pojišťovny. Projekt by měl být ukončen tím, že v seznamu zdravotních výkonů bude nově 'hradový kód pro poskytování paliativní péče v domácím prostředí, která bude hrazena z prostředků veřejného zdravotního pojištění. Pilotní projekt MSPP má plnou podporu MZ.

Specifický cíl H1.2: Nastavit systém péče o osoby s demencí včetně výcvikových programů a vzdělávání v této oblasti

Opatření:

H1.2a) Pokračovat v činnosti odborné pracovní skupiny pro zpracování národního plánu péče o osoby s demencí (tzv. Plánu Alzheimer), jehož součástí bude i vyčíslení finančních nákladů a jeho schválení vládou.

Gestor: MZ

MZ: Národní akční plán pro Alzheimerovu nemoc a další obdobná onemocnění na léta 2016 až 2019 byl přijat usnesením vlády č. 85 dne 3. 2. 2016. Hlavními oblastmi jsou mimo jiné např. zlepšení přístupu ke stanovení diagnózy a zajištění včasné a správné diagnózy syndromu demence, zvýšení podpory pro pečovatele, prevence v rámci zdravotních a sociálních služeb, zvýšení povědomí široké veřejnosti o onemocnění, výchova k ohleduplnosti vůči seniorům, vzdělávání pracovníků ve školství a veřejném sektoru apod.

Opatření:

H1.2b) Realizovat úkoly a opatření uložené Národnímu plánu péče o osoby s demencí (tzv. Plánu Alzheimer).

Gestor: MZ

MZ: MZ se podílí na realizaci opatření v Národním akčním plánu pro Alzheimerovu nemoc a obdobná onemocnění na léta 2016-2019. V roce 2016 byl podpořen projekt Informací a osvětové aktivity Diakonie pro laické pečující. Nepodařilo se splnit některé cíle – jedním z důvodů je i nespolupráce zainteresovaných odborných společností (např. u cíle „Poradenství v rámci lékárenské péče“, v rámci plnění Národního akčního plánu pro Alzheimerovu nemoc a obdobná onemocnění na léta 2016-2019 žádá MZ o prodloužení termínu).

Nepodařilo se plnit úkol 7.2 Vytvoření a aplikace destigmatizačních program v praxi (termín: průběžně, nejpozději do 2023), v tomto úkolu nebyl zaznamenán pokrok. Je plánováno otevření této problematiky v roce 2017 na jednání členů Komise pro neurodegenerativní onemocnění.

Současné jsou pro rok 2017 naplánovány projektové záměry a projekty s možností financování ESIF – např. na Vytvoření doporučených klinických postupů a koncepcí jednotlivých oborů, na podporu vzniku specializovaných center pro léčbu pacientů s Alzheimerovým onemocněním a obdobnými onemocněními.

MPSV: MPSV se podílelo na plnění opatření Národního plánu péče o osoby s demencí, které spadají do jeho gesce, např. 3.3 Podpora výkonu sociální práce na úradech obcí v přenesené působnosti a spolupráce na inter a multidisciplinární úrovni, 6.3 Posílení role odborně kvalifikovaného personálu v sociálních službách.

Specifický cíl H1.3: Podpořit rozvoj informačních a komunikačních technologií a služeb asistovaného života pro seniory v ČR

Opatření:

H1.3b) Splnit usnesení vlády č. 769 z 2011 a realizovat Koncepti rozvoje technologií a služeb asistovaného života pro seniory.

Gestor: MPSV

MPSV: Na konci roku 2016 zahájilo MPSV přípravu pro vytvoření podkladů a analýzy, podle které by byla vytvořena výzva na pilotní projekt pro využití asistivních technologií a vytvoření ideálního asistivního prostředí pro v domově pro seniory, domově se zvláštním režimem a chráněném bydlení. Analýza pro zjištění finančních prostředků na realizaci a příprava výzvy na pilotní projekt bude probíhat v roce 2017.

MV: MV, jako gestor a národní kontaktní bod pro programy EU, zřizuje na základě usnesení vlády č. 769 z roku 2011 každoročně zvláštní dotační titul na podporu zapojení, kde vypomáhá českým subjektům s finanční spoluúčastí v projektech zaměřených na informační společnost.

Opatření:

H1.3c) Standardizovat informační systémy v oblasti asistivních technologií po stránce technické a organizační.

Gestor: MPSV

MPSV: MPSV v rámci projektu „Podpora procesu v sociálních službách“ vytvořilo souhrnné materiály k asistivním technologiím. Jedná se o Vymezení pojmu asistivní technologie, jejich popis

a využitelnost v systému sociálních a zdravotních služeb a neformální péče. Výstupy také obsahují konkrétní návrhy pro možná využití jednotlivých technologií, zkvalitnění služeb a jejich ekonomické hodnocení v rámci ČR. Současně jsou zde doporučení a možná zaměření pro budoucí projekty a činnosti v oblasti asistivních technologií. Veškeré výstupy jsou k nalezení na webu projektu Podpora procesu v sociálních službách (<http://www.podporaprocesu.cz>).

Dále vznikla v rámci projektu „Podpora procesů v sociálních službách“ první část Informačního systému, který je analytickým nástrojem pro rozšíření povědomí o dostupnosti a možnostech poskytování sociálních služeb. Tento systém by měl přinést poskytovatelům a orgánům veřejné správy značné množství informací a dat o systému sociálních služeb a jejich možného zkvalitnění a dostupnosti, nebo vyvstávajících problémů. Současně je systém připraven pro druhou část, kdy v projektu Rozvoj systému sociálních služeb bude rozšiřován o veřejný portál, který by měl přinést značné usnadnění a zpřehlednění vyhledávání sociálních služeb a jiných druhů pomoci lidem v nepříznivé sociální situaci.

Opatření:

H1.3d) Podporovat zapojení do mezinárodních programů podporujících rozvoj asistivních technologií pro seniory prostřednictvím spolupráce mezi státní správou a akademickou a soukromou sférou a každoročně vyhodnocovat dosažený pokrok.

Gestor: MŠMT

MŠMT: Stěžejním programem podpory mezinárodní spolupráce ČR ve výzkumu a vývoji realizovaným ze strany MŠMT je program **INTER-EXCELLENCE**, schválený usnesením vlády ČR ze dne 2. května 2016 č. 393. Program přímo navazuje na postupně končící programy COST CZ, EUREKA CZ, INGO II, EUPRO II a KONTAKT II a v rámci celkem 6 pod-programů se zaměřuje na podporu aktivit financovaných ze strany MŠMT v rámci uvedených dobíhajících programů.

Co se týká příkladů projektů mezinárodní spolupráce ČR ve výzkumu a vývoji podporovaných v postupně končících programech, na které program INTER-EXCELLENCE navazuje, v rámci programu **EUREKA CZ** byl roku 2016 podporován projekt s názvem „*DITEX – Distanční textilie pro zajištění termofyziologického komfortu*“. Cílem projektu byl výzkum a vývoj nové generace produktů orientovaných na oblast péče o zdraví uplatněním 3D textilních struktur, které budou moci být využívány i v rámci domácí zdravotní péče a vytvoří perspektivní možnosti rozšíření nově koncipovaných funkčních výrobků pro zajištění životního standardu stárnoucí populace. V programu **COST CZ** je v letech 2015-2017 podporován projekt Mendelovy univerzity v Brně „*Gender dimenze implementace aktivního stárnutí v českém soukromém a veřejném sektoru ve srovnání se západními zeměmi*“. V programu **INGO II** je poté v letech 2016-2017 finančně podporován projekt s názvem „*Podpora účasti psychologů České republiky v řídicích orgánech mezinárodních společností oboru psychologie*“, spočívající v podpoře české účasti v Evropské federaci psychologických asociací, v rámci níž je ustanovena mj. i Stálá komise pro psychologii stáří a stárnutí.

ČR se prostřednictvím MŠMT zapojuje, do společných technologických iniciativ **ECSEL** (*Electronic Components and Systems for European Leadership*), v jejímž rámci MŠMT podporuje spolupráci veřejného výzkumného a podnikatelského sektoru v realizaci mezinárodních projektů výzkumu a vývoje se zaměřením na vestavěné počítačové systémy, mikro-elektroniku, nano-elektroniku a inteligentní systémy. Společná technologická iniciativa ECSEL je implementována prostřednictvím stejnojmenného společného podniku sídlícího v Bruselu, jehož členy jsou EU zastoupená Evropskou komisí, průmyslové asociace ARTEMISIA (*ARTEMIS Industry Association*) a AENEAS (*Association for European Nano-Electronics Activities*) a rovněž evropská technologická platforma EPoSS (*European*

Technology Platform on Smart Systems Integration). V rámci ECSEL jsou na roční bázi vyhlašovány výzvy k předkládání návrhů projektů, přičemž účast výzkumných organizací a podniků ČR, které v těchto výzvách uspějí, je kofinancována ze strany MŠMT.

Snaha reagovat na současný demografický vývoj charakteristický stárnutím populace se poté odráží i v agendě ECSEL a její pracovní plány definují zdraví a dobré životní podmínky jakožto jednu ze svých klíčových priorit. Společný podnik se tak ve své činnosti zaměřuje i na výzkum a vývoj v oblasti zdraví a stárnoucí populace s cílem zajistit možnosti kvalitní a dostupné péče pro stárnoucí populaci a umožnit jednotlivci, aby byl schopen se co nejdéle starat o své zdraví. Mezi takto podporované projekty ECSEL náleží také projekt „ASTONISH“ s názvem „*Advancing Smart Optical Imaging and Sensing for Health*“, jehož se z ČR účastní Vysoké učení technické v Brně společně s Institutem mikroelektronických aplikací s.r.o. Cílem projektu „ASTONISH“ je nabídnout řešení důležitých faktorů v péči o zdraví, jimiž jsou lepší a rychlejší diagnostika, screeningové kampaně, neinvazivní účinná léčba, zkrácení doby hospitalizace nebo umožnění starším generacím žít ve svých domovech, a to bez vysokých nároků na každodenní intenzivní osobní péči. Projekt je zaměřen předně na rozvoj inteligentní optické zobrazovací technologie, při níž se užijí spektrální zobrazovací vlastnosti viditelného světla s dosažením jednoduchého a spolehlivého systému zobrazování s nižšími náklady. Konkrétně by měl projekt „ASTONISH“ přispět ke zkrácení doby procedur, snížení dávek rentgenového záření a zvýšení intervenční úspěšnosti. Technologie vyvíjené v rámci projektu „ASTONISH“ umožní lékařům dlouhodobě monitorovat pacienty a rozpoznat jejich kardiovaskulární či metabolická rizika. Vědecké týmy v projektu „ASTONISH“ vyvíjí také inteligentní technologie pro automatickou detekci rakoviny kůže pomocí optické biopsie. Včasná detekce tohoto onemocnění tak bude moci zabránit šíření rakoviny, zvýšit prognózu pacienta a předejít hospitalizaci, popř. i psychickému trauma pacienta po stanovení diagnózy. Optické zobrazování představuje novou, slibně se rozvíjející technologii s velkým potenciálem pro zlepšení prevence nemocí, diagnostiky i léčby a zároveň představuje vhodnou technologii pro neinvazivní zobrazování buněk v těle.

V rámci aktivity na podporu **velkých výzkumných infrastruktur ČR** realizované MŠMT je kromě provozních nákladů velkých výzkumných infrastruktur zabezpečována rovněž jejich integrace do mezinárodních struktur.

Velkou výzkumnou infrastrukturou svým zaměřením spadající do kategorie kapacit podílejících se na adresování problematiky stárnutí populace je velká výzkumná infrastruktura SHARE-CZ.

Velká výzkumná infrastruktura **SHARE-CZ** je českým národním uzlem panevropské výzkumné infrastruktury SHARE (*Survey of Health, Ageing and Retirement in Europe*), která představuje multidisciplinární, mezinárodní, longitudinální databázi mikrodát o zdraví, socioekonomickém postavení, sociálních a rodinných vazbách a dalších tématech více než 85 000 osob z celkem 20 evropských zemí ve věku 50+ let a jejich partnerů. Výsledkem je unikátní a volně přístupný soubor dat poskytující rozsáhlé informace o stavu, historii a budoucím vývoji české a evropské společnosti. SHARE umožňuje výzkumným pracovníkům a orgánům státní správy porozumět důsledkům demografických změn a formulovat optimální opatření v oblasti veřejných výdajů, pracovního trhu, zdravotního či penzijního systému.

Od roku 2004 je SHARE longitudinálním (panelovým) sběrem dat, opakujícím se každé 2 roky. Hlavním cílem projektu SHARE je vytvoření dotazníku zaznamenávajícího informace o 6 000 respondentech ve věku 50+ let a jejich partnerech v každé zemi, každé 2 roky provést sběr dat o týchž jedincích, uchovávat nasbíraná data a dokumentaci a prostřednictvím uživatelsky vstřícné a bezplatné databáze jí volně zpřístupnit všem uživatelům. Projekt SHARE kombinuje 3 jedinečné a inovativní přednosti. Je harmonizován napříč evropskými státy, je mezioborový a je longitudinální.

SHARE poskytuje publikace o metodologii a datech, každoročně organizuje mezinárodní konference, semináře, uživatelské konference a letní školy na úrovních hlavního koordinátora SHARE-ERIC i jednotlivých národních uzlů.

V ČR spolupracuje SHARE-CZ s Ministerstvem práce a sociálních věcí, Expertní komisí pro penzijní reformu vlády ČR a s více než 20 vysokými školami a výzkumnými ústavy. Výzkumní pracovníci působící v SHARE-CZ dále spolupracují s předními výzkumnými projekty na téma stárnutí populace – HRS (*Health and Retirement Study*), ELSA (*English Longitudinal Study of Ageing*) a RAND Center for the Study of Aging – a s mezinárodní výzkumnou komunitou pro udržení nejvyšší kvality výzkumu, srovnatelnosti dat s ostatními průzkumy, metodologie a pro používání inovativních technologií sběru dat a jejich šíření.

Budoucí vývoj SHARE-CZ zahrnuje mj. sběr biomarkerů, napojení dat na oficiální statistická data, vývoj nových modulů (např. užití času a životní historie), uživatelsky vstřícnou databázi easySHARE pro studenty, národní dotazníky sestavené externími výzkumníky, nové přístupy k dotazování mezi hlavními vlnami sběru dat, dále také hodnocení a vývoj indikátorů fyzického a mentálního zdraví či vytvoření databáze penzijních nároků a Evropských indikátorů chudoby a mnoho dalších aktivit. Institucí zastřešující velkou výzkumnou infrastrukturu SHARE-CZ je Národohospodářský ústav AVČR, v. v. i. Velká výzkumná infrastruktura SHARE-CZ byla schválena usnesením vlády ČR ze dne 21. prosince 2015 č. 1066 k poskytování účelové podpory MŠMT v letech 2016-2019. Je rovněž integrální součástí výčtu velkých výzkumných infrastruktur provozovaných v oblasti sociálních a humanitních věd v rámci „*Cestovní mapy ČR velkých infrastruktur pro výzkum, experimentální vývoj a inovace pro léta 2016 až 2022*“.

Specifickým nástrojem podpory mezinárodní spolupráce ČR ve výzkumu a vývoji je **česko-norský výzkumný program** financovaný v rámci Finančního mechanismu EHP/Norsko v jisté paralele s Evropskými strukturálními a investičními fondy. Finanční mechanismus EHP/Norsko přispívá ke snižování socioekonomických rozdílů v rámci Evropského hospodářského prostoru na principu implementace politiky soudržnosti EU. Cílem programu je zintenzivnit spolupráci v česko-norské bilaterální relaci, a to v oblastech zdraví, životního prostředí a společenských a humanitních věd formou poskytování finanční podpory projektům základního a aplikovaného výzkumu realizovaným výzkumnými organizacemi a/nebo malými a středními podniky.

Ve výzvě **česko-norského výzkumného programu**, jejíž výsledky byly vyhlášeny v roce 2014, byly podpořeny projekty s dobou realizace do roku 2017, mezi něž patří např. i projekt Ústavu experimentální medicíny AVČR, v. v. i. „*Biomateriály a kmenové buňky v léčbě iktu a míšního poranění*“. Výsledky projektu přispějí k identifikaci účinných léčebných strategií s translačním potenciálem uplatnitelným v klinické léčbě cévní mozkové příhody nebo míšního poranění a pro oba tyto typy onemocnění budou vyvinuty specifické metody neurorehabilitace. Hlavním cílem dalšího podporovaného projektu „*Vládnutí, sociální investice a sociální inovace v oblasti služeb denní péče v ČR a Norsku*“, jehož řešitelem je Masarykova univerzita, je prozkoumat a vysvětlit rozdílné a podobné aspekty diskurzů a strategií klíčových aktérů politik a služeb péče o seniory v kontextu aktuálních omezení a širších změn na trhu práce, sociálního státu a ekonomického cyklu.

MV: Program CIP ICT-PSP již skončil a v současné době má MV v gesci pouze evropský program CEF (Connecting Europe Facility) – část telekomunikací, který ve svých pracovních programech nemá výzvy, které by se týkaly výhradně stárnutí populace či asistovaného života pro seniory. Po skončení programu CIP ICT-PSP (od roku 2014) podpora této oblasti pokračuje v rámci programu Horizont 2020, v části Společenské výzvy – zdraví, demografická změna a dobré životní podmínky. Gestorem programu Horizont 2020 je MŠMT.

Opatření:

H1.3e) Projednat možnosti zapojení a finanční spoluúčasti ČR do Společného programu aktivního a asistovaného žití („Active and Assisted Living Joint Programme“, AAL 2).

Gestor: MŠMT

MŠMT: ČR se prozatím do *Společného programu aktivního a asistovaného žití* (Active and Assisted Living Research and Development Programme) nezapojila. Program navazuje na program AAL (Ambient Assisted Living Joint Programme), který byl realizován v období 2008-2013. Účelem programu je realizace inovačních řešení v oblasti informačních a komunikačních technologií umožňujících nezávislé a důstojné stáří, přispívajících k udržitelnému rozvoji péče o občany a zajišťujících nové ekonomické příležitosti pro evropský průmysl. Cílem programu AAL je pomocí informačních a komunikačních technologií podpořit aktivní a zdravé stárnutí a zabezpečit lepší podmínky pro starší občany (samostatnost, účast na společenském životě) a jejich pečovatele a snížit tím náklady poskytované na zdravotní a sociální péči. Ve srovnání se svým předchůdcem by se měl nynější program AAL mnohem více zaměřovat i na prevenci, screening a včasnou diagnózu, péči a léčbu. Má rovněž efektivněji zapojit koncové uživatele do fáze výzkumu a vývoje a odstranit tím značnou překážku inovací. Vyšší míry koordinace by mělo být dosaženo i s tematicky souvisejícími iniciativami, především s Evropským inovačním partnerstvím rozvíjeným v oblastech souvisejících s aktivním a zdravým stárnutím (European Innovation Partnership for Active and Healthy Ageing).

Eventualita přistoupení ČR k programu AAL je průběžně analyzována. Aktuálně jsou zejména očekávány výstupy průběžného hodnocení programu ALL realizovaného Evropskou komisí, které by mělo být dokončeno v 1. čtvrtletí roku 2017. Problematickým aspektem programu AAL se aktuálně jeví skutečnost, že Velká Británie, Francie a Německo na programu AAL přestaly participovat a nezapojují se tak již do výzev v rámci programu AAL vyhlášených. Efektivita programu AAL je aktuálně vyhodnocována Evropskou komisí. MŠMT bude proto při zvažování vstupu do programu AAL vycházet předně z výstupů evaluace realizované Evropskou komisí a rovněž z míry zapojení nejvýznamnějších členských států EU do programu.

Nicméně ČR prostřednictvím MŠMT se v přímé návaznosti na posílení alokace rozpočtových prostředků na mezinárodní spolupráci ČR ve výzkumu a vývoji od roku 2017 začalo zapojovat do **iniciativ Společného programování**, a od roku 2017 se bude jakožto poskytovatel podpory účastnit jednotlivých vyhlášených výzev a podporovat tím zapojení výzkumných subjektů ČR do věcně příslušných projektů. Pilotním zapojením ČR v iniciativách, které souvisí s problematikou stárnutí populace, a které bylo možno realizovat ihned zkraje roku 2017, je zapojení MŠMT do iniciativy Neurodegenerativní onemocnění (*Joint Programme Neurodegenerative Disease Research*) a výzvy s názvem „*Multinational research projects for Pathway Analysis across Neurodegenerative Diseases*“. S ohledem na tematické zaměření ostatních iniciativ Společného programování lze očekávat podporu výzkumu a vývoji v oblasti stárnutí populace rovněž po postupném zapojení ČR do iniciativ „*Zdravá výživa pro zdravý život*“ (*A Healthy Diet for a Healthy Life*) a „*Delší a lepší život*“ (*More Years, Better Lives*).

Specifický cíl H1.4: Rozvíjet sociální práci v obcích se zvláštním důrazem na venkovské oblasti, ve kterých hrozí riziko sociálního vyloučení seniorů

Opatření:

H1.4 a) Zpracovat návrh zákona o sociální práci, který stanoví minimální úroveň kvality sociální práce jako profese a zvýší její prestiž. Gestor: MPSV

MPSV: MPSV v roce 2016 intenzivně pracovalo na přípravě zákona o sociálních pracovnících, respektive na přípravě věcného záměru zákona o sociálních pracovnících. V roce 2016 byl jeho návrh postoupen do mezirezortního připomínkového řízení a po jeho vypořádání byl předložen k projednání vládě ČR, respektive Legislativní radě vlády ČR. Návrh věcného záměru zákona byl projednán v jednotlivých pracovních komisích Legislativní rady vlády ČR, z nichž vyplynul požadavek na jeho doplnění.

Specifický cíl H1.5: Otevřít pobytové sociální služby komunitě tak, aby se senioři žijící v takovýchto zařízeních nestali skupinou vyloučenou ze společnosti

Opatření:

H1.5a) Prostřednictvím osvěty a sběru příkladů dobré praxe podporovat poskytovatele sociálních služeb k větší otevřenosti těchto služeb širší veřejnosti.

Gestor: MPSV

MPSV: V rámci jednání s poskytovateli sociálních služeb či v rámci udělování záštit nad aktivitami poskytovatelů sociálních služeb je Ministerstvo práce a sociálních věcí podporuje k větší otevřenosti těchto služeb širší veřejnosti.

Strategický cíl H2: Zvýšit informovanost neformálních pečujících, kteří využívají svůj maximální potenciál jak ve svém zaměstnání, tak v rámci péče o své blízké

Specifický cíl H2.1: Téma podpory pečujících osob zohlednit při budoucí standardizaci činností sociální práce s cílem zkvalitňovat podmínky pro pečující rodinné příslušníky a motivovat je k účasti na péči o své starší rodiče

Opatření: H2.1b) Konceptně se zabývat otázkou podpory neformálně pečujících v situaci, kdy pečují o osobu blízkou, závislou po přechodnou dobu na péči jiné osoby v jejím domácím přirozeném prostředí, pokud spolu nežijí ve společné domácnosti, a to včetně podpory finanční a legislativní:

- zabývat se zřízením institut pečovatelského volna
- usnadnit návrat do zaměstnání pro osoby nad 50 let pečujících o osobu blízkou podobně jako u rodičovské dovolené
- vyhodnotit oblast příspěvku na péči

Gestor: MPSV

MPSV: MPSV v roce 2016 zahájilo realizaci projektu „Systémová podpora sociální práce v obcích“. V rámci projektu budou ověřeny typové pozice sociálních pracovníků – koordinátor podpory a terénní sociální pracovník. Jedná se o typové pozice, které jsou založeny na práci v terénu, z nichž terénní sociální pracovník se zaměřuje na vyhledávání jednotlivců, skupin, případně komunit sociálně vyloučených nebo sociálním vyloučením ohrožených, poskytování sociálního poradenství a dalších činností sociální práce a koordinátor podpory se zaměřuje na dlouhodobější poskytování intervencí a individuální sociální práci, přičemž i v jeho náplni je depistáž, tj. vyhledávání osob, jednotlivců, případně komunit, které buď z preventivních, nebo kurativních důvodů potřebují podporu formou sociální práce. Tyto typové pozice budou ověřovány od roku 2017 ve spolupráci s patnácti obcemi, ve

kterých v této souvislosti dojde k navýšení personálního zajištění výkonu činností sociální práce. Zvyšuje se tak dostupnost sociální práce v územích obcí, tedy dostupnost sociálního poradenství klientům sociálních pracovníků, a to i potencionálním, včetně pečujících osob.

Pečovatelské volno

Legislativně byla v roce 2016 otázka tzv. pečovatelského volna řešena vypracováním návrhu zákona, kterým se mění zákon o nemocenském pojištění, ve znění pozdějších předpisů, a další související zákony. Uvedený návrh zákona schválila vláda svým usnesením dne 8. 2. 2017. Nyní je návrh projednáván v PSP ČR (ST 1029).

Novelou se zavádí nová dávka nemocenského pojištění – dlouhodobé ošetřovné, jejímž účelem je především napomoci odstranit překážky, které omezují nebo znemožňují pečovat o rodinné příslušníky v domácím prostředí, u nichž dojde k takovému zhoršení zdravotního stavu, že po určitou dobu nezbytně potřebují péči další osoby, a dále poskytnout nemocensky pojištěným osobám přiměřenou náhradu za ztrátu příjmu z výdělečné činnosti, která musela být z důvodu potřeby péče o blízkou osobu přerušena.

Okruh oprávněných osob, kterým při splnění stanovených podmínek může nárok na tuto dávku vzniknout, je v návrhu zákona vymezen poměrně široce, aby bylo zajištěno, že tzv. širší rodina bude schopna svým členům takovou pomoc a péči poskytnout.

V zákoníku práce se stanoví, že zaměstnavatel může udělit písemně souhlas s nepřítomností zaměstnance v práci po dobu poskytování dlouhodobé péče; poskytování dlouhodobé péče bude tedy záviset na dohodě se zaměstnavatelem. Zaměstnanec je po dobu péče chráněn před výpovědí a po skončení péče má právo návratu na původní práci a pracoviště. Doba poskytování dlouhodobé péče se pro účely dovolené posuzuje jako výkon práce.

Příspěvek na péči

V roce 2016 byla připravována novela zákona o sociálních službách. Na podporu pečujících osob je v této novele navrženo zvýšení částky příspěvku na péči u osoby závislé ve st. IV, o kterou pečují osoby blízké nebo asistenti sociální péče v domácím prostředí, a to o 6 000 Kč měsíčně (z dosavadní částky 13 200 Kč na 19 200 Kč). Dalším navrhovaným opatřením je nezastavování výplaty příspěvku při nástupu příjemce příspěvku na hospitalizaci; výplata se ponechává ještě po dobu dvou kalendářních měsíců od hospitalizace příjemce příspěvku v případech, kdy příjemci příspěvku poskytuje pomoc osoba blízká nebo asistent sociální péče. Novelu zákona s uvedenými opatřeními schválila vláda dne 29. 3. 2017, nyní pokračuje legislativní proces v PSP ČR (ST 1081).

IV. Příloha č. 2, Plnění NAP krajskými úřady a magistráty statutárních měst Prahy, Brna, Plzně a Ostravy

Většina krajů ČR včetně hlavního města Prahy vychází při realizaci politiky přípravy na stárnutí populace z koncepčních materiálů oblasti sociální (rozvoj a podpora sociálních služeb, vyrovnávání příležitostí osob se zdravotním postižením, podpora všeobecné mobility), zdravotnictví a péče o zdraví obyvatel, prevence kriminality či dopravní obslužnosti. Jihomoravský, Královéhradecký, Olomoucký a Pardubický kraj vychází zároveň z koncepce a dotačních programů prorodinné politiky,

v případě Kraje Vysočina výslovně z *Koncepce rodinné a seniorské politiky Kraje Vysočina pro období 2017 – 2021*.

Doposud v krajích nebyly přijaty koncepce či akční plány vztahující se konkrétně k přípravě na stárnutí v rámci příslušného kraje. Naopak u statutárních měst se již s těmito strategickými materiály setkáváme, např. *Akční plán stárnutí na území města Plzně na léta 2017 – 2018* či *Plán aktivního stárnutí ve městě Brně*. Všechny kraje ČR i hlavní město Praha však v roce 2016 podepsaly memorandum s Ministerstvem práce a sociálních věcí ČR o spolupráci v rámci ESF projektu „*Implementace politiky stárnutí na krajské úrovni.*“, kde jedním z dílčích cílů projektu je ve spolupráci s příslušnými krajskými úřady připravit akční plány stárnutí pro jednotlivé kraje.

Z hlediska projektů na podporu seniorské populace, ochrany jejich práv, vzdělávání, zaměstnávání, mezigenerační spolupráce, zdraví a kvality prostředí pro život seniorů napříč kraji se již etablují příklady, které získávají charakter téměř celorepublikového působení. Můžeme uvést projekt *Senior Pas*, v rámci kterého jsou nabízeny slevy zaměřeny na zdravotnictví, lázeňství, wellness, cestování, stravování, ubytování, vzdělání, muzea, galerie, ale i spotřební nákupy. Do projektu *Senior Pas* je zapojeno 7 krajů: Jihočeský, Jihomoravský, Královéhradecký (s více jak 6 tis. zapojenými seniory), Olomoucký, Pardubický, Ústecký, Vysočina. Dalším z opatření, které spojuje drtivou většinu krajů i měst, je především snaha o poskytnutí bezbariérové dopravy a kvalitní dopravní obslužnosti ve spolupráci s krajskými dopravci. Konkrétním sjednocujícím prvkem v této oblasti je navyšování počtu nízkopodlažních vozů a finanční podpora slev na jízdném pro seniory v rámci IDS (např.: Královéhradecký, Moravskoslezský, Olomoucký kraj a Vysočina), popřípadě jízdné zdarma pro seniory nad 70 let ve statutárních městech (Brno, Ostrava).

V krajích jsou ročně realizovány další desítky opatření a podpořených činností a projektů s více či méně charakteristickým rázem v jednotlivých regionech. Následuje výčet konkrétních příkladů dobré praxe v jednotlivých krajích a statutárních městech:

Jihočeský kraj

A. Realizace politiky přípravy na stárnutí v České republice

- Dotační program na podporu sociálních služeb mj. pro seniory s celkem 21 184 924 Kč.
- V pracovních skupinách kraje aktivní zapojování zástupců uživatelů vč. seniorů.
- *Krajská rada seniorů*, která sdružuje 28 organizací seniorů, je v činnosti podporována krajskou samosprávou finančním příspěvkem 140 tis. Kč.

B. Zajištění a ochrana lidských práv starších osob

- Celostátní konference *Sociální služby v České republice a v Evropě*, jež reagovala na aktuální poptávku po informacích ohledně systémů a poskytování sociálních služeb, jejich kvalitě a dostupnosti. Konference se účastnilo celkem 363 osob a vystoupili také zahraniční odborníci ze sociální oblasti (Finsko, Itálie, a další)
- Byla vybudována a provozována 4 kontaktní místa (České Budějovice 2x, Prachatice, Písek) – *Senior Pointy*.
- S projektem *Senior Pas* realizace roadshow v 7 bývalých okresních městech kraje, tzv. *Seniorské hrátky* - akce cílena především na zdravotnickou problematiku, dluhové poradenství, informace o projektech *Senior Point* a *Senior Pas*. Zároveň i získání zpětné vazby seniorů na seniorskou politiku kraje a na poskytované služby.
- *Preventisté PČR* - Krajské ředitelství policie JČK i strážníci Městských policií ve vybraných obcích navštěvovali s vlastními preventivními programy seniory v domovech s pečovatelskou

službou, domovech pro seniory, i v klubech pro seniory. S touto skupinou řešili nejčastější téma „*Jak se nestát obětí trestného činu či přestupku*“.

- Kraj reflektuje specifické potřeby seniorů na svých webových stránkách, kde umožňuje textové informace občanům/seniorům nechat přečíst, za použití tlačítka „*Přečíst*“.

C. Celoživotní učení

- Jihočeská Univerzita v rámci celoživotního vzdělávání zaštiťuje *Univerzitu třetího věku*.

E. Dobrovolnictví a mezigenerační spolupráce

- Dotačním programem podpora služeb nedefinovaných v zákoně č. 108/2006 Sb., o sociálních službách v celkové alokaci 4,5 mil. Kč, např. Projekt Centra sociální pomoci Vodňany „*Jak pochopit stáří*“; projekt Klubu KARDIO Tábor, z. s. „*Organizace a zajištění pravidelných svépomocných volnočasových aktivit zdravotně postižených a seniorů*“; projekt Domovů KLAS, o.p.s. „*Podpora aktivit a integrace seniorů na Vltavotýnsku*“; projekt Otevřená OKNA, z. ú. „*D-klub - dobrovolnictví v domově pro seniory*“ apod.

H. Péče o seniory s omezenou soběstačností

- Dotační program 1,3 mil. Kč cílený na podporu a zkvalitnění zdravotní péče o nevléčitelně nemocné, včetně podpory rodin těchto nemocných a podporu osobám pečujícím.
- 209 000 Kč na podporu terénní pečovatelské služby, sociálně aktivizačních činností pro seniory a osoby se zdravotním postižením.

Jihomoravský kraj

B. Zajištění a ochrana lidských práv starších osob

- Podpora projektu *Senior Point*, který realizuje řadu kontaktních míst a vyškolených pracovníků poskytujících informace. Součástí je také bezplatná právní a finanční poradna, možnost použití PC s internetem, časopisy věnované seniorům. Projekt Senior Point si klade za cíl mj. komunikaci s úřady a institucemi.

C. Celoživotní učení

- V individuálních dotacích a dotačních programech v oblasti rodinné politiky pro NNO a obce podpora vzdělávání seniorů v místě jejich bydliště - projekt *Aktivní senior pro 21. století*, který realizuje Asociace center pro rodinu.

E. Dobrovolnictví a mezigenerační spolupráce

- Projekt na podporu mezigeneračního dialogu na školách prostřednictvím výukových programů. Pro programy byla používána metodická příručka, jak téma života seniorů začlenit do školních vzdělávacích plánů. Zapojeni i senioři z domovů pro seniory, kteří následně těmito programy provázeli žáky okolních škol.
- Podpora *Klubů aktivních seniorů (KLASŮ)*, aktivizační program, vzdělávání seniorů a jejich dobrovolnická činnost, zajišťuje pravidelná setkávání seniorů na dané téma. Projekt vychází z rakouského vzdělávacího programu LIMA (Kvalita života ve stáří), podle vzoru studie SIMA (Samostatnost ve stáří) profesora Oswalda, Universitat Erlangen.
- Podpora projektu *Trojlístek* - zprostředkování kontaktu mezi náhradními babičkami a rodinami s dětmi.
- Formou individuální dotace projekt *Sousedé plus*, který má za cíl na principu tzv. časové banky vybudovat síť mezigeneračních dobrovolnických center.

F. Kvalitní prostředí pro život seniorů

- Web rodinné politiky JMK pamatuje na seniory tím, že obsahuje verzi pro slabozraké, má také sekci pro aktivity v oblasti aktivního stárnutí.
- Pilotní realizace auditu family friendly community, který v sedmi obcích umožnil zapojení seniorů do spolupráce s místními samosprávami pro rozvoj pro-rodinného klimatu v obcích.
- Finanční podpora Rady seniorů ČR pro Jihomoravský kraj a jejich poradenství pro seniory.

Karlovarský kraj

B. Zajištění a ochrana lidských práv starších osob

- Seminář „Senior v online prostředí“ se zaměřením na zneužití osobních údajů apod.

C. Celoživotní učení

- Konference na téma „Sdílená péče o seniory v Karlovarském kraji“

G. Zdravé stárnutí

- Finanční podpora z Fondu na podporu NNO. Podpořeno celkem 9 seniorských organizací, celkem rozděleno 200.000,- Kč. Součástí jsou i programy na podporu zdravého životního stylu seniorů.

Královéhradecký kraj

A. Realizace politiky přípravy na stárnutí v České republice

- Poradním a iniciativním orgánem Rady Královéhradeckého kraje a současně pro zapojení seniorů do spolurozhodování je *Komise Rady KHK pro řešení problematiky seniorů*.

B. Zajištění a ochrana lidských práv starších osob

- V rámci projektu „Vybrané aktivity ve prospěch seniorů v Královéhradeckém kraji“, podpořeného z Dotačního programu na podporu samosprávy v oblasti stárnutí MPSV, vyhotovení a distribuci publikace *Chci zůstat doma*. Publikace obsahuje mj. témata svéprávnosti, informace o finančním zabezpečení seniora a jeho pečovateli, doporučení pro zajištění bezpečí domova apod.
- Kraj podporuje služby odborného sociálního poradenství *Sítě veřejně podporovaných sociálních služeb* v KHK. Dlouhodobě podporuje také činnost *poradny Rady seniorů ČR*.
- Úřad aktivně ověřuje možné poskytování sociálních služeb bez oprávnění. V rámci prevence jsou informace k registraci poskytovatele sociálních služeb zveřejněny na webu kraje.

C. Celoživotní učení

- Zapojení kraje do akce *Týdny vzdělávání dospělých®*. Kraj vynaložil na realizaci TVD cca 177 tis. Kč. Akce přilákaly téměř 2400 účastníků a účastnic.
- Na území kraje realizováno: *S počítačem v každém věku*: 1 žák - 1 senior základy počítačové gramotnosti; *Poradím si s financemi i já*: kurz pro seniory, základy finanční gramotnosti-využití internet bankingu, ochrana proti zneužití platební karty.

E. Dobrovolnictví a mezigenerační spolupráce

- V rámci projektu „Vybrané aktivity ve prospěch seniorů v Královéhradeckém kraji“ realizoval kraj: Kreativní rodinné předvánoční dílny pro obyvatele Domova u Biřičky a jejich blízké, přátele a zaměstnance. Akce se uskutečnily v Hradci Králové dne 12. prosince s počtem účastníků 67 osob a v Chlumci nad Cidlinou 20. listopadu s počtem 17 účastníků.

- Doprovodný program pro seniory v rámci rodinného festivalu *Play fair*, bubenický workshop, loutkové představení, sebeobrana pro seniory a v dřevěné dílně hry cool wood.
- Informační podpora probíhajících soutěží: *Mladí fotografují památky* - zapojení seniorů pamětníků (příběhy, upozornění na zajímavé objekty atd.); *Najdi svého veterána* – rozhovory s novodobými veterány, s veterány 2. sv. války; *Svět očima dětí* – zachycení mezigeneračních vztahů- literárně, výtvarně, filmově.
- Projekt nadace Tesco - návštěvy žáků v DD s programem a výstupy; besedy apod.

F. Kvalitní prostředí pro život seniorů

- Kraj každoročně uděluje cenu za přínos v sociálních službách. Již potřetí bylo udílení ceny spojeno s oslavou *Mezinárodního dne seniorů*.
- Kraj přímo participuje na organizování volnočasových a kulturních akcí pro seniory a rodiny s dětmi, např. akce: *3. mezinárodní sportovní hry seniorů 2016*, pořádání *3. ročníku plaveckých závodů seniorů KHK*, pořádání *IV. ročníku sportovních her seniorů KHK 2016*.
- V rámci projektu „*Nedáme se*“, realizovaného za finanční podpory MVČR, se uskutečnil seminář (6 hodin) pro odbornou veřejnost pracující s cílovou skupinou seniorů. Seminář se věnoval tématu domácího násilí na seniorech. V obcích KHK 10 představení, kterých se zúčastnilo 296 seniorů.
- Informační osvětová kampaň v časopise Senior Pas: osvěta v oblasti prevence kriminality, možnosti využívání sociálních služeb při péči o seniora, možnosti využití dávkového systému, adresář proseniorských služeb, adresář poskytovatelů slev.

H. Péče o seniory s omezenou soběstačností

- Navýšení počtu lékařů zabývajících se gerontologickou problematikou nebo majících atestaci z medicíny dlouhodobé péče
- Meziročně stoupla podpora terénních služeb (pečovatelská služba a osobní asistence) z veřejných zdrojů cca o 6,3 mil. Kč.

Liberecký kraj

A. Realizace politiky přípravy na stárnutí v České republice

- Implementace opatření do *Programu rozvoje Libereckého kraje 2014-2020*, cíl B3a.5 – *Zajistit pro osoby se zdravotním postižením podmínky pro integraci do společnosti a zabezpečit důstojný život seniorů*
- V kraji realizují svoji činnost Krajská rada seniorů, kluby seniorů atd.

B. Zajištění a ochrana lidských práv starších osob

- Odbor sociálních věcí poskytuje v pravidelných čtvrtletních intervalech informace o zahájených správních řízeních ve věci neregistrovaných sociálních službách.

C. Celoživotní učení

- VU3V je aktivita v oblasti seniorské výuky, která zpřístupňuje vzdělávání označované jako Univerzita třetího věku (U3V) těm zájemcům, kteří se z různých důvodů nemohou nebo nechtějí účastnit prezenčního studia U3V v sídlech vysokých škol nebo univerzit.
- Realizace kurzů: *Nebojte se počítače a internetu; Moderní senior aneb Začít není nikdy pozdě*. Celkem cca 320 účastníků.
- V rámci Krajského akčního plánu rozvoje vzdělávání Libereckého kraje I. byly definovány obecné cíle „*Zvýšit úroveň dalšího profesního vzdělávání na školách*“ a „*Zaměřit se v dalším*

profesním vzdělávání i na cílovou skupinu 50+“ a dílčí cíle směřované mj. obecně i na skupinu dospělých, případně seniorů.

- Realizován projekt *Akademie pro seniory LK*. Projekt poskytne lidem v postproduktivním věku (senioři) odborné studium ve všech uměleckých oborech (hudební, výtvarný, taneční a literárně-dramatický) pro aktivní přístup k životu a posílení jejich duševní i fyzické kondice.

E. Dobrovolnictví a mezigenerační spolupráce

- Putovní výstava se seniorskou tematikou *„Andělé mezi námi“*, jež zachycovala s úsměvem na tváři obyvatele Domova důchodců ve Velkých Hamrech na fotografiích.

F. Kvalitní prostředí pro život seniorů

- Na obecní úrovni komunitní plánování sociálních služeb, kde jsou ustanoveny pracovní skupiny pro problematiku seniorů, v součinnosti se seniory, náměty předávané na kraj.
- Poradna pro seniory krajské ombudsmanky (náměstkyně pro sociální oblast).

H. Péče o seniory s omezenou soběstačností

- Byl otevřen plně funkční kamenný lůžkový hospic s kapacitou 28 lůžek. Celková částka rekonstrukce budovy hospice byla 108,4 mil.
- Kraj je partnerem projektu – *„Pečovatelská služba – příležitost pro život doma“* Institutu sociální práce, který je zaměřen na vzdělávání, rozvoj a metodickou podporu pečovatelských služeb a zároveň nabízí vzdělávání a podporu pracovníkům obcí a kraje. Cílem je umožnit i osobám s vyšším stupněm závislosti co nejdéle setrvat v domácím prostředí
- Konference na téma *„Sdílená péče o seniory v Libereckém kraji“*, které se zúčastnilo přes 80 zástupců sociálních odborů měst v kraji, terénních služeb sociální péče, domácí zdravotní péče, hospicové péče a dalších.

Moravskoslezský kraj

A. Realizace politiky přípravy na stárnutí v České republice

- Spolupráce s Krajskou radou seniorů v MS kraji.

B. Zajištění a ochrana lidských práv starších osob

- Bylo vedeno 10 správních řízení na základě podezření z poskytování sociálních služeb bez oprávnění, z toho 5 jich bylo v roce 2016 ukončeno a byla uložena sankce ve výši 500.00 Kč.

C. Celoživotní učení

- Muzeum Beskyd Frýdek-Místek, p. o. nabízí studia na *Seniorgymnáziu*. Absolventi Seniorgymnázia mohou pokračovat v senior klubu. V roce 2016 bylo uskutečněno 51 přednášek s účastí 1.875 posluchačů z řad seniorů.
- Muzeum Novojičínska, příspěvková organizace nabízí přednášky z různých vědních oborů (historie, etnografie, botaniky a dalších) pod názvem *Muzejní škola (nejen) pro seniory*. V Novém Jičíně v roce 2016 navštívilo 9 podzimních přednášek 70 účastníků, v Muzeu a pamětní síni Sigmunda Freuda v Příboře navštívilo 11 přednášek 71 účastníků.
- Muzeum ve Frenštátě pod Radhoštěm, pobočka Muzea Novojičínska, příspěvkové organizace pořádá pravidelná měsíční dopolední setkání v muzeu pro seniory s názvem *Čtvrtečníci*. V roce 2016 se přednáškového cyklu (7 přednášek) zúčastnilo 179 návštěvníků. Muzeum dále realizovalo dva samostatné programy pro seniory - *Stopy slavných rodáků (Životní osudy Albína Poláška)* a *Svatý Martin a ti druzí*.

E. Dobrovolnictví a mezigenerační spolupráce

- Projekt *Počteníčko s babičkou*, finanční spoluúčast, senioři dochází do zdravotnických zařízení – komunikace, četba.
- Finančně podpořen částkou 90.000 Kč projekt spolku Společnost senior, z.s., a to na vydávání XVIII. ročníku čtvrtletníku pro starší generaci s názvem *SeniorTip*. Jedná se o periodikum, které přináší informace z kultury, historie i zájmové činnosti. Časopis je distribuován zdarma a je k dispozici na obecních úřadech, informačních centrech ale také v elektronické podobě na www.seniortip.cz.
- V rámci aktivit středních, zejména zdravotnických, škol realizovány k tématu seniorů různé projekty a akce, např. *Dny seniorů, Zdravý senior, Svátek seniorů*.
- Rada kraje podpořila individuální dotací aktivitu *Hodinový vnuk*. Ta byla postavena na dobrovolnictví mládeže, která docházela předčítat seniorům do nemocnic.
- Akce v rámci Festivalu *OČIMA GENERACÍ* v Moravskoslezském kraji.
- Střední školy se zdravotnickými a sociálními obory pořádají přednášky a besedy včetně rekvalifikačních kurzů pro rodinné příslušníky pečující o seniory.
- Muzeum Těšínska, příspěvková organizace, pobočka v Havířově, realizovala besedy pamětníků války (M. Salomonovič, A. Auerbach, L. Eliáš a další) s žáky základních a středních škol. Klub Muzea Těšínska čítá 150 členů a přispívá k mezigeneračnímu setkávání.

F. Kvalitní prostředí pro život seniorů

- *Nordic Walking seniorů* - finanční podpora v rámci individuální dotace. Akce byla zaměřena na širokou veřejnost (zejména seniory) s cílem ukázat a vyzkoušet si Nordic Walking v praxi.

G. Zdravé stárnutí

- Kraj uspořádal konferenci *Křižovatky dnešního ošetřovatelství* s účastí odborné veřejnosti a *Konferenci pečujících osob a hospicová péče*.
- V rámci dotačního programu „Podpora sportu v Moravskoslezském kraji“ byla vyhlášena nově priorita „Podpora pravidelné činnosti a akcí pro handicapované a seniory v MS kraji“.

H. Péče o seniory s omezenou soběstačností

- MSK vyhlásil dotační program zaměřený na paliativní a hospicovou péči, pro období 2016 - 2017 (předpoklad 2,5 mil.).
- Všechny příspěvkové organizace MSK poskytující pobytové sociální služby seniorům jsou zapojeny do komunitního plánování ve své obci.

Olomoucký kraj

A. Realizace politiky přípravy na stárnutí v České republice

- Spolupracuje s *Krajskou radou seniorů*, která i realizuje projekty pro seniory.

B. Zajištění a ochrana lidských práv starších osob

- V rámci působnosti registrujícího orgánu sociálních služeb poskytování informací o podezření na poskytování sociální služby bez registrace.

C. Celoživotní učení

- Domy dětí a mládeže nabízí vzdělávání pro seniory (nejčastěji např. kurzy gramotnosti na PC). Dále je zajištěn přístup do knihoven a dostupnost univerzity třetího věku.

E. Dobrovolnictví a mezigenerační spolupráce

- Dotační program *Podpora prarodinných aktivit*. Finančně podpořeny organizace, které podporují fungování a soudržnost rodin a také posilují vícegenerační vazby v rodině.
- Kraj získal dotaci ze státního rozpočtu na projekt „*Poznej život seniorů – informační kampaň*“ v rámci *Dotačního programu na podporu samosprávy v oblasti stárnutí na rok 2016*. Cílem bylo zlepšení pozitivního obrazu seniorů ve společnosti s důrazem na mezigenerační vazby, posilování sociálního zapojení seniorů do místních aktivit a prevence proti sociálnímu vyloučení. Projekt zamířil i do škol – ve čtyřech základních školách se senioři formou besed s žáky zapojili do výuky s tématy, která se týkají života seniorů.

F. Kvalitní prostředí pro život seniorů

- Každoroční akce s názvem „*Svátek seniorů*“ jejíž součástí byla i „*Babička roku 2016*“. Této akce se zúčastnilo přes 800 seniorů z celého kraje. Ke *Dni seniorů* byl rovněž uspořádán koncert Jožky Černého v kině Metropol, kde bylo přítomno 517 seniorů.
- *Krajské sportovní hry seniorů*.
- Dotační program pro sociální oblast, kde pro cílovou skupinu seniorů byl určen dotační titul „*Podpora aktivit směřující k sociálnímu začleňování*“ s částkou 2 300 tis. Kč.
- *Letní zájezdy pro seniory za krásami regionu*, Seniorům se na zájezdech věnovali například studenti Univerzity Palackého a díky Krajské radě seniorů i průvodci z jejich vlastních řad. Poprvé v historii projektu byl zařazen také speciálně upravený výlet pro seniory se zdravotním omezením. Téměř 60 výletů se zúčastnilo více než 2500 seniorů. Kraj podpořil projekt částkou 1,3 mil. Kč.
- Kraj se prostřednictvím koordinátora BESIP podílel na přednáškách v rámci kampaně „*Senioři v dopravě*“.
- S finanční podporou MVČR setkání seniorů, kde v průběhu letních prázdnin probíhal nácvik obranných technik proti podomním prodejčům a předváděcím akcím pomocí zábavného divadelního představení. Celkem se 11 seminářů na celém území kraje zúčastnilo 301 seniorů.

G. Zdravé stárnutí

- Kraj podpořil částkou 31 500 Kč projekt „*Zdravý podzim života*“ Oblastní charity Přerov.
- V rámci individuálních projektů podpořena žádost Jesenické nemocnice s r.o. částkou 1 997 677 Kč projekt s názvem „*Kvalitní péče o seniory a dlouhodobě nemocné Jesenicka v bezpečném a lidském prostředí*“.

H. Péče o seniory s omezenou soběstačností

- Aktivní účast *Sociální služby pro seniory Olomouc* (pečovatelská služba), na krajské konferenci „*SDÍLENÁ PÉČE o seniory v Olomouckém kraji*“ a dále i získání titulu *Pečovatelka roku 2016* v Kategorii ambulantních služeb za rok 2016, kterou pořádala Asociace poskytovatelů sociálních služeb ČR.
- Nově mobilní hospic organizace *Nejste sami – mobilní hospic*, z. ú. v okrese Olomouc.

Pardubický kraj

A. Realizace politiky přípravy na stárnutí v České republice

- Aktivní zapojení seniorů do řešení problematiky kvalitního prostředí života prostřednictvím *Rady seniorů*, která v kraji sdružuje 27 klubů.

B. Zajištění a ochrana lidských práv starších osob

- Finanční podpora sociálních služeb, kontrola neregistrovaných sociálních služeb.

C. Celoživotní učení

- Cílená podpora projektů Univerzit 3. a 4. věku.

E. Dobrovolnictví a mezigenerační spolupráce

- Podpora dobrovolnických center a ve spolupráci s organizací KONEP zajišťuje koordinaci dobrovolnictví celkovou částkou 689 tis. Kč, z toho dobrovolnictví pro seniory tvoří cca 1/3.
- Jedinečným projektem je *Mezi námi aneb napříč generačním spektrem*, kdy senioři v roli dobrovolníků pomáhají ve školkách a školách v Pardubicích.

F. Kvalitní prostředí pro život seniorů

- Podpora volnočasových aktivit pro seniory, např. *Svátek seniorů, MČR v pétanque v kategorii 55+, Sportovně zábavný Senior day 2016*.
- V rámci programové dotace a individuální dotace kraj podpořil 4 organizace poskytující speciální dopravu pro osoby se zdravotním postižením a seniory v celkové výši 1,360 mil. Kč.
- V rámci projektu *„Na problémy nejste sami“*, jež byl realizován Občanskou poradnou Pardubice, uspořádáno 12 besed se zaměřením na cílovou skupinu seniorů od 60 let. Tematicky o problematice základních informací o darování, dědění, dluhové problematice a nekalých praktikách prodejců.
- Dotační podpora ve výši 49 tis. Kč spolku *„Hurá na výlet“*, který zajišťuje a pořádá organizované výlety pro osoby starší 65 let a osoby zdravotně postižené za 100,- Kč-

G. Zdravé stárnutí

- Realizace projektu *„Přátelská nemocnice“*, který mimo jiné řeší i problémy týkající se seniorů v nemocnici (zlepšení komunikace mezi personálem nemocnice a seniorem.)

H. Péče o seniory s omezenou soběstačností

- V rámci projektu *„Přátelská nemocnice“* také aktivita *„Umírající pacienti a jejich rodiny“* (paliativní péče).
- V kraji působí *Hospic Smíření* v Chrudimi a několik organizací, které poskytují domácí hospicovou péči.
- Seminář *„Křehkost stáří“* byl jedním ze seminářů pořádaných krajem pro neziskové organizace a dobrovolnická centra a byl zaměřen na dobrovolníky pracující se seniory.

Plzeňský kraj

A. Realizace politiky přípravy na stárnutí v České republice

- Spolupráce s Krajskou radou seniorů Plzeňského kraje, p.s., Svazem důchodců ČR, Krajskou radou Plzeňského kraje i významnými organizacemi, zabývajícími se problematikou seniorů, jako jsou Mezigenerační a dobrovolnické centrum TOTEM, z.s., Dobrovolnická Regionální Agentura DoRA, Mezigenerační centrum při SVČ RADOVÁNEK a v neposlední řadě Národní rada osob se zdravotním postižením Plzeňského kraje.

C. Celoživotní učení

- Projekty *Akademie třetího věku, Moudření* – škola aktivního stárnutí, počítačové kurzy, zájmové kluby - Seniorská kapela, Jamáček, Plus, bubnování, bříšní tance a rehabilitační cvičení, jóga – Latinsko americké tance, autorský divadelní klub Světloňo(ž)ky, španělština konverzace, přeshraniční spolupráce – výměnné návštěvy, internetové kluby, jazykové kurzy.
- *Cestovatelská promítání* – seniorská iniciativa, cyklus přednášek sdílení cestovatelských zkušeností.
- Konzultační středisko *Virtuální Univerzity třetího věku* na Správě informačních technologií města Plzně.

E. Dobrovolnictví a mezigenerační spolupráce

- Činnost Mezigeneračního a dobrovolnického centra TOTEM, z.s. - podporuje občanskou angažovanost seniorské skupiny. TOTEMová taneční odpoledne pro seniory se Seniorskou kapelou.
- Činnost Dobrovolnické Regionální Agentury DoRA – 2x týdně dopolední cvičení a 2x týdně zpívání, němčina pro seniory, Plníme přání seniorům – soutěž o ceny.
- Seniorské projekty – *Seniorský dobrovolnický klub Letokruhy* – kreativní a hudební workshopy pro pacienty plicní léčebny Janov, hudební vystoupení pro Domovy seniorů, Dobřanské „Bábinky“, Domažlická folklorní skupina „Hanka“, Křimický kulturní soubor.
- *Fotodialog* – mezigenerační projekt, který trval celkem 20 týdnů, zúčastnilo se 30 dvojic (senior a žák ZŠ) fotografů, kteří si mezi sebou vyměnili 293 fotografií.
- *Seniorské týdenní putování po Kroměřížsku* – dobrovolnický organizovali senioři pod garancí ředitelky TOTEM, z.s.
- Dotace na projekty *Management dobrovolnictví pro podporu regionu* – 121 seniorů v aktivní dobrovolnické službě, kofinancování projektu *SOUSEDÉ plus®*, kofinancování *Sportovního dne seniorů*.

F. Kvalitní prostředí pro život seniorů

- Projekt *„Informovaný senior“*, kterého se zúčastnilo 3.628 seniorů při 180 setkáních ve 44 městech a obcích kraje.
- Bezplatná právní poradna pro seniory a invalidní důchodce (Magistrátu města Plzně) a e-poradna na webu Odboru sociálních služeb.
- *Gerontologický den* - témata týkající se praktických doporučení pro aktivní život seniorů.
- Závěry a doporučení z publikace *„PLZEŇSKÝ KRAJ – SENIORŮ RÁJ“*.
- Služba *Senior Expres*, podepsání Smlouvy o zajištění přepravy seniorů a těžce zdravotně postižených občanů mezi městem Plzní a Plzeňskými městskými dopravními podniky.
- Projekt *„Školení řidičů“* s vytvořenou brožurou *„Senioři a doprava“*.
- *Senioři baví seniory* - cílem je podpora aktivního života seniorů a jejich schopností.

G. Zdravé stárnutí

- *Klubová kavárna, Výstavní galerie, Odpoledne deskových her, TOTEMový rozcestník* – vše jako komunitní prostor pro seniory, kteří nemají z různých důvodů podnětné rodinné zázemí.
- *Pinpongový klub* – vlastní aktivita seniorů v TOTEMu (vlastní nápad + zabezpečení).
- *Seniorhry 2016* – první seniorské hry v regionu (účast 10 družstev z celého kraje).
- Seniorské autorské divadlo *Světloňoš(ž)ky* – 12 představení v regionu.
- Každoroční „*Přátelské posezení seniorů s představiteli Plzeňského kraje*“. Této kulturně vzdělávací akce se pravidelně účastní na 300 seniorů z celého kraje.

H. Péče o seniory s omezenou soběstačností

- Aktivní účast na kulatém stole k podpoře komunitních forem péče o stárnoucí a umírající lidi (*Institut důstojného stárnutí Diakonie ČCE*).
- Projekt „*Pečuj doma*“ (Diakonie ČCE), který je určen laickým pečujícím z rodin, starajících se zejména o seniory.

Středočeský kraj

B. Zajištění a ochrana lidských práv starších osob

- Odbor sociálních věcí KUSK vydal *Doporučený postup pro pracovníky obecních úřadů k problematice poskytování pobytových služeb bez registrace*.

C. Celoživotní učení

- Vzdělávací institut Středočeského kraje realizuje *Akademii třetího věku*.

F. Kvalitní prostředí pro život seniorů

- Zorganizování mezinárodní konference na téma „*Současná situace a zkušenosti v oblasti péče a podpory seniorů s demencí v kontextu sociálních služeb*“.
- Vznik tzv. *Senior Pointu* v Příbrami.
- Odbor sociálních věcí vydal *Doporučený postup pro pracovníky obecních úřadů SK k problematice ustanovení zvláštního příjemce dávky důchodového pojištění*.

Ústecký kraj

A. Realizace politiky přípravy na stárnutí v České republice

- V poradním orgánu hejtmána jsou zapojeny, kromě jiných, Rada seniorů Ústeckého kraje, Svaz důchodců Ústeckého kraje a Krajská rada osob se zdravotním postižením. Poradním orgánem uspořádán např. Mezinárodní den seniorů v Mostě.

B. Zajištění a ochrana lidských práv starších osob

- Kraj pořádal tiskovou konferenci k projektu *Senioři jako oběti trestné činnosti* ve spolupráci s Policií ČR a Intervenčním centrem
- Záštitu nad celodenní konferencí na téma *Sdílená péče o seniory v Ústeckém kraji*.

G. Zdravé stárnutí

- Kraj již tradičně pořádal soutěž *Senior Art* a *Nejaktivnější klub seniorů Ústeckého kraje*, tyto soutěže vedou seniory k aktivnímu způsobu života.

H. Péče o seniory s omezenou soběstačností

- Vyhlášení dotačního programu *Podpora vybraných služeb zdravotní péče 2016*, v rámci kterého bylo podpořeno zejména zajištění hospicové paliativní péče.

Kraj Vysočina

A. Realizace politiky přípravy na stárnutí v České republice

- Pravidelné setkávání Rady Kraje Vysočina s *Krajskou radou seniorů*.

B. Zajištění a ochrana lidských práv starších osob

- Poradenství v rámci *Senior Pointů*, spolupráce s Městskou policií a neziskovým sektorem.

C. Celoživotní učení

- U3V ve spolupráci VŠPJ, podpora U3V a virtuálních U3V v menších obcích. Cyklus přednášek, besed a praktických seminářů navštíví více jak 1 100 seniorů ročně.
- *Letní škola seniorů* a programy *Senior Pointů*.

E. Dobrovolnictví a mezigenerační spolupráce

- Profily *Rodinných a Senior pasů Kraje Vysočina* na sociálních sítích, informační servis.
- Podpora projektů zaměřených na mezigenerační soužití - spolupráce Domovů pro seniory se školami, činnost Family a Senior Pointů. Dobrovolnické aktivity směřovány k organizování skupinových činností v pečovatelských domech, domovech pro seniory, na pomoc aktivit zdravotně postižených ve stacionářích.
- Prostřednictvím grantového programu „*Podporujeme prarodinnou a seniorskou politiku obcí*“, který je každoročně pro obce vyhlášován v rámci Fondu Vysočiny, na projekty a aktivity zaměřené na rodinu, seniory a mezigenerační soužití ročně vynakládáno 1 300 tis. Kč.

G. Zdravé stárnutí

- Kraj Vysočina připravuje pravidelné akce pro seniory, které jsou zaměřeny na problematiku zdravého životního stylu. Kraj Vysočina se zapojuje do účasti na *Národním týdnu trénování paměti a mozkový jogging*, dále se téma zdravého životního stylu objevuje coby součást výuky U3V či jako několik témat přednášek, které se konají v rámci činnosti Senior pointu.

H. Péče o seniory s omezenou soběstačností

- Podpora domácí hospicové péče dostupné pro celé území kraje, podpora pilotního projektu mobilní paliativní péče, zřízení paliativní stanice.
- *Alzheimer poradna* a financování pobytových služeb se zvláštním režimem. Poradna spolupracuje se všemi *Senior Pointy* v kraji a dalšími neziskovými organizacemi, tudíž je zajištěna dostupnost služby na celém území kraje. Podpora pobytových služeb pro seniory a lůžek se zvláštním režimem seniorům s Alzheimerovou chorobou či jinými druhy demence.
- Prevence sociálního vyloučení klientů pobytových sociálních služeb. Např. *Svátek seniorů*, který každoročně pořádán na 2 místech regionu. Na společenské akci se scházejí nejen senioři žijící mimo pobytové sociální služby, ale také senioři žijící v sociálních službách.

Zlínský kraj

A. Realizace politiky přípravy na stárnutí v České republice

- Při Radě Zlínského kraje *Komise pro seniory* jako poradní orgán, který se aktivně podílí mj. na přípravě ankety „*Senioři sobě i jiným*“.

B. Zajištění a ochrana lidských práv starších osob

- Projekt „*Násilí očima seniorů*“ zaměřený zejména pak na domácí násilí. Cílovou skupinou nejen senioři, seniorské organizace na území kraje, ale i rodinní příslušníci. Proběhly celkem 4 okresní semináře a závěrečná konference. Celkový finanční předpoklad projektu byl ve výši 500 tis. Kč, podíl Zlínského kraje 100 tis. Kč a Ministerstva vnitra ČR ve výši 400 tis. Kč.

C. Celoživotní učení

- Aktivitou Univerzity Tomáše Bati ve Zlíně je program v rámci celoživotního vzdělávání, určený pro zájemce od 50 let věku. Zlínskou Univerzitu třetího věku v současné době navštěvuje zhruba 700 posluchačů.
- V rámci dotačního programu „*Program na podporu sociálně zdravotních aktivit*“ podpořeny aktivity 4 neziskových organizací zaměřené na edukativní programy pro seniory a osoby se zdravotním postižením celkem pro 108 osob.

E. Dobrovolnictví a mezigenerační spolupráce

- Zapojení do projektu SOUSEDÉ plus.

F. Kvalitní prostředí pro život seniorů

- Došlo k aktualizaci publikace „*Určitě si poradíte*“ obsahující praktické rady pro životní situace týkající se zejména zdravotních a sociálních služeb.
- V rámci vyhlášeného *Dotačního programu na podporu samosprávy v oblasti stárnutí MPSV* podpořen projekt „*Konference ke Dni seniorů*“.
- Tradičními akcemi pobytových zařízení jsou *Barvy života* a mezikrajský pétanque. Každoročně se soutěže účastní téměř 170 seniorů z území celého kraje. Soutěž kraj pořádá ve spolupráci se studenty Univerzity Tomáše Bati ve Zlíně.

G. Zdravé stárnutí

- Prostřednictvím „*Programu na podporu sociálně zdravotních aktivit*“ pravidelné rekondiční a rehabilitační cvičení a pobytové programy zaměřené na zlepšení fyzického a psychického stavu seniorů. Podpořeno celkem 8 projektů, podpořeno 192 osob.

Magistrát města Prahy

A. Realizace politiky přípravy na stárnutí v České republice

- *Komisi Rady HMP pro otázky seniorů* a dále v HMP působí jako poradenský a zastřešující orgán Krajská rada seniorů hl. m. Prahy.

B. Zajištění a ochrana lidských práv starších osob

- Organizace Život 90 realizovala projekt „*Prevence domácího násilí na seniorech*“, jehož cílem je poskytování pomoci seniorům na bezplatné nonstop telefonické krizové lince. Součástí projektu je poskytování odborného sociálního poradenství. Důležitou částí projektu je klub *Kontakt*, který pomáhá obětem domácího násilí k návratu do společnosti.
- Organizace Elpida, o. p. s. provozuje anonymní a bezplatnou krizovou pomoc pro seniory a pečující osoby, v r. 2016 přijala zatím rekordních 43 tis. hovorů.
- Židovská obec v Praze realizovala projekt „*Prevence kriminality na seniorech*“ zaměřený na zajištění informovanosti seniorů Židovské obce v Praze.

E. Dobrovolnictví a mezigenerační spolupráce

- Podpora projektu „*Sousedé plus*“ Mezigeneračního a dobrovolnického centra TOTEM, z. s.

F. Kvalitní prostředí pro život seniorů

- V rámci grantového programu *Akce celopražského významu* poskytnuty dotace na 14 akcí – např. *Pražské gerontologické dny*, seminář *Stáří spojuje*, projekty sloužící ocenění dobrovolníků i seniorů např. *Cena Senior roku 2016, Křesadlo – Cena pro obyčejné lidi, kteří dělají neobyčejné věci* a další speciální akce pro seniory.
- Podpora provozu automobilové dopravy pro osoby s handicapem a pro seniory, Některé městské části zajišťují též vlastní „senior dopravu“.
- Realizace projektu „*Hl. m. Praha-Praha BEZPEČNĚ online 2016: Prevence online kriminality páchané na seniorech*“, vznik vzdělávací platforma www.seniori.bezpecne-online.cz, realizována konference KyberMarket s doprovodnou osvětovou akcí KyberFest.
- Byl realizován projekt „*Hl. m. Praha: Stáří v bezpečí*“, cílem projektu bylo zaměřit se na akutní potřeby týkající se bezpečí a poskytnout na webovém portálu jednoduchá a praktická řešení pro konkrétní krizové situace.
- Projekt s názvem *Stop kriminalitě páchané na seniorech a ZTP a Senior akademie*.
- Projekt s názvem „*Týdny pro seniory*“ - v rámci čtyř pětidenních pobytů bylo proškoleny 100 seniorů v problematice ochrany života, zdraví a majetku.
- Ze strany MČ jsou pořádány semináře a kurzy osobní bezpečnosti a bezpečnosti doma s obsahem sebeobrány prvků, např. ve spolupráci s Městskou policií realizovala MČ Praha 5 projekt „*Univerzita bezpečnosti a pomoci pro seniory*“.
- Projekt „*Interaktivní semináře finanční gramotnosti pro seniory aneb Zábavnou metodou proti kriminalitě na seniorech*“ realizovaný organizací Victoria Regia.
- „*Naučte se chytře zacházet s penězi*“ – MČ Praha 10, „*Finanční gramotnost pod lupou*“ – MČ Praha 5, 24 seminářů k dluhové problematice a oblasti bydlení – Remedium, o. p. s..

G. Zdravé stárnutí

- V rámci programu „*Systémové a rozvojové projekty sportu seniorů*“ podpořeno 12 projektů.
- V rámci grantového řízení v oblasti zdravotnictví byl vyhlášen program III. /3. zdravé stárnutí - podpora aktivního života seniorů a osob 50+.

Magistrát města Brna

A. Realizace politiky přípravy na stárnutí v České republice

- Na Odboru zdraví MMB působí referent pro rodiny, který zajišťuje řešení problematiky aktivního stárnutí ve městě Brně.
- Dotační program s částkou 1 250 000 Kč v rámci *Plánu aktivního stárnutí ve městě Brně*.
- Memorandum o spolupráci mezi Jihomoravským krajem a statutárním městem Brnem v oblasti rodinné a seniorské problematiky.

B. Zajištění a ochrana lidských práv starších osob

- Podpora mj. také rozvoje poraden pro seniory v Brně např. podpora *Senior pointu* a obnovení *poradny pro seniory Svazu důchodců ČR*, městské organizace Brno.

C. Celoživotní učení

- Knihovna Jiřího Mahena v Brně podporu aktivního stáří realizuje prostřednictvím kurzů tréninku paměti, semináři kritického myšlení, kurzy PC gramotnosti atp.
- Sedm brněnských kulturních institucí - Dům umění města Brna, Filharmonie Brno, Hvězdárna a planetárium Brno, Knihovna Jiřího Mahena v Brně, Muzeum města Brna, Moravská galerie

v Brně a Turistické informační centrum města Brna – realizovalo *Kulturní akademii třetího věku*, která je určena všem milovníkům historie a brněnské kultury ve věku 55+ bez zvláštních nároků na vzdělání.

- Podpora vzdělávání seniorů v neziskových organizacích a *Brněnské akademie třetího věku*.

E. Dobrovolnictví a mezigenerační spolupráce

- V rámci výstavy „*Vážíme si svých vrásek*“ se konala řada přednášek např. „*Jak se s věkem měníme*“, „*Vztahy mezi generacemi*“ nebo „*Také ve stáří má život smysl*“.
- Odbor školství, mládeže a tělovýchovy MMB v rámci projektu SBOŠ – *Síť brněnských otevřených škol* pořádá např. *Mezigenerační setkání na školách*, výuka počítačové gramotnosti pro seniory na ZŠ, vystoupení kroužků ŠD ZŠ v penzionu pro seniory a v domovech důchodců.

F. Kvalitní prostředí pro život seniorů

- Odbor sociální péče spolupracuje úzce s organizacemi v rámci *Komunitního plánování sociálních služeb – skupina Seniori*. Úzká spolupráce se seniorskými a proseniorskými organizacemi např. Jihomoravská krajská rada seniorů, Svaz důchodců ČR atd.
- Slavnostně otevřen projekt sdíleného bydlení pro seniory. Společné bydlení 11 seniorů v devítipokojovém bytě a sdílení společných prostor.
- Dopravní podnik města nabízí službu *DP Asistent*, kterou mohou využít osoby starší 75 let – doprovod při cestování.
- Zahájení provozu dopravní služby „*SENIOR BUS*“ pro seniory starší 70 let a držitele průkazů ZTP a ZTP/P. Služba je poskytována na území města Brna.
- Městská policie Brno opět pořádala „*SENIOR AKADEMII*“ a aktivní senioři spolupracují s Městskou policií Brno na šíření osvěty v oblasti prevence kriminality.

G. Zdravé stárnutí

- Kancelář Brno – Zdravé město (KBZM) pokračovala v osvětové aktivitě *Prevence úrazů v seniorském věku*.
- Spolek Ženy50 ve spolupráci s KBZM uspořádal 8. ročník fotografické soutěže *Úhel pohledu*, jejímž cílem je upozornit veřejnost na téma život ženy ve věku 50 a více let.
- Účast města v pracovní skupině Zdravé stárnutí při Evropské síti Zdravých měst Světové zdravotní organizace – WHO. Proces tvorby *Plánu aktivního stárnutí ve městě Brně*, jehož vznik zajišťovala KBZM, byl v roce 2016 publikován jako příklad dobré praxe v metodické publikaci WHO „*Creating age-friendly environments in Europe*“.

H. Péče o seniory s omezenou soběstačností

- Otázka neformálních pečujících podporována dotačním programem ve výši 800 tis. Kč.
- Terénní služby poskytuje 6 středisek městské pečovatelské služby téměř 6000 klientů, při těchto střediscích fungují 3 centra denních služeb a jeden stacionář a 5 středisek provozuje odlehčovací služby pro seniory s celkovou kapacitou 74 lůžek.

Magistrát města Ostravy

A. Realizace politiky přípravy na stárnutí v České republice

- *Rada seniorů SMO* byla ustanovena pro jednání s představiteli města.

B. Zajištění a ochrana lidských práv starších osob

- V rámci projektu „Bezpečnější Ostrava“ se realizují např. *Infokampaně pro seniory* – celkem 8 v 6 nákupních centrech, 18 informačních tabulí pro prevenci v rámci OVA; *Senior linka* – celkem 311 zařízení, nově nainstalováno 71 a *Řetízek bezpečí* – celkem 2300 domácností seniorů (nově 114 řetízků a 81 panoramatických kukátek), pravidelný měsíční kontakt strážníků.
- Besedy – celkem 11 preventivních besed (450 seniorů) – „*Bezpečí seniorů doma a na ulici*“, „*Podvodná jednání páchaná na seniorech a bezpečí na ulici*“, „*Pravidla bezpečnosti a plynulosti na pozemních komunikacích*“, „*Prevence proti podvodným praktikám páchaných na seniorech*“, „*Bezpečný domov*“, „*Bezpečné stáří*“ a osvětové přednášky na kongresu *Gerontologické dny Ostrava*.

C. Celoživotní učení

- Komentované přednášky a společná setkávání v Archívu města Ostravy a Ostravském muzeu pod názvem „*Moje Ostrava – moje historie?*“ (celkem 9 setkání, účast 104 seniorů).

E. Dobrovolnictví a mezigenerační spolupráce

- Svaz důchodců ČR ve spolupráci s odborem MMO realizoval taneční a vědomostní soutěž týmů seniorů a studentů SŠ, jednodenní výlet pro seniory a děti z MŠ, ve spolupráci s Domem dětí a mládeže soutěž „*Nejen senioři baví seniory*“.
- Středisko volného času Ostrava realizoval projekt „*Babičko, dědečku – pojďme si hrát*“.
- Finanční podpora projektů zaměřených na rozvoj dobrovolnictví „*Dobrovolnictví u seniorů v domácnostech*“ (DC ADRA), „*Dobrovolnictví u seniorů v sociálních a zdravotních zařízeních na území města Ostravy*“ (DC ADRA), a to v celkovém objemu 250 tisíc Kč.

F. Kvalitní prostředí pro život seniorů

- Finanční podpora volnočasových aktivit pro seniory - 16 projektů ve výši 1076 tisíc Kč.
- Podpora vydávání časopisu *SeniorTip* a provozování webových stránek [www.seniortip](http://www.seniortip.cz), a to ve spolupráci s neziskovou organizací Společnost Senior, o.s.
- „*Koncepce bydlení a pilotní odzkoušení vytvoření sociálního bydlení ve SMO*“, včetně cílové skupiny senioři (domácnosti, které za bydlení platí více než 40% svých příjmů).
- Vybudován Komunitní dům (17 bytových jednotek) v obvodu Slezská Ostrava, v obvodech Radvanice a Bartovice příprava výstavby domu s pečovatelskou službou (24 bytových jednotek). Komunitní bydlení pro seniory se připravuje i v obvodech Krásné Pole a Svinov.

H. Péče o seniory s omezenou soběstačností

- Hospicová péče – z rozpočtu města podporován provoz 2 mobilních hospiců (*Mobilní hospic Ondrášek* a *Mobilní hospic Kryštof* provozovaný Charitou Ostrava); současně je k dispozici 30 míst v rámci Hospice sv. Lukáše (Charita Ostrava).
- V Městské nemocnici Ostrava bylo zřízeno specializované lůžkové geriatrické oddělení – 31 míst, které zajišťuje komplexní zdravotní služby pro stárnoucí populaci.
- Systém sociálních služeb - terénní a pobytové (celkem 48 registrovaných sociálních služeb), na jejichž činnost SMO přispělo částkou 172 milionů Kč.
- Terénní a odlehčovací služby a činnost svépomocných skupin – na území města celkem 18 poskytovatelů terénních sociálních služeb a 5 poskytovatelů odlehčovací služby s kapacitou 56 míst, jejichž služby využilo 320 uživatelů.
- Pečující osoby se navíc zapojili do rozsáhlého sociálního šetření v rámci výzkumu potřeb občanů města Ostravy. Výstupy z *Analýzy potřeb občanů města Ostravy v kontextu sociálních*

služeb jsou dostupné na webu http://www.kpostrava.cz/file_upload/analyza-potreb-obcanu-mesta-ostavy-v-kontextu-socialnich-sluzeb-2013.pdf.

- Realizace projektu „*Nebojte se pečovat*“ – společně 5 poskytovatelů terénních soc. služeb vzdělává v průběhu celého roku laické pečující.

Magistrát města Plzně

A. Realizace politiky přípravy na stárnutí v České republice

- V rámci OSS MMP je zřízena pracovní pozice *manažer pro cílovou skupinu Seniori*.
- Předsedkyně Svazu důchodců Plzeňského kraje je členkou poradního orgánu (komise) Rady města Plzně. Zástupci seniorů se pravidelně setkávají s vedením města.
- V TOTEMu proběhla fokusní skupina OSS se seniory, mapující oblast služeb města Plzně.
- Ze strany vedení města intenzivní jednání s vedením Kraje ve věci posílení služeb pro seniory a navýšení kapacity pobytových služeb (zejména DZR).
- OSS MMP zadal ZČU, katedře sociologie, zpracování studie s názvem „*Zmapování potřeb, spokojenosti a očekávání, včetně predikce vývoje, v oblasti sociálních služeb v Plzni*“. Výstupy byly zveřejněny v prosinci 2016, cílovou skupinu představují seniori a služby pro ně.

B. Zajištění a ochrana lidských práv starších osob

- Interaktivní workshop „*Nedám se*“ – pilotní ročník. Projekt ve spolupráci s Městskou policií Plzeň s cílem zlepšit informovanost seniorů, schopnost adekvátně reagovat v nepředvídatelných situacích, zúročil jejich teoretické znalosti v oblasti bezpečnosti.
- *Bezplatná právní poradna pro seniory*. Služba vznikla z iniciativy OSS a je zajišťována právníkem Magistrátu města Plzně. Za rok 2016 prošlo poradnou na 172 klientů.

C. Celoživotní učení

- Projekt „*SENI 2017*“ realizace přednáškových bloků pro seniory a osoby ZTP zejména v oblasti bezpečnosti a snaha motivovat seniory k účasti na těchto přednáškách.
- *Gerontologický den* tradiční propagačně-vzdělávací akce, kterou organizuje OSS MMP ve spolupráci se Svazem důchodců PK.
- Organizaci TOTEM, která nabízí plzeňským seniorům *Akademii třetího věku*.
- Správa informačních technologií města Plzně poskytuje v Domě digitálních technologií z iniciativy OSS MMP IT kurzy pro zájemce VU3V.

D. Zaměstnávání starších pracovníků a seniorů

- V rámci OSS je zaměstnána pečující osoba v Dětské skupině Malíček na pozici asistent pedagoga (ročník 1946).
- Na OSS MMP zaměstnány 3 osoby důchodového věku (čtvrtá nástup leden 2017).

E. Dobrovolnictví a mezigenerační spolupráce

- Město finančně podporuje provoz *Mezigeneračního dobrovolnického centra TOTEM*.
- *Anděl 2016* – Oceňování dobrovolníků, které pravidelně pořádá OSS ve spolupráci s Kanceláří primátora, zejména z řad seniorů a pracovníky v sociálních službách.
- Finanční podpora projektu *Sousedé 55+ zapojeni*, vytvářejí tzv. komunitní spolky/kluby.

- Realizován je i projekt *Adoptuj babičku*, který rodinám s dětmi a s chybějícími nebo vzdálenými prarodiči nabízí možnost „zapůjčení“ babičky nebo dědečka.

F. Kvalitní prostředí pro život seniorů

- Službu *Senior Expres* je určena seniorům nad 70 let nebo držitelům průkazu ZTP nebo ZTP/P. Službu, která je dotována z rozpočtu OSS MMP, lze objednat na telefonním čísle.
- Statutární město Plzeň má jako první město v ČR schválenou *Koncepci sociálního a dostupného bydlení statutárního města Plzně na roky 2016 – 2020* – jedna z klíčových cílových skupin jsou právě senioři a zajištění dostupného bydlení právě pro ně.

G. Zdravé stárnutí

- OSS MMP ve spolupráci s Fakultou zdravotnických studií ZČU v Plni a Centrem zdraví Plzeň připravil pro seniory celodenní školu z oblasti zdravotní prevence – tzv. *Seniorfest*.
- OSS MMP organizoval *Cyklus tematických tanečních večerů pro dříve narozené*, které se konaly jednou měsíčně. Cyklus s cílem podpořit aktivní způsob života osob vyššího věku. Akce je doplňována informacemi o novinkách v oblasti sociálních služeb.
- *„Osmiboj seniorů z pobytových zařízení“* III. ročník. Cílem akce je aktivizace seniorů a zároveň přátelské setkání uživatelů jednotlivých pobytových zařízení.
- -V rámci projektu *„Plzeň žije zdravě“* – *„Dáme to!“* – sportovní pětiboj pro OZP a seniory organizoval OSS MMP ve spolupráci s Atletickým stadionem Škoda Plzeň.

H. Péče o seniory s omezenou soběstačností

- OSS MMP se podařilo udržet *sociální službu tísňové péče*, která byla dlouhodobě ze strany Plzeňského kraje podfinancovaná. Statutární město Plzeň na návrh OSS MMP převzalo zodpovědnost za financování této služby a její udržitelnost.

V. Příloha č. 3, Plnění NAP seniorskými a proseniorskými organizacemi

Rada seniorů ČR

V roce 2016 se Rada seniorů ČR na plnění NAP podílela řadou projektů, programů a aktivit, které kvalitu života seniorské populace ovlivnily významně. Obdobně jako v předchozích letech participovala na tvorbě právních a koncepčních předpisů státu, krajských a městských samospráv, vyjednávala s ústavními činiteli, hejtmany krajů a s primátory statutárních měst. Dále zorganizovala dvě odborné mezinárodní konference a ke zvýšení zdravotní gramotnosti seniorů osvětovou a edukační kampaň o pneumokokových infekcích. Nadále poskytovala odborné poradenství a pomoc v bezplatných seniorských poradnách. Na úrovni krajů zabezpečily krajské rady seniorů 6 krajských sportovních soutěží, 24 oslav Mezinárodního dne seniorů a k výkonu seniorské zastupitelské funkce ve vztahu k městským samosprávám ustavily dalších 7 městských rad seniorů. Propagace uvedených aktivit byla zajišťována prostřednictvím vlastního tištěného periodika *Doba seniorů*, které vychází měsíčně v 10 000 nákladu, prostřednictvím webových stránek www.rscr.cz a dle dohody o spolupráci též prostřednictvím České televize.

V rámci meziresortního připomínkového řízení bylo uplatněno 26 zásadních připomínek, 6 konkrétních legislativních a 10 koncepčních návrhů ve vztahu k ministerstvu práce a sociálních věcí, ministerstvu zdravotnictví, ministerstvu financí a k ministerstvu pro místní rozvoj.

V roce 2016 vyjednávala Rada 1x s premiérem ČR (valorizace důchodů 2017, zákon o seniorech, zákon o sociálním bydlení, dokonalejší, spravedlivější a progresivnější mechanismus valorizace penzí, Mezinárodní den seniorů jako významný den ČR), 1x s ministrem financí (valorizace penzí 2017, zákon o seniorech, znovu obnovení 50 % slevy jízdného starobním důchodcům na železnici ze zákona), 1x s ministryní práce a sociálních věcí (valorizace penzí 2017, zákon o seniorech, dokonalejší, spravedlivější a progresivnější mechanismus valorizace penzí), 1x s ministrem zdravotnictví (očkování proti pneumokokovým infekcím jako plně hrazená služba osobám starším 65 let, rekondiční pobyty pro starobní důchodce, nové pojetí lékařských prohlídek způsobilosti řidičů starších 65 let podle rakouského, nebo německého vzoru), 1x s ministrem spravedlnosti (zapracování do zákona institutu seniora jako chráněné osoby) a 1x s ministryní pro místní rozvoj (cenové mapy nájemného, novela nařízení vlády č.453/2013 Sb., státní podpora výstavby malometrážních bytů pro seniory a Domů s pečovatelskou službou). U příležitosti Mezinárodního dne seniorů byla delegace RSČR přijata prezidentem ČR při které se kromě jiného řešila valorizace penzí 2017, dokonalejší, spravedlivější a progresivnější mechanismus valorizace penzí, zákon o sociálním bydlení a zákon o seniorech. Kromě výše uvedených ústavních činitelů vyjednávala Rada s předsedy poslaneckých klubů ČSSD, ANO 2011, KDÚ – ČSL, KSČM, Úsvit - NK (zákon o sociálním bydlení, zákon o seniorech, dokonalejší, spravedlivější a progresivnější mechanismus valorizace penzí). Výsledkem vyjednávacích aktivit bylo:

- maximální možná valorizace penzí 2017,
- zapracování všech požadavků Rady seniorů ČR do návrhu zákona o sociálním bydlení,
- předložení nového, dokonalejšího, spravedlivějšího a progresivnějšího mechanismu valorizace penzí do Poslanecké sněmovny.

Na úrovni krajských samospráv se uskutečnila jednání s hejtmany krajů ve všech 12 krajích, kde má Rada seniorů ČR ustaveny svoje krajské orgány. Předseda RS ČR vyjednával v roce 2006 s hejtmanem Středočeského kraje, Olomouckého kraje a s primátorkou hl.m. Prahy o krajských seniorských tématech.

Odborná mezinárodní konference „O seniorské participaci“ byla svolána na 25. duben na Pražský hrad a „O bydlení českých seniorů“ na 1. listopad do Senátu Parlamentu ČR. Na konferencích vystoupilo 5 zahraničních a 8 domácích prezentantů. Z ústavních činitelů se obou konferencí aktivně zúčastnila ministryně práce a sociálních věcí a jedné konference ministr pro lidská práva a ministryně pro místní rozvoj. Dále 10 poslanců, 1 poslanec Evropského parlamentu a 3 senátoři. Celkově se obou konferencí zúčastnilo 237 pracovníků z odpovědných ministerstev, zástupců měst a obcí, pronajímatelů nájemných bytů a představitelů seniorských organizací. Obě konference byly podpořeny ministerstvem práce a sociálních věcí.

Za podpory ministerstva zdravotnictví uskutečnila Rada seniorů ČR osvětovou a edukační kampaň o ochraně seniorské populace proti pneumokokovým infekcím. Do realizace projektu byly zapojeny veřejné sdělovací prostředky, pro které byl zpracován edukační leták a 12 minutový edukační videospot. Uskutečnilo se 187 výstupů v České televizi, v Českém rozhlase, v tištěných periodících i na webových stránkách Rady seniorů a členských organizací. Druhou formou bylo 28 edukačních

přednášek provedených ve 20 městech. Výše uvedená kampaň zvýšila zdravotní gramotnost desetitísícům seniorů.

Bezplatné poradenství a pomoc seniorské populaci poskytovala Rada v 7 stálých bezplatných ambulantních poradnách. Z toho poradny v Praze, Brně, Ostravě a v Hradci Králové byly poradny akreditovanými dle zákona o sociálních službách a poradny v Kladně, Plzni a ve Zlíně byly poradny krajských rad seniorů. Ambulantní poradny poskytly poradenství a pomoc 3 564 klientům, z toho akreditované 3 252 klientům. Provoz akreditovaných poraden byl financován ministerstvem práce a sociálních věcí a ministerstvem pro místní rozvoj, provoz krajských poraden byl financován příslušnými krajskými úřady. Terénní sociální pracovník permanentně poskytoval poradenství a pomoc 21 přestárlým klientkám bez rodinného zázemí.

Společensky hodnotné a důstojné oslavy Mezinárodního roku seniorů zorganizovaly všechny krajské rady seniorů. Celkově bylo uskutečněno 24 oslav, kterých se zúčastnily tisíce seniorů.

Úspěšné krajské sportovní hry uspořádaly krajské rady seniorů Plzeňského, Olomouckého, Moravskoslezského, Jihočeského kraje a hl. m. Prahy. V porovnání s předchozím rokem došlo k rozšíření ze tří na pět krajských kol. Krajská rada seniorů Středočeského kraje zorganizovala již třetí ročník Běhu Kladno – Lidice a krajská rada seniorů Jihočeského kraje uspořádala ve spolupráci s Klubem českých turistů turistickou akci „Jihočeští senioři šlapou do Ria“. Cílem bylo překonat vzdálenost 9 800 km, které Jihočeskou metropoli dělilo od sídla olympijské vesnice. Celkově bylo „našlapáno“ 132 219 km, tedy vzdálenost z Českých Budějovic do Rio de Janeira byly překonána 13 a půl krát. Další turistické akce zorganizovaly krajské rady seniorů Královéhradeckého, Ústeckého, Zlínského Středočeského a Moravskoslezského kraje. Sportovních a turistických akcí, které přispěly k udržování tělesné zdatnosti, se v roce 2016 zúčastnily tisíce seniorů.

VI. Seznam zkratek

AIVD ČR	Asociace institucí vzdělávání dospělých ČR, o.s.
AP SRR	Akční plán Strategie regionálního rozvoje pro období 2015 – 2016
APZ	Aktivní politika zaměstnanosti
BESIP	Bezpečnost silničního provozu
BOZP	Bezpečnost a ochrana zdraví při práci
CELLO	Centrem pro studium dlouhověkosti a dlouhodobé péče
CERN	Evropská organizace pro jaderný výzkum
ČEZ	České energetické závody
ČOI	Česká obchodní inspekce
ČD	České dráhy
ČSN	České státní normy
ČSSZ	Česká správa sociálního zabezpečení
ČVUT	České vysoké učení technické
DVPP	Další vzdělávání pedagogických pracovníků
EHK	Evropská hospodářská komise
ESF	Evropské strukturální fondy
GŘ ÚP	Generální ředitelství Úřadu práce
HZS ČR	Hasičský záchranný sbor ČR
INESAN	Institut evaluací a sociálních analýz
IDS	Integrovaný dopravní systém

KÚ	krajský úřad
KBZM	Kanceláři projektu Brno – Zdravé město
KŘP	Krajské ředitelství Policie
MA21	Místní Agenda 21
MIPAA	Madrid International Plan of Action on Ageing (Madridský mezinárodní plán aktivního stárnutí)
MO	Ministerstvo obrany
MD	Ministerstvo dopravy
MK	Ministerstvo kultury
MMB	Magistrát města Brno
MMP	Magistrát města Plzeň
MMR	Ministerstvo pro místní rozvoj
MPO	Ministerstvo průmyslu a obchodu
MPSV	Ministerstvo práce a sociálních věcí
MS	Ministerstvo spravedlnosti
MSK	Moravskoslezský kraj
MŠMT	Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy
MV	Ministerstvo vnitra
MZ	Ministerstvo zdravotnictví
MZe	Ministerstvo zemědělství
MŽP	Ministerstvo životního prostředí
NAP	Národní akční plán (podporující pozitivní stárnutí)
NIDV	Národní institut pro další vzdělávání
NPÚ	Národní památkový ústav
NSZM	Národní síť zdravých měst
NNO	nestátní nezisková organizace
NRZP	Národní rada osob zdravotně postižených
OMG	Odbor ochrany movitého kulturního dědictví, muzeí a galerií MK
OP LZZ	Operační program Lidské zdroje a zaměstnanost
OP Z	Operační program Zaměstnanost
OSN	Organizace spojených národů
OS SZ	Okresní správa sociálního zabezpečení
OSS	Odbor sociálních služeb
PMS	Probační a mediační služba
SIPS	Systém integrovaných podpůrných služeb
SFŽP ČR	Státní fond životního prostředí ČR
SPOT	Sociálně právní ochrana dětí
SKIP	Svaz knihovníků a informačních pracovníků
SMO	Svaz měst a obcí
SRR ČR	Strategie regionálního rozvoje ČR
SZÚ	Státní zdravotnický ústav
RIP	Regionální individuální projekt
RHN – WHO	Regions for Health Network - World Health Organization
RVP	Rámcový vzdělávací program
U3V	Universita třetího věku
ÚP ČR	Úřad práce ČR
ÚV/ÚV ČR	Úřad vlády ČR
ÚZIS	Ústav zdravotnických informací a statistiky
VÚPSV	Výzkumný ústav práce a sociálních věcí
VS ČR	Vězeňská služba ČR
WAI	Work Ability Index (Index pracovních schopností)
ZK	Zlínský kraj

